

Uc 6332.

40

Biblioteka Jagiellońska

stdr0015304

Uc 6332

BOGUPHALI. II.

de armis & Domo Rosarum

Episcopi Posnaniensis

**CHRONICON
POLONIAE**

cum Continuatione, à pag. 132. *Baszkonis Custodis Pos.*

Prodit sumptu JOSEPHI ALEXANDRI

JABLONOWSKI

Principis S. R. J. Dapiferi M.

D. Litvaniae Capitanei Bu-

scensis &c. &c. &c.

ex Museo J. Z. R. R.

qui praemisit aliud Anonymi Chronicon circa An-
num 1285. scriptum, ex Collectione Somersbergiana

VARSAVIAE

Typis S. R. M. & Republicae in Collegio Scholarum Piarum
MDCCLII.

1752

*Ex
Libris
Bojanowski.
1764.
Imptus Typis
Quinque.
1764.*

*Part obit in layaria
Antoni Bojanowski
cepit Lubaria pro
Reminpsi dein mib
Jann. Kobrewski & J.*

*Dein. Jhn. P. Ing. Joannes
Koszewski. Depositus in
Brazie German. pio animo
in perpetuum cepit Biblio.
Fru Reform. in Bratis
Marianis. A. 1796.
dignus pro quo legens orat.
Ave M.A.R.I.A. etc.*

(S)(o)(S)

Vita BOGUPHALI II. Episc: Posnaniensis
 Ex *Diagossij* vitis Episcoporum pag: F2.
 Kalendis Maij Capitulares Posnanienses Capitulo Ge-
 nerali celebrato, Boguphalum Cantorem Posnaniens:
 & Canonicum Cracoviens: nobilem genere de Domo
 Rosarum eligunt concorditer: cuius electio Idib. men-
 sis Junij per Fulconem Archiepiscopum Gnesnens:
 fuit confirmata: & ipse Boguphalus in crastino, in
 Presbyterum promotus, in die vero S. Laurentij in
 Episcopum per Fulconem Archiepiscopum in Eccle-
 sia Gnesnens: consecratus: qui cum sedisset Annis X.
 Mensib. 6. diebus XV. Anno Domini M.CC. Liiij;
 quinto Id. Februarij in villa Episcopali Solycz mo-
 ritur: & in Posnan: Ecclesia sepelitur. Vir litteratus
 & studiosus; pulchram bibliothecam Ecclesie Posna-
 niensi relinquens. Hic Chorum Ecclesie Posnaniens:
 multas habentem ruinas demolens novum Chorum
 à fundamentis fabricavit. Hic villam Kozlowo à Du-
 ce Semovito Masoviae pro xc. Marcis argenti pro
 Ecclesia sua Posnaniens: comparavit: quas idem Semo-
 vitus pro debitis prius Episcopo Ecclesie Posnaniens:
 solvere tenebatur.

Confer hic infra pag: 137. de obitu Boguphali: Au-
 thoris hujus Chronici.

v. 15 1147054

C H R O N I C A P O L O N O R U M

(Hunc librum comparavit Dux Ludwicus, Dnus Bre-
 gensis A.D. M.CCC.LX.)

Secundum Opinionem multorum
 quidam Historiographi seu Chro-
 nicarum Scriptores penes duo su-
 am exercere Intentionem vide-
 licet secus Ostentationem sue lit-
 teralis scientie & secus proprie-
 gentis seu commendationem, ali-
 arumque gentium sive Terrarum
 detestationem: Primum in gravedine stili connititur
 qua tam sciolis quam insciis aliquid apparere qui sunt
 & non tam suorum quam suam in suis posteris memo-
 riam commendare licet nonnulla tam dictorum quam
 gestarum Virtutum utilitatem videantur imitari vo-
 lentibus annotasse: Secundum perpenditur in eo quod

(a)

sue

(o)(S)
sue Gentis alii prospera facta omni lumine declaraverunt: infortunata seu execranda vel suppresserunt silentio & que ad alterius Gentis recommendationem esse poterant, sive quibusdam Verborum Velleribus obtexerunt non tanquam zelo sed velut Odii gladio persequi studuerunt sive vel suorum in hoc Invidie fervientes.

Institutum
Auctoris.

Propter quod de Chronicis Lechitarum sive Polonorum ad solam Principum ipsorum Genealogiam pandendam Lechi autem dum fuerunt Poloni eo quod magis deceptionibus & calliditate in bellis utebantur quam Viribus ad notitiam simplicium quædam secundum estimationem plurimi sive automationem fide digna excerpte studui ac sine propria adiectione noscere volentibus simplici calamo breviusculo perorare. Unde sciendum quod quia gens Lechitica sive Polonica dudum ad fidem conversa tempore gentilitatis literarum ignara fuit nec aliqua Originis suæ primordia paginis commendare potuit. Idcirco ipsius * Chronographus ea quæ scripsit non se legisse dicit sed quorundam collatione se didicisse ac ideo modo dialogico descripsisse. Memini siquidem, inquit, colloquutionis mutua (a) Virorum Illustrum quorum tanto fidelior est recordatio quantum celebrior viget Autoritas: Disputabant namque ambo grandævii ambo sententiis graves de huius Reipublicæ Origine progressu & consummatione: Cum unus quæso inquit mi Care sub quonam conceptam æstimabimus nostrarum Constitutionum Infantiam? nos enim hodierni sumus nec ulla hesternitatis est in nobis cana Scientia. Ad quem alter:

Origo Gentis
Lechitica
s. Polonica

* Vincent. Kadlubko, cuius & Vestigiis Autor insistit.

(a) Hæc Verba Kadlubkonis sunt Epist. I. qui Viros hosce Illustris, Johannem & Matthæum appellat.

(S)(o)(S)
ter: Scis quod in antiquis viget Sapiencia & in multo Tempore Prudentia me vero in hac parte Infantulum fateor. Utrum etiam huius instans simplex aliqua in me sit portuncula prorsus non novi: Quod tamen veredica majorum narratione condidici non silebo.

Narrabat itaque grandis natu quidam infinitissimæ numerositatis manum in Polonia viguisse quam non dominandi ambitio non habendi vigeat Libido sed robur animositatis exercebat in occupandis Regnis aliorum ut preter magnanimitatem nihil magnum æstimerent & ideo suarum accessiones Virtutum nullis usquam terminis limitarent nec essent Virtutes si ullis dignarentur limitum ergastulis includi: ut non solum citra marinas undique rationes sed & Danomalchicas Insulas suæ coniecerint ditioni inhabitantium eas sibi clientelam vendicando Rege ipsorum Canutho in Vincula coniecto: Hi sunt Galatæ & etiam Longobardi: Fama est tunc (a) Gallos totius Regna Orbis occupasse cum quibus fœdus hoc solidum pepigere tunc scilicet Poloni ut si quid eis aut sorte aut virtute apud extraneos accidisset seu accessisset æqua utrisque contingeret partitio. Gallis itaque universa cessit Græcia usque ad Danubium: Lechitis vero usque ad Parthiam Bulgariam & Carinthiam crevit accessio ubi post multa bellorum discrimina cum Romanis Urbes occupant Præfectos constituunt & quendam nomine Graccum Principem super se creant. Sed tamen illius gentis Luxu segniter dissoluti, mulierum paulatim emolliti Lascivia, primi quidem Veneno extinguuntur, cæteri jugo Indigenarum substernuntur. Huius facti (b) Trogus Chronographus meminit dicens: Galli: i. e. Germani cum eos Patria: i. e. totus Occidens non caperet

Expeditiones
Lechitarum:

(a 2)

præ

(a) Hæc Vincent. Kadlubko Epist. II. (b) Kadlubko Epist. III.

præ multitudine CCCM. Virorum pugnatorum ad sedes novas quærendas ultra Istrum & citra miserunt. Ex eis Portio in Italia confedit quæ Romam captam incendit. Alia per Strages Barbarorum penetrans in Pannonia refedit ubi victis Pannoniis cum finitimis multa bella gesserunt. Lechitis ex tunc nonnulli liguriæ coeperunt portionem. Igitur Graccus Jura instituit leges promulgat & Lechitæ per eum felicibus aucti successibus statuerunt eius prolem Regni successionem dignissimam nisi alterum filiorum eius fratricidii foedasset piaculum. Erat enim in cuiusdam speluncæ antractibus monstrum Atrocitatis immanissimæ quod quidam * Olophagum dicunt: Huius Voracitati accolæ singulis heptadibus certum armentorum numerum quasi pro Victimis offerebant alioquin totidem humanis Capitibus aliis ab eodem monstro pledebantur. Quam Graccus iam senex non ferens perniciem clam filiis accersitis dirigit consilium & pandit propositum dicens: Vos itaque ô Filii quos ad regni huius gubernacula educavi inquit ob gloriæ Triumphum in huius monstri perniciem armari convenit. Cui illi: in TE est precipiendi Auctoritas in nobis autem obsequendi Voluntas. Non igitur Virium suarum sed Industriæ innitentes suffragio coram Olophago armentorum corpora sulphure & igne repleta loco solito ponunt. Quæ dum avidissime glurit Olophagus exhalantibus flammis suffocatur: Moxque minor Graccus non quasi Victoria aut Regni consortem sed æmulum fratrem occupat ac trucidat quem quasi Crocodillus prosequens lacrimis ab Olophago mentitur occisum & Parente tum gratulanter tanquam Victor exceptus: Sic minor Graccus paterno succedit Imperio hæres nefarius

Olophagus à Graccis occisus:

* Kadlubko Epist. VI. Dlugoff. lib. I.

farius sed diutius fratricidio fuit sordidus quam Imperio insignis. Nam paulo post Dolo deprehento piaculi deputatur supplicio exilii perpetuitate damnatus.

Sed ne antiqui Gracci emorerentur beneficia & ut tanti Principis superesset Insigne in scopulo i. e. antro olophagi fundata est Urbs solemnis à nomine Gracci dicta Graccovia ut per eam æterna Gracci viveret Memoria. Quam quidem à crocitate corvorum quico ad cadaver monstri confluxerant Cracoviam dixerunt: Tantus vero Amor universos circa mortuum Principem devinerat ut unicam filiam eius Virgunculam Patris Imperio subrogarent quæ Wanda dicebatur. A qua fluvius Regni centro preterfluens Wandalus dictus quæ nunc Wyzla vocatur & populus Wendali nuncupatur quo disciso pars eius Hunni dicti sunt quorum Rex fuit Atyla: Rex Wandalorum quibus multæ immixtæ fuerunt gentes tam ritu quam Lingua. De hac Wenda multa fabulosa dicuntur: Quæ quod omnia sprexit Connubia sine prolis successionem decessit diuque post eam claudicavit Wandalicum Imperium

Ea Tempestate famosus ille * Alexander Rex Macedonum vectigales pensiones à Lechitis exigere tentavit. Cuius Legatis ajunt: Legati tantum estis an Alexandri Regis census quæstores? qui responderunt: Et legati sumus & quæstores. Ad hæc illi: Prius, inquit, ergo intemerata Legatis exhibenda Religio ut magnifice susceptos magnificis veneremur Donariis: Quæstoribus deinde quæstus exsolvatur censualis. Legatorum itaque primi prius vivi excoriantur deinde cutes eorum partim Auro & partim Alga vilissima fariantur. Quo facti hi emittunt Alexandro dicentes: Male

Cracovia condita:

Wandalus fluvius:

Wenda Virgo:

Legati Alexandri M.

Ad Lechitas:

* Fabulam hanc Epist. VIII. recenset Kadlubko.

Male aliis imperat qui sibi imperare non novit. Licet insatiabilem tuæ Voracitatis ingluviem mundus satiare non possit tuorum tamen quos misisti utcumque refocillamur esuriem Nec te lateat locum apud nos non esse loculis ideo presentia tibi transmisimus: nos non opibus sed animi Virtute & corporis duritie cenleri scias Ad quæ commotus Alexander: Regem quendam contra ipsos dirigit cum exercitu ad eos strepitus evellendos: Quo rege capto Exercitu superato Alexander Pannoniorum ductu Moraviam in manu gravi pervasit Lechiam cuncta solo prosternit oppida redigit in favillam Urbes & Cracoviam jubet sale conspergi. Omnibus itaque de Salute desperantibus quidam Pictor multos Clypeos ad instar clypeorum hostilium format quos eum similibus galeis astute jubet in quodam colle rupis & arboribus appendi: Quibus Alexandritæ conspectis putantes exercitum esse properati in prælium illi occurrunt: Sed Pictor - - hoc colli jubens girat Alexandritas occulte: quibus nil invenientibus sed quasi fugientes insequentibus Lechitæ admiscetur tanquam sui: Et sic per contentionem intestinam suscitant stragem pervalidam ita ut tota exercitus Alexandri succumberet fortitudo. Deinde Lechitis contra castra hostium revertentibus occurrit illis Alexander tanquam suis victoriose revertentibus: sed dolo deprehenso vix cum paucis evasit. Et ergo * Liber Epistolarum Alexandri ducentas pene continens Epistolas in quarum una scribit Magistro suo Aristoteli sic inquit. Ne de nostro Statu Te semper dubia suspendat hæsitatio novis

* Kadlobko hæc Epist. IX. Dlugos. lib. I. hæc tacuit: imo Math. de Michovia lib. I. cap. VII. hanc Victoriam à Polonis partam ingenue inter fabulas refert: quod & probat Cromerus lib. II. & Victoriam hanc non de Alexandro M. sed de Moravis partam arbitratur.

Lechitarum
de Alexandro
M. Victoria:

veris nos apud Lechitas peramplissime prosperari: est Urbs famosa Lechitarum septentrionali Pannoniæ lateri conjuncta quam Carenthas dicunt i. e. Cracoviam plus Viribus quam opibus plus arte quam situ minutissima. De hac & contiguis pro Voto triumphavimus: In Epistola vero quam rescribit Aristoteles sic habetur: Fama est de Carenthis Lechitarum te cum tuis triumphasse sed huius gloria triumphi utinam tuis titulis nunquam accessisset. Ex quo enim Tributum Ignominie tuorum infusum est intestinis: ex quo Lechitas expertus es Argyraspidas Tui Rutilantia Solis apud multos deferbuit. Imo tui visum est mutasse Diadema Imperii: ex hoc jam prima Corinthus clausit ab Alexandro portas & nuncios ejus cruci affixerunt. Tandem ille tam saluberrimæ Magister Artis patriæ quam salvaverat Princeps constituitur dictusque est Listig i. e. astutus eo quod Astutia plures hostium interfecerit quam Viribus.

Quo mortuo fuit & alius Listig sed alio pacto sic nuncupatus: Orbata siquidem terra de successione singulis primorum contendentibus seditionis subruitur Tempestate. Tandem nimiam suorum stragem duobus simplicioribus de Vulgo eligendi principem defecerunt arbitrium: Qui habita secum deliberatione ut nulla parte consentire videantur sic arbitrantur dicentes: Eligatur studium figatur meta & cujus Equus maculis distinctus primus omnium metam contigerit princeps habeatur. Stat fixa sententia sed pro quærendis Equis maculosus dies prorogatur. Et dum medio Tempore quidam illorum ad hoc opus se quotidie exercitarent unus ipsorum versuta nifus astucia omnem studii planiciem clavis ferreis conferit exigonis modicam intercapedinem pro semita sibi deputans seu denotans.

* Sed

Lesko II. Dux
Poloniæ:

* Sed dolus non latuit: Duo enim Juvenes fortuna tenues conditione humiles de pedum celeritate altercantes pignoribus se obligant ut victus vincentem non nisi principis nomine audeat appellare. Et sic jocantes: Decet, inquiunt, pro nostra Corona Victoriæ non nisi in stadio Regii certaminis exerceri. Qui dum plantas in exigonis ostentus vulnerassent, infidias repertas prorsus dissimulant semitam quam callide deprehenderunt alias exigoris sublatas conspergunt & inde redeunt singuli pro se secum tacite cogitantes. Postera die cum omnis cursu ad spectaculum convenissent & omnis simul conniterent unus predictorum Cursorum qui equi sui calcem integro fieri munierat subtegumine prior recte pertingit tramite. Alter vero per alia suspiria sive longa non sive distantiam ridiculoso conclamamine transverso raptus curso girando secundus ad metam pervenit. Alii vero exigonorum vulneribus prostrati indignantes primi equum considerunt bataque intuentes doli ingratiam putantes perimunt: Alium qui riticulose fuerat Regem proclamant omine infausito. Huicque cum tantum inesset animositatis Studium ut in propria persona plerisque hostium indiceret certamina à quibus non solum Vitas imo & regna plerumque extorsit. Cum hostis defuit contra suos dimicatores primum commisit: qui cum etiam summæ liberalitatis & temperantiæ cibo & in potu in se & suis maxime qui in regali fastu humilitatis ita ut non Throno sed scabullo se insideret suis plurimum carus obiit. Hic etiam super regali vestimenta semper suæ paupertatis superinduebatur vestibus.

Lesko III. Dux
Poloniæ:

Cujus Filius item Listig III. Patri succedens non tam Patris Imperio quam patris multa adjecit Virtutibus

* Kadlubko Ep. XII. Dlugoff. lib. I.

bus qui Julium Cæsarem tribus fudit Præliis & Crassum apud Parthos cum suis delevit. Tandem Julii * Sororem ducens affinitate bella compescuit quæ Julia dicebatur: Huic super Jure dotis Bavariam maritus vero ratione nuptiarum Surbiensem tradidit Provinciam. Unde Romani contra Julium indignati sunt quod æquales fecisset eos qui eis subesse debuerant cumque Julia duas fundasset Urbes unam nomine fratris Julii quæ dicitur Lubus: aliam nomine suo quæ nunc Lublin vocatur. Julius Bavariam recepit propter quod Listig Sororem ejus repudiavit juvene filio secum retento cui nomen Pompilio. Pellex autem ejus quæ præsentem æmulata etiam fuerat Regionem loco Regine succedit & in Odium prædictarum Urbium nomina immutavit: Ex hac & aliis Concubinis Listig filios XX. suscepit quibus totidem assignavit Principatus alios Duces alios Marchiones alios Comites constituens: Pompilium vero Regem omnium statuit.

Pompilius I.
Dux Poloniæ:

Hunc post Obitum Patris fratres tanto Affectu coluere ut post mortem eius & parvulum filium ejus Pompilium paterno Nomini & regno preficerent. Hic postmodum Consilium Veneticæ Conjugis suæ eosdem Patruos suos intoxicavit mala pro bonis restituens: Hic se infirmum simulans Patruos tanquam ad suas exequias convocat: Quibus deosculatis post multas eorum lacrimas potum sibi dari petiit & quasi ultimo Amoris Indicio totum ebibit eos ad similia adorans. Quibus illa vilis mulier propinans cuilibet Calicem venenati Potus obtulit: quo bibito Rex tanquam paulativos eos exire jubet qui veneno infecti tanquam ebrii foras alii cadendo alii volutando profiliunt: quorum funeribus ille etiam Tyrannus sepulturam prohibuit probans scelesti

Pompilius II.
Dux Poloniæ:

Qui patruis
Veneno in-
terentis:

(b)

lesti

* Eadem Fabulas Kadlubko habet Ep. XVI.

à maribus eum
Uxore & libe-
ris devoratus:

lesti extinctus ultionem qui Amicum qui nepotem qui Regem hesternis Exequiis Lacrymarum vivum sepelire intenderint Sic Patriæ Sideribus extinctis omne Lechitarum Decus contabuit & Pompilius per omnia vilis ultimus in prælio primus in fuga semper fuit: Hunc ultio divina sic infecuta est quod ex cadaveribus fratrum mures ebullientes eum trans ignem trans flumina trans Paludes trans lacus insectati sunt donec cum Uxore & duobus filiis in Cruswiciensi Insula eum amarissimis Moribus corroserunt. & vacavit principatus multo Tempore.

PIASTUS
Dux Poloniæ:

Radiçe Pompilii stirpitus excissa nova Principum orta est Successio quorum Celsitudo tanto crevit sublimior quanto stirps creditur esse depressior. Fuit enim quidam pauperculus Cohorsitionis filius nomine POEAZT, cuius Uxor dicitur Ripiza, ambo natura infirmi, ambo rebus exigui, æstimatione nulli qui filium genuerunt quem ZEMOVIT nuncuparunt: Quibus propter hospitalitatis pietatem dicitur hic filius natus: qui cum adolevit strenuitatem induit parentatur Virtutibus: Hic suis suffultus meritis prius Magister efficitur Militum tandem principali fungitur Majestate & non eas solum quas Pompiliana Ignavia deseruerat nationes revocavit sed & alias suo coniecit Imperio quibus Decanos, Quinquagenarios, Centuriones, Collegiatos, Tribunos, Chiliarchas & Magistros militum urbium prefectos Præsides omnesque Potestates instituit: Huic Zemovito successit Filius eius Listig: Listiconi vero filius ejus Zemomizl: Horum utrumque animi Generositas, Robur corporis felices ad omnia successus adeo reddidere insignes ut omnium suorum Prædecessorum excelsæ Virtutes suis antecesserint Virtutibus.

ZEMOVITUS
Dux Poloniæ:

LESCO:

ZEMOMISLAUS:

MESCO
cæcus natus:

De Zemomyllone famofus ille MESCO cæcus generatus

tus qui septennio cæcus educatur: Quibus finitis Visu recepto ætatem vicit Industria. Qui dum procaretur Dobrancam Filiam Ducis Boëmiæ illa consensum præbere noluit quousque repudiaret septem pellices quibus vicissim commiscebatur & Christianam fidem suscipiens baptizaretur.

CHRISTO
nomen datus

Primus itaque Polonorum Princeps & Rex MESCO Baptismi gratiam suscepit An. Dñi DCCCCLXVI. tempore Ottonis primi Imperatoris & dictus est Mesico i. e. Turbatio quia in eius ortu propter Cœcitate[m] ejus turbati sunt parentes illius vel potius in Illuminatione ejus in fide Catholica turbati sunt hostes animarum videlicet Diaboli: Iste MESICO Ottonem Imper. III. qui dictus est Rufus seu Miracula Mundi: cum exercitu ad se venientem honorifice illi occurrens cum magna gloria & triduo Convivio adeo decenter pertractavit quod Imperator liberalitate illius delectatus eum intra prandium in mensa residens coronavit suo Diademate & sic Imperii feudalem fecit. Iste MESICO Episcopatus Poloniæ instituit & dotavit quorum prior fuit Poznani qui locus ideo sic dictus qui ibi se recognovit ipse Imperii feudalem. Alias sic dicitur & legi in aliqua Chronica quod Polonia in Poznania primo fidem recepit unde dicitur Poznan quasi se recognoscens fidelem. (a) Anno autem Domini 1001. MESICO I. Rex Polon. Christianus obiit.

ABOTTONE
III. Imper.
REX dicitur:

obiit an. 1001

Huic successit Filius ejus BOLESLAUS I. qui dicitur est Traba: i. e. mirabilis vel bibulus qui dicitur sic Tragbir. Iste post multa prælia quæ contra Pannonios Ruthenos Geras i. e. Lithuanos Pomeranos Danos

BOLESLA
VSI. REX
Poloniæ:

(b2)

Bohe-

(a) Dlugoffus lib. I. an. habet 999. & filium ejus BOLEZLAUM an. 1001. ab OPTONE III. Imp. primum Polon. Regem constitutum fuisse affirmat.

Ejus laudes:

Bohemos & Saxones ab Imper. Henrico II. secundo Coronam accepit: & filio suo (a) MESICONI II. Sororem Ottonis III. in conjugium copulavit Juditam nomine. Hic primus sedem Ducalem Pragæ constituit & Ecclesiam ibi in Monte ædificavit & Ruzciam usque Kiow pervasit | & ibi signum victorialis gladii in porta quæ dicitur aurea dereliquit deslorata prius filia Regis Ruzciæ quam ipsius Conjugio negaverat. Deinde ducens filiam Regis Ungariæ sedem Regni in Cracovia constituit in medio Terminorum obtentorum: Antea fuit in Gnezna postea in Poznani, ejus termini fuerunt ab oriente Rive: ab occidente Sals flumina, in quo defixit palum ferream, à meridie Danubius. ab Aquilone Mare Oceanum sicque Anno Domini MXXV. obiit.

Moritur an. 1025.]

MESICO II. REX Poloniæ obiit 1034.

Interregnum.

CASIMIRUS]

Cui successit filius ejus MESICO II. qui nunquam aliena invadere voluit sed proprios Terminos studiose servavit: non sine prælio tamen mortuus est. Interim Procere Polonorum pro Regni Gubernaculo invicem dissidentes pene totum Regnum cladibus & spoliis subruunt & quique summorum eos persuadentes & in Clientelam redientes limites pristinos revertunt. Tandem ex necessitate Periculi Dominum suum requirunt & Monachum factum tum sibi ab Henrico II. Imperat. restitui postulant. Quem cum professum & ad sacros Ordines promotum eis dare non possit tum ipsos nuncios suos

(a) Dlugoffus hæc curatus ad an. 1013. exposuit: „Miecislam filium suum BOLESLAUS REX & Virginem RIXAM neptem Imperatoris Ottonis eidem dudum desponsatam videns ad annos nobiles pervenisse solemniter curia apud Gneznam indicta vicinis Principibus Proceribus & Satrapis Primisque Poloniæ congregatis & accersitis nuptias suo filio unico præfato Mieclao celebrat & Virginem Rixam illi coniungit quæ hæctenus in Regia à Matre Mieclai JUDITHA juxta ac filia materna charitate fovebatur.

suos ad ipsum Clementem II. direxit qui prius Episcopus Bambergensis Suidegerus dicebatur coram quo propositis Terræ Periculis circumquaque & nov. llam fidei plantationem Dominum suum obtinuerunt & reduxerunt tali pacto ut videlicet habitum non mutaret sed uxore ducta hæredem Terræ generaret & ut ipsi Poloni Dominum suum in tonsura & in Amplitudine vestium imitantes temper à Dominica Septuagesimæ usque in Pascha ab Esu Carnium abstinere & ut singulis annis de singulis familiis unum denarium cum impressione Capitis S. Johannis vel duas Mensuras Avenæ darent S. Petro Romæ pro lumine. Sicque Cazimirus Monachus ab Henrico Imp. pie coronatus cum matre reversus duxit Uxorem nomine Dobrogenam & genuit ex ea duos filios Boleslaum secundum Wladislaum primum & Claustrum sui Ordinis in monte Tmez sibi & matri & conjugi juxta Cracoviam construxit vocatis & fratribus ex conventu de Leodio & omnibus Regalibus possessionibus ad Cracoviæ Provinciam pertinentibus dotavit propter possessiones officialium Regni. Tandem per multa bella Terminos pristinos obtinens maxime contra quendam Maslaum ex ignobili Prosapia qui Ducem Mazoviorum se fecerat quem binis præliis cum multitudine Danorum maritimorum, Getarum, Ruthenorum ac Mazoviorum prostravit qui inde ad Getas confugiens licet Princeps illorum factus ipsorum strage alto patibulo ab ipsis suspenditur: Et sic Cazimirus Monachus anno Domini MLVIII. defunctus est.

ex Monacho

REX Poloniæ

Ejus laudes:

Defunctus an. 1058.

BOESLAUS II. REX Poloniæ:

Cui successit filius illius BOLESLAUS II. qui cum vivente adhuc Patre probus ac liberalis existeret mortuo Patre omni in Circuitu Regna pervasit præliis. Et cum apud Getas Ruthenos & Ungaros aliquot annorum moram tunc hæret Uxores nobilium & infortunii

mino-

minoribus ac longa expectatione timentes terram rapi ab hostibus permiserunt & propriis servis nupserunt ne posteritate . . . Quo audito Boleslaus cum furore revertitur, Munitiones capit, servos perimit & Uxores à mensa Maritorum & à Thoro prohibet & nobiliores occisis parvulis nuper natis à servis catulos lactare compellit & flagitiosus cum Equa contra naturam effectus S. Stanislai Antistitem Cracoviae se ob scelera objurgantem & tandem excommunicantem propria manu ad Altare intra Missarum solemnium sacra in die S. Michaelis in Capella trans Wislam gladio in frustra concidens perimit Anno Dni MXXXIX. tempore Gregorii Papae VII. Sicque omnibus odiosus effectus in Ungariam ad S. Wladislaum Regem quem prius pedester cursu obviantem contempserat confugit multa mentiens de Sancto Praesule quem trucidaverat crimina impingens ubi inuadito correptus languore miser misere interiit. Sed & unicus filius eius Mefico in ipso Juventutis flore veneno emarcuit anno Domini (a) . . .

S. Stanislaium
trucidat:

Obiit Exul:

WLADI-
SLAYS Dux
Poloniae.

Post hunc itaque regnavit frater illius minor Casimirides Wladislaus non minus strenuitate militiae Illustris quam devotione Religionis insignis. Hic Ecclesiae Poloniae ob mortem S. Stanislai omnem libertatem dedit de humana nil aestimatum est defuisse felicitate tristabatur: sed tandem instigante Francone Episcopo in Provincia ad Abbatem & Conventum S. Galli imaginem auream Infantuli cum aliis Xenis i. e. donis à longinquis partibus ac precibus transmisit rogans ut à Domino & Sancto Aegidio sibi proles fecunditatem impetrarent. Quod triduo jejuniis & multis precum celebratis solemnibus factum est & tertius tunc

(a) Dlugoff. lib. IV. an. habet 1089.

nascitur Boleslaus cuius ex partu languore Mater defuncta est. Fuit gaudium mœrore temperatum & mœror dulcore nati filii interceptus. Sed ne Patri diu molesta esset jugalis Viduitas Regis Ungariae Salomonis relictae Henrici III. Imp. Sorori conjugatur: item Judita: de qua tantum tres filias suscepit. Nec Judita multa donaria Ecclesiae contulit: Habuit autem iste Wladislaus filium ex concubina qui ob otium in suam novercam in desertis educatus dictus est Zbigneus Hic de consilio profugarum ex consensu Episcopi Magni Wratislaviensis dum Setch Princeps Exercitus nimia tenacitatis Avaritia salaria militum accepta à Rege sibi relervaret convocato Exercitu Regis Ungariae sui nomine sive Zbignei, Moravis quoque Bohemis Regnum Patris decrepiti ac fratris tenelli pervasit. Sed Pater astute Infirmiorem affimulans cum filio ad se vocato pacificatur & constructione convivalis lætitiæ omnes Wratislavienses sibi reconciliat: Unde filius grafsantius in Patrem consurgens de Wratislavia fugiens in Cruschicam se recepit & Pomeranorum non paterna congregans subsidia cum Patre congregitur & captus carceri mancipatus ut lacubus & fluminibus repletis multo post Tempore nec Piscibus ibi uti ausus fuerit. Tandem Zbigneo de Carcere misso Setch timens juvenem Boleslaum adhærens Sbigneo cum fratre reconciliato discordiæ malum suscitavit. Unde exilio propulsus fuit Setch Patre cum filiis reconciliatis: Pater vero Sbigneo contulit Provinciam Glogoviae & mortuus est.

Eius Coniuge
& Liberi:

Cui dum filius ejus Boleslaus successit qui dictus est curvus frater ejus Sbigneus quatuor vicibus contra ipsum multiplicem omnium vicinorum exercitum induxit & maxime Bohemorum per quos Slesia tunc temporis

BOLESLA-
US III. DUX
Poloniae

Silesia à Bohe-
mis pervastata

Quinque BO-
LEZLAO
Filij.

poris sæpius vastata fuit: Zbigneo in habitu simulato utrorumque castrat Boleslaum traderent frequentante. Unde adversus illum dum quadam Vice hostes advocaverat ante currus deprehensus fuisset: Ille vero causa custodiæ se nocte castra exisse assereret & visis hostibus eos nunciare festinaret quidam Magnatum adversus eum confurgens quærimonias detulit & Regem pro Judicio interpellavit. Cum quo dum multis legibus contendisset tandem pugnae probatione eum superavit & sic perpetuo exilio damnatur & Victori totum territorium quod Ponecz dicitur cum omni Jure principali libere donatur & locus judicii ac pugna à re nomen suscepit scilicet Sandueli. Igitur dum Imperator Henricus IV. cum exercitu Ungariam ingressus fuisset Boleslaus rogatu Regis Ungariæ Moraviam & Bohemiam quæ jam ad Imperium devolutæ erant invadens Imperatorem redire compellit: Unde Imperator omne robur suum contra Boleslaum excitans Poloniam intravit & committens prælium Boleslaum cœpit. Quem cum secum reducere vellet ille multum pecuniam se daturum spondet & Termino obtento tanquam pro Thesauro mittit pro adjutorio in omnes Getarum Ruthenorum & Ungarorum provincias. Hostes in nocte in curribus adducti & in medio castrorum positi cum Duce suo Imperatorem rapiunt & in Colnberc castrum maritimum deducunt ubi detento per - - menses Libertatem pristinam ab eo extorquens quia ipsum ad servitium coquinæ ignominiose copulerat insuper filio suo primogenito Wladislao filiam ejus Christianam nomine ob perpetuæ pacis ac Amicitia robur matrimonialiter obtinet & sic Imperatorem usque ad proprios Terminos conducens dimittit. Hinc Boleslao cum in Regem coronari deberet Angelus coronam de capite illi-

illius rapuit ac Regi Ungariæ Michaeli imposuit. Iste Bolesl: quinque filios habuit: Wladisl: Bolesl: Mesiconē Henricum & Casimirum. Quatuor ergo primis decedens Pater terram dimisit: Seniori Slesiam & ad præcavendum aliis Cracoviam disponit & post illum Seniori semper Ducum Cracoviæ Gubernacula consignat. Sicque anno Domini MCXXXIX. defunctus est. Non prætereundum ut ajunt Cracovitæ Imperator Henricus perpessæ Injuriam non immemor primo Bitom & Glogoviam oppugnat deinde in campestribus Wratislaviæ Boleslaum capit Inducias dandis - - - in loco qui dicitur Pscipole i. e. Campus Canum Tentoria castrorum figit ubi dum per deceptionem captus fuisset & multi suorum corruissent Poloni odium occisorum ibi & castrorum loco nomen premissum indiderunt: Theutonicos Canes appellantes. Iste Boleslaus cum omnibus tum finitimis ultra omnes Prædecessores suos inexplicabilia gessit prælia nec omnibus suis diebus quievit amplius: Cumque filiis Possessionem divideret ut prædictum est Seniori scilicet Wladislao Slesiam, Henrico Sandomeriam, Mesconi Gnesnam & Pomeraniam Boleslao Cracoviam & Masoviam deputavit. Juniori vero Casimiro nihil delegavit quasi prophetizans quod majora sibi deberent: Boleslao autem curvo defuncto Wladillaus primogenitus ejus Monarchiam tenuit.

Qui cū quodā tempore hyemali Venationi deditus esset quidam major natu & principi proximior Petrus Wladislades secum perrexerat. Iste Petrus tempore Boleslai Curvi Regem Ruzciæ in dolo adierat & cum illo commessans cœperat eum & vinctum Boleslao adduxit. Et cum ille se pecunia liberasset simili dolo per quendam Panoni-

BOLEZLA
VS an. 1139.
defunctus.

De Prælio
Ejus
cum HENRI-
CO V. Imp.
an. 1109.
ad Hundsfel-
dam gesto:

WLADI-
SLAVS
Primogenitus
Ejus
DVX SILE-
SIAE
ET
CRACO-
VIAE:
De Petro
Wlad:

(c)

Panonicorum Rilerfia Urbem delevit cum magna strage Polonorum ac captivitate. Propter quod idem Petrus injuncta sibi pecunia Canobia & septuaginta lapideas construxit Ecclesias. Qui ut prædictum est cum Principe novo ingruente nocte solus in Venatione remansisset aliis nescio quo casu aberrantibus ipse de Venatione Assaturam Igni apposuit & cum Principe suo sine Vino convivavit: Illis pro Vino nivem congestam in globum sugentibus princeps quasi jocando ait: Ecce quale Principis Convivium! forte commodis Uxor tua cum Abbate tuo nunc conviyatur. Petrus pro Joco licet non jocosè regerit hic se solum cum solo sciens sic respondit: Uxor mea pro se ait cum Abbate meo sicut & tua cum milite Theotonico te absente suo Amasio. Quæ Verba Principis licet graviter re eperit cum joco pertransiit & domum rediens cum causam turbulenti Animi ejus Conjux Blanditiis extorsisset Insidias Petro parans eum exoculari fecit. Quod factum in eius ac mariti exterminium redundavit: sed quidem tota Polonia adversus Wladislaum armatur cum fratribus quos trino Prælio fudit ita ut nil præter solum Oppidum Posnan haberet. Quod cum vallasset & insidias non precaveret inter Prandium hostes irruunt aliis trucidatis aliis - - Wladislaus - - & ad Imperatorem Henricum Quartum & fratrem Uxoris pergens adjutorium expetit & obtinet: Qui cum multo Exercitu veniens Castrum Grodis & Nemsch construit: sed Poloni loco ejus Boleslao instituto cum multis bellis configerent Wladislaus defunctus est.

Quem quidam dicunt Pigavix sepultum alii in Plozen: & Cracoviam irrupentes Conjuges illius quæ Castrum tenebat cum tribus filiis propellunt videlicet Boleslao: Mescone: Conrado Loripede pro quibus

Bellum civile
Polonia:

WLADI-
SLAVS
exul
defunctus an.
1159.
Filij Eius tres
Silesiam recu-
perant:

bus non bello Imperator sed precibus instat ut si non monarchia saltim aliqua Terræ Portione donentur. Quorum Matre defuncta & in Porta sepulta Boleslaus Monarcha Orphanos collegit & eis Patrimonium Slesix concedit. Tandem hi duo fratres Boleslaus & Mefico municipia præparantes à Patruo Monarchiam repetunt. Quos cum Juri Primogenituræ abrenunciassè allegarent multoties cum illis pugnavit sed minus valuit cum municipiorum & armatorum Theotonico-rum fulcirentur præsidio. Sed dum Boleslaus aliam duxisset Uxorem filio fratre & patruo conspirantibus propellitur: Tandem Boleslaus Monarcha contra Ge-tas proficiscens multis suorum perditis filio suo juniori Lezconi Terram Mazovix & Cuyavix legans primogenito suo Boleslao jam dicto & post Lezconem fratri suo Casimiro si sine sobole decederet ipse defunctus est qui Casimiro fratri suo Heynrico defuncto in Ducatu Sendomirix simili Testamento jam ante successerat.

Defuncto itaque Boleslao successit ei frater eius Mefico qui sicut erat natu fratri proximus sic in Regno fuit contiguus: Huic utique fortuna favens multorum natorum Parentem fecerat: habuit enim filios: Ottonem: Stephanum: Boleslaum: Meficonem & Wladislaum quorum duos ex Filia Regis Ungarorum: Tus ex filia Regis Ruzciæ suscepit. Plures etiam filias habuit ex quibus multorum cognationem & amicitiam contraxit: Dux Bohemorum Bolezlaus Gener ejus: Dux Saxonix Bernhardus Gener ejus: Dux Lotharingix Fridricus Nepos Fridrici Imperatoris Gener ejus: Dux maritimæ Boguzlaus Gener ejus: Ducis eiusdem filius gener ejus: Dux Galliciæ Socer filii: Dux Pomeraniæ Socer alterius: Dux Rugiæ Socer tertii: alii filii inconjugati decesserant. Hic omni gloria suæ confusionem

superduxit per Calumnias & iniqua Judicia quæ sub eo surrexerunt per iniquum Præsidentem dictum de Richelice cujus prædium adhuc est in Terra Budissio ejusdem nominis & posteritas ejus in eodem loco qui cum Duce confusus. Nam cum Canes Venaticos ad Calumnias stundas eis qui Slusnice dicuntur instituisset idem Richelitz & tota terra sub eorum moribus evigilaretur Præsul Cracoviæ dictus Gedeon timore DEI ductus hanc impietatem redarguere cœpit unde plures cum Principe suo huic aliisque de hoc malo dolentibus persecutionum tenticulas ubique parat. Illi ergo ad Casimirum fugientes eum in Præsidium Cracoviæ introducunt & Monarcham constituunt.

Res | BOLES-
LAI
Alti
DVCIS SI-
LESIAE:

Quod cernens Odo Filius Mesiconis una cum aliis Patrem invadens profugit qui cum ut prædictum est in amicorum Copia licet insignis omnium tamen destitutus adjutorio quod valide quærebat vix tandem Poznanensem Provinciolum cum omnibus filiis de gratia fratris obtinuit. Tunc demum *Dux de Opul Jaroslaus filius Boleslai fundatoris Lubensis Cœnobii in odium novercæ Domine Adelheidis quæ fuit Soror Imperatricis Vxoris Imperatoris Cunradi II.* cum Patruo suo Mesicone patrem propulsant qui cum Imperatore pergens Mediolanum ibique quendam Virum giganteum prosterbens cum valido Exercitu rediit & Castrum Len & Lignicz ædificavit. Quod videns Casimirus interposuit & fratri Boleslai Mesiconi Terram Ratiborgensem consignavit à quo Duces Ratiborienses surrexerunt & Jaroslaus Episcopus ordinatus territorium Nissenense à Patre obtinuit ac Tempore Vitæ suæ Ducatum Opoliæ & Conrado Loripedi Marchiam Glogoviensem dedit licet alias dicatur Monachus factus.

Hoc tandem defuncto Glogoviensis Marchia in Bo-

Boleslai Ditionem rediit qui decedens fratri suo Mesiconi Terram Opoliæ delegavit quam *Henricus Barbatus* Filius ejus item sibi assumpsit & decedens Casimiro Filio Boleslai Monarchæ defuncto hæreditas ad Casimirum devolvitur.

Qui demum misericordiæ motu quasi facti ignarus fratrem suum Mesiconem per traditionem Gneznam Metropolim totius Poloniæ possidere permisit sed cum in Russiam profectus fuisset ad restituendum Primogenitum Sororis sui nomine Romanum Patrem Danielis quem fratres pepulerunt & longo Bellorum motu occuparetur LXX. de Magnatibus Cracoviæ Mesiconem adierant & filium ejus Odonem cum Exercitu adducentes Cracoviam ejus traditione pertentaverunt. Quo Casimirus comperto Cracoviam invadit & Igne consumit hostibus captis quos tamen post solennem refectionem ferre motu pietatis remisit unde inter ipsos Tempore Casimiri plena facta est Amicitia. Illum Calumniatorem & Traditorem, Præsidentem ac Præsfectum Cracoviæ Kethliz in ecclesia in qua fugerat deprehensum Ungariam æterno exilio damnavit. Item dum Casimirus à Strage Getarum maxima cum Triumpho ad propria remeasset in Solemnitate S. Floriani post Prandia cum in medio resideret Pontificum hausto poculo humi prolabitur & exspiravit incertum morbo an Veneno extinctus. De hoc Casimiro caute . . . virtutes naturales quodsi literatus fuisset utique Philosophus magnus crederetur.

Lesko Monar-
cha Cracoviæ:

Hoc defuncto statim Sulco Episcopus Cracoviæ principem pronuntiavit Lezconem filium ejus primogenitum Monarcham Cracoviæ aliis acclamantibus aliis propter . . . juvenutis renitentibus sed pars Episcopi prævaluit. Fuit autem alter Filius Casimiri Conra-

Conradus
Dux
Cujavia
&
Mazovia:

RES HENRI-
CI
Barbati
DVCIS SI-
LESIAE:

Conradus nomine cui cessit in Sorte Cujavia & Mazovia. Quibus auditis consternitur animo ille Senex Miesco & indignanti animo humi prostratur. Ait enim non tam suum se apud illos dolere contemptum quam superexcellens tantæ Dignitatis Majestatem infantis gubernamine prostratam Ludibrio. Unde Cracoviensibus mandat ut resipiscant Lesconem amoveant & se seniore ætate ac primogenituræ Principem agnoscant alioquin gladium bellicum experiri habeant. Sed dum nil proficeret callide à matre puerorum dolosis suasionibus obtinet ut saltem tanquam Tutor pupillorum ad honestatem ipsius Senii sibi Monarchiæ gubernatio credatur: & sic bona voluntate Lezconi honorem primatus conferat. Cui foemina foemineo motu facile contra consilia suorum acquiescens bis cum filio decipitur: Nam totiens promissum à Miescone exigitur totiens denegatur & contra jusjurandum & ideo quotiens sublimatur totiens propter - - - avaritiæ Impetus dejicitur. Et hoc non absque bellorum collisione quorum primum fuit in Muscava circa Andreoro claustrum. In quo Miesco vulneratus filium suum Bolellaum cuspide occisum fugiens domum reportat: ex parte vero Cracoviensium infinitis prostratis Dux Ruthenorum Romanus post innumeram suorum stragem graviter concisus Vulneribus fugæ Præsidium quæsit. Wladislao solo Miescone videlicet & Jaroslao filio Bolezlai campum victoriæ tenentibus & Noricium Principem belli Cracoviensis Palatinum Sendomiriæ captivum inde secum abducentibus: Sulco vero Episcopus Cracoviensis Casum suorum audiens Cracoviam occupat & Lezconem revocat. Lezco postmodum ab expeditione quam in Rusciam & Galatiam fecerat post Procerum Rusciæ multifariam necem ac Galacia prospere

spere rediens cum Duce Odone Gneznam cuius causa tunc agebatur ac Duce Henrico Barbato fratreque proprio Conrado Duce Cujaviæ ac Mazoviæ in Nackel contra Pomeranos proficiscitur & à Pomeranis in balneo occiditur & Dux Henricus in lecto multis Vulneribus affectus sed objectu Peregrini de Wyfinburgk qui super eum occisus fuit liberatus à morte & accursu suorum tandem erutus & ad propria reducit & factorum expedicio per Odonis prodicionem sive traditionem confunditur. Lezcone igitur sic interempto Conradus frater ejus Dux Cujaviæ & Mazoviæ Monarchiam Cracoviensem occupare nitetur: Sed relicta Lezconis Tyrannide illius considerata cum Consilio ac Consensu Procerum Pium Principem Henricum Slesie dictum Barbatum Maritum Sanctæ Hedwigis advocans se suosque parvulos duos illius Tutelæ commisit ac Monarchiam ille Cracoviæ resignavit: quam tamen duobus præliis à Conrado Imperatore illius evicit. Horum unum fuit in Stala ante Castrum quod Henricus construxit ubi occisus est Primizel primogenitus Conradi aliud in Mezbore ubi Dux Conradus Sylvæ ac collium Prælidia se suosque receperat. Tamen quia prosumtorum est raro à suæ pertinaciæ proposito resilire & cum Pius Princeps Henricus jam velut adversario ejecto securior existeret exercitu alienigenarum cum filio suo ad propria remisso ultra Cracoviam ad secretiora loca in Spinterniz cum Baronibus Cracoviæ de Statu Terræ ordinaturus secessit. Sed quia Cracoviensium Dolus & Traditio nunquam delituit cum ibi pius Princeps missarum Solemnia devotius insisteret ecce subito Hostes irruunt incautum rapiunt & vinculis injectum in Plozedk Castrum Mazoviæ deducunt. Quo filius in malo comperto per omnia in Ultionem ac Patris con-

Voca.

vocationem exercitibus se præparat: B. vero Hedwigis Sangvini innoxio ac pauperum læsioni compatiens malum prævenire studuit & in propria persona Tyrannum adiit duasque filias filii ob perpetuæ robur pacis filiis Conradi in Conjugium tradidit. Boleslao videlicet & Casimiro quorum tamen prior cum Coniuge sua sine prole obiit: alter duos filios Lezconem & Semomillaum genuit. Sicque Dux Henricus liberatus à Vinculis Monarchiam jam tenuit quam post obitum suum in filio Henrico cum Terra Lubucensi ac tota Polonia usque in Wartam fluvium & ultra usque in Geschk castrum circa Gneznam cum tota Slesia dereliquit. Ipse pius Princeps ad inferiores Partes Principatus sui profectus in Crozna beatum vitæ finem adeptus ad cœnobium solempne Monialium in Trebnitz quod ipse devotus Princeps omni liberalitatis studio construxerat sepeliendus Anno Domini MCCXXXVIII. deductus est.

obiit an. 1238.

Res HENRI-
CI
PII
DVCIS SILE-
SIAE:

HEINRICUS igitur Filius ejus nomine ac omni Virtutum Decore Patri consimilis Monarchiæ Culmen adeptus cum illud in omni pacis felicitate gubernare videretur subito Gens Tartarica velut à Tartaris ebulliens infernalibus tartarice in omne Regnum Ungariæ ac Poloniæ per stragem fidelium CHRISTI & in humanæ deserviit. Quæ cum in Cracoviam & Sandomiriam depopulata fuisset in Slesiam profecta ab ipso Principe HENRICO II. invaditur sed permittente DEO idē Princeps cū suis & pro suis sternitur A.D. MCCXLI. V. Id. Apr. sepultus ad fratres minores Wrat. Cumque tempestate semota terra Slesiae respirare debuisset ecce senior filius ejus *Boleslaus* per quem omnia mala tunc orta sunt contra fratres suos parvulos insurgens Terram Lubucensem Marchioni Brandenburgensi in suam

qui in Praelio
cum Tartaris
an. 1241.
V. Id. Apr.
gesto interiit:

suam ac suorum Discrimen tradidit & Poloniam perdidit. Et Cracovienses Boleslaum Filium Lesconis occisi Monarcham constituunt qui tandem ducta Uxore Cunegunde filia Regis Ungariæ sine prole tamen defunctus est. Hujus temporibus licet calumniarum Virus per omnia loca sui Principatus vigeret modico munere tamen placatus in partem quamlibet trahebatur & maxime Canum quorum amator & fotor totæ terræ importabilis fuit.

Cui successit Lesco Filius Casimiri Filii Cunradi qui sæva bella contra Getarum Insultus victor exercuit: Tandem conspiratione infidelium Cracoviæ propellitur & Cunradus filius Semoviti Ducis Masoviæ filii Cunradi fratris Casimiri inducitur. Qui cum infidelibus suis adiutoribus in bello per Lesconis validum Exercitum exusta Cracovia aufugit inde Lesco cum Triumpho ad suos fideles Cives Cracoviæ qui ipsum Castrum sibi strenue servaverant rediit & fidelitate illorum inspecta Civitatem munivit Anno Domini MCCLXXXV. mense Augusto.

Wladislaus primogenitus Boleslai Curvi cum Monarchia Cracoviæ Slesiam provinciam à Patre decedente lege testamenti adeptus est: Iste ex filia Henrici IV. Imp. tres filios habuit scilicet Boleslaum cognomento Altum: Mesiconem & Cunradum Loripedem quo propter excitationem Petri Vlofeonis profugato & exulando cum Coniuge defunctus est ipse in Pignavia sepultus est & ejus uxor in Porta.

Tandem interventu Imper. Henrici V. orphanis ad Terram reversis Boleslaus Wratislaviam Legniz & Opul: Mesico Rathbur & Cunradus Glogoviam adepti sunt: Cunrado defuncto Boleslaus Glogoviam sortitus est.

De Mesicone Casimirus: de Casimiro Mesico Crac-

(d

INDICES
OPERUM.

RIS
SILESIAE:

Crassus & Wladisslaus Duces Ratiborienses nati sunt: Mesicone sine hærede defuncto Henricus III. Wratisl. relicta illius filiam Ducis Cujaviæ & Mazoviæ Cunradi duxit Uxorem & genuit ex ea filiam & filium Henricum IV. Wratislav. Ducem. Wladisslaus frater Mesiconis ex filia Ducis Gnesnensis Jorzlai filii Odonis genuit quatuor filios: Mesiconem Ratiboriensem: Casimirum Bitumiensem: Boleslaum Opoliensem & Przemislaniem Offwentiensem Ducem.

BOLESLAUS Altus primogenitus Wladislai Monarchæ de prima Coniuge sua genuit JAROSLAUM filium & ALGAM Filiam: qua defuncta duxit Dominam Adilheidem Sororem Imperatricis Coniugis Conradi II. Imper. & genuit filios BOLESLAUM & HENRICUM dictum cum Barba. Qui cum Monarchiam à Patre Boleslao repeteret filius eius JAROSLAUS & frater MESICO RATIBURGENSIS cum Boleslao Monarcha adversus eum ob odium Uxoris illius consurgentes una cum Uxore pepulerunt & cum filiis. Eo expetendi adiutorii gratia ad Imperatorem perrexit sed cum Imperator congregato Exercitu contra Lombardos proficiscens sibi adiutorium parare nequiret una cum Imperatore in Lombardiam profectus est Uxore & pueris Erfordix relicta. Obfidente igitur Imperatore Mediolanum quidam Vir giganteus quotidie de Civitate armatus & Eques egrediebatur exprobrando Castra Imperatoris ad singulare Certamen pro totius Civitatis Triumpho indicendo. Quem cum nemo invadere præsumeret BOLESLAUS audiens lugubrem famam egestatis magnæ Uxoris & filiorum suorum concepit Animo vel pugnando viriliter Vitam finire aut obsidioni diuturnæ & suo exilio triumphando de hoc exprobratore finem imponere. Cap-

De Duollo
BOLESLAI
ALTI
DVCIS SILE-
SIAE cum E-
quite Medio-
lanensi:

ptans

(S)(o)(S)

ptans ergo Tempus & horam Egressionis illius secundum consuetudinem paratus in prælium quantulo castra egressus hostem hasta aggressus solo prosternit & amputato capite illius tanquam alter David victor ad castra revertitur vociferoso ex hoc tumultu in castro exultantibus exorto: Imperator facto comperto BOLESLAUM affciscens sic alloquitur: Licet gratulandum sit nobis de tuo triumpho tamen obstupescimus ac dolentes de tuæ præsumptionis periculo requirimus cur tanto Discrimini inconsulto nobis Te dare voluisti unde castris nostris excidium & nobis confusionis malum poterat exoriri & tanto amplius quanto ex nobilitatis profapia constat Te intimiorem Imperator Majestati quo ex sui Domini exilii & Uxoris Indigentix animi perturbationem Imperator cum magno rerum & exercitus . . . illum ad propria requirenda remisit: Et veniens ædificavit Castra Len & Liegnitz: Quo comperto adversarii ejus timentes sibi & omni Poloniæ Treugas expetunt Monarchiam post Orbitum Boleslai promittunt & Mesico frater ejus iratus de solo Ratiboriensi Territorio: Jaroslaus Opoliensem Ducatum tempore Vitæ adeptus & deinde Episcopus ordinatus à patre Nissenem Provinciam sibi & S. Johanni assecutus Boleslao Wratisl. Legnizensem & Glogoviensem terram in omni Pace concedunt: Tunc Boleslaus in Situ castri Luybes Cœnobium Cisterciens. Ord. construxit ad quod fratres de clastro Porta supra Salam propter Dilectionem Matris Christinæ Domine quæ in illo sepulta est FILIA IMPER. HENRICI QUARTI advexit ubi sepultis filiis Boleslao & Conrado & filia Olga demum ipse decedens Anno Domini MCCI. sepelitur & post eum Uxor sua ADILHEYDIS.

(d2)

Cui

*Wladisslaus
gnc.*

JAROSLA-
VS Eius Filius
DVX OPO-
LIENSIS:
EPISC: Wra-
tisl. Nissenem
Provinciam
Eccl. sive Wra-
tislav: confere

De liberis
HENRICI
BARBATI
DVCIS SILE-
SIAE:

Bellum civile
inter Filios E-
ius HENRI-
CVM &
CONRA-
DVM:

Mors CON-
RADI:

(S)(O)(S)

Cui successit Filius ejus junior HENRICUS dictus cum Barba qui duxit S. HEDWIGEN uxorem filiam Ducis Meraniae Bertholdi Sororem Dominæ Gerdrudis Reginae Ungariæ & Dominæ Engildrudis Reginae Francia & genuit ex ea tres filias & filios *Boleslam Agnem & Sophiam* sepultos in Lubus & *Henricum & Conradum & Gertrudim* Abbatissim Trebnicensem quæ cum desponsata fuisset Palatino Rheni qui occidit Philippum Regem Almanniæ propter quem & ipse postmodum peremptus est & ideo alteri nubere nollet instinctu *B. Hedwigis* Pater nobile Cœnobium Trebnicense construxit Filia in quo ipse & Beata Conjug illius feliciter migrantes reconditi sunt: Postquam Monarchia Cracoviæ & Terræ Lubicensis sublimatus fuisset gubernamine viventibus autem adhuc Henrico & Coniuge Diabolus inter filios eorum Henricum & Conradum discordiæ seminarium sparsit: Pater juniori filio Cunrado procuratus fuerat filiam Ducis Saxoniae designans ei Terram Lusatiae & Lubecensem: Seniores vero Henricum Regem Poloniae instituere nitentur. Quod comperiens Cunradus qui Theutonicos exacerbatum congregatis ex diversis provinciis Polonis fratrem cum paucis Theutonicis qui in Slesia erant tunc propellere intendebat: Pater vero & Mater cum hoc malum sedare nequirent Pater Glogoviam Mater in Niemsch sedentes filios congregari permiserunt qui in Campo inter Legnitz & Aureum Montem in loco qui Studeniza vel Ruffa Ecclesia dicitur committentes Henricus cum Theutonicis Advenis tanquam militibus quos aliunde congregaverat occisis innumeris Polonis campum Victoriae fugientibus qui evadere poterant triumphans obtinuit. Cunradus ergo Spe Vitæ servandæ ad Patrem confugiens secessit in desertum Tarnow

we

(S)(O)(S)

we ubi in Venatione de Equo corruens fractis Cervicibus occubuit & inde in Trebniza delatus in Capulo sepultus est prope sororem quæ maxime diligebat eum & Crispus cognominatur. Ad cujus Exequias dum Mater eius vocaretur tacita morte illius tanquam ad ægrotaentem filium ait illa: Frustra ægrotare fingitis ad quem sepeliendum pergam cuius mortem ante præsciivi quam multorum ex ejus Temeritate sanguis fundetur innoxius Huius inclyti Ducis HENRICI BARBATI tempore Odo Dux Gnesnensis aspirans Monarchiam & in omnium Principum Poloniae mortem dolos cogitans omnes in Adjutorium suum contra Pomeranos convocat in Obsidionem Castrum Nackel. Ubi dum convenissent & in dolo de concordia tractaretur uno mane Pomerani subito super incautos irruentes sine profiliens Ducem Lezconem filium Casimiri Monarcham Cracoviæ de balneo procurrentem interimunt & HENRICUM DUCEM SLESIAE adhuc lecto pausantem multis Vulneribus concussum moribundum derelinquant occiso super eo Obice fideli Milite Peregrino de Wizemburch Patre Gebhardi & Timoris qui Patris Imitatores non fuerunt. Fugientibus ergo cunctis aliis Dux Henricus domum relatus à suis peregrinis in Lubes sepeliendus transvectus est. Lezcone siquidem interempto Cunradus Dux Mazoviæ Monarchiam Cracoviæ nitentur occupare sed Relicta Lezconis Tyrannide illius considerata cum consilio & consensu Procerum Pium Principem Henricum Ducem Slesiae dictum cum Barba advocans se suosque duos parvulos filios Tutelæ commisit & Monarchiam ille Cracoviæ resignavit: quam tamen duobus præliis à Cunrado Imperatore illius evicit. Horum unum factum in Stala ante Castrum quod Dux Henricus construxit ubi

(S)(O)(S)

ubi occisus primogenitus fuit Cunradi: aliud in Mezeborz ubi se Cunradus ad Sylvæ ac collium præsidia receperat. Tamen quia Ratio pertinacium est à suæ præsumtionis proposito resilere cum pius Princeps Henricus jam velut evicto Adversario securior confisteret exercitu alienigenæ cum filio ad propria remisso ultra Cracoviam ad secretiora loca deserti Spicconis circa Vadum Wizele cum baronibus Cracoviæ de Statu Terræ ordinaturus secessit & quoniam Cracoviensium fraus & traditio nunquam delituit cum ibi pius Princeps missarum celebritati devotius adstaret ecce subito hostes irruunt incautum rapiunt & Vinculis injectum in Plozeck Castrum Mazoviæ deducunt. Quo filius ejus malo comperto per omnia in Ultionem Patrisque liberationem convocatis Exercitibus se præparat: *Beata* vero *Hedwigis* Sanguini innoxio ac pauperum læsioni compatiens malum imminens prævenire studuit & in propria Persona Tyrannum adiit & duos de filiabus filii ob perpetuæ pacis robur filius Cunradi: Boleslao videlicet & Casimiro in Conjugium tradidit quorum prior cum Conjuge sua sine prole obiit.

HENRICVS
BARBATVS
DVX CRA-
COVIAE:

Alter duos filios Lezconem & Zemomizlonem generavit & Cujavia & Syradia in eorum ditionem data fuit. Sicque dux Henricus liberatus à Vinculis Monarchiam libere tenuit quam filio suo decedens cum Slesia & Lubucensi terra & Calisiensi Terra ac Posena usque in Gesceck castrum prope Gnesnam tenendas dereliquit. Injuriam siquidem primæ & mulierum quæ in Nackel per Odonis traditionem acceperat & propter exilium Wladislai fratris Odonis qui in Slesia propulsus à fratre exulabat Dux Henricus non immemor insurrexit contra Wladislaum filium Odonis & evicit

(S)(O)(S)

evicit ab eo omnem Terram Poznaniæ & Calisiæ & Posenæ usque ad castrum Gesceck terram Srodia & constructo castro in Srem ultra Wartam super litus posuit in pædio ejus filius Sororis suæ Moraviæ Marchionissæ relictae Dypoldi quæ cum quatuor filiis per Regem Bohemiæ Monoculum profugata tunc degebat apud fratrem dicta Aditheydis quæ in Trebniz decedens ibidem in Crypta sepulta est. Hunc ordinata traditione Poloni noctu castrum irruentes peremerunt:

Alter postmodum occisus à Paganis Boleslaus in Lubens sepultus est: Primizlaus moriens in Trebniz ante altare S. Crucistumulatus jacet: Quartus Dypoldus in Canonica Magdeburgensi decessit: Tandem pius Princeps *Henricus* cum *B. Oxore* sua *Hedwige* cum fere XXX. annis ob Castitatis Vidualis insignis Decus solemnium Voto à Toro matrimoniali abstinuisset & ob religionis Amorem tonsuram clericalem & barbaram tanquam conversus Cisterciensis gestasset unde & Dux cum Barba dicebatur ad inferiores Partes sui Principatus descendens in Crosna beatum suæ Vitæ finem adeptus ad Cœnobium solemne in Trebniz quod ipse devotus Princeps omni liberalitatis studio Sanctimonialibus construxerat sepeliendus deductus est Anno Domini MCCXXXVIII. Henricus tandem Filius ejus tam nomine tam omine Virtutum decore Patri consimilis Monarchiæ Culmen adeptus cum illud in omni Pacis felicitate gubernare videretur subito gens Tartarica velut à Tartaris ebulliens infernalibus tartarice in omne Regnum Ungariæ & Sandomiriam Cracoviam ac Silesiam per stragem fidelium CHRISTI inhumane devastavit: Quæ cum & fidelem Principem in Territorio Legnicensi invaderet permittente DEO idem Princeps

De Dypoldo
March.
Moraviæ &
liberis ejus ex
sorore
HENRICI
Barbati suscep-
tis:

Irruptio Tar-
tarorum:
Prælium pro-
pe Legnicz:
in quo HEN-
RICVS PIUS
occidit:

V. filias & IV.
filios relin-
quens:

BOLEZLA-
VS DVX SI-
LESIAE LI-
GNICENSIS:
CUNRADUS
DUX GLO-
GOVIENSIS:
HENRICUS
III. DUX
WRATI-
SLAVIENSIS
WLADI-
SLAVS Ar-
chi-Episcopus
Salisburgensis:

ceps ab eis cum suis prosternitur Anno Dñi MCCXLI.
in III. feria post octavas Paschæ.
Hic Princeps reliquit quinque filias: Quarum duæ
Filiis Cunradi traditæ iam fuerant & duæ in Trebnicz
degebant: quarum unam Boleslaus rapuit & Duci Gne-
snessi Primzlao copulavit: altera infirma Corpore tunc
sed postmodum robusta mente vero infima & animo
pertinacissima in Claustro relicta. Quæ tandem per
Matrem Ordini Minorum Fratrum tradita fuit ad S.
Claram Wratislav. Quatuor vero filios reliquit: BO-
LESLAUM Calvum Legnicensem: CUNRA-
DUM Glogoviensem Duces de Domina Anna Sorore
Regis Bohemæ monoculi quæ Wratislaviæ sepulta
est ad S. Claram quod Cœnobium extravit & Wlo-
dislaum Salzburgersem Archi-Episcopum postmodum
cumque hac tempestate cesserunt Slesia sola illis sorte
distributa remanente. Tandem HENRICI III.
Fratris Boleslai viribus castra prædonum subversa sunt
& BOLESLAVS gubernaculo terræ Legnicen-
sis restitutus est licet indignus: qui etiam postea contra
fratres suos HENRICUM & CUNRADUM
& per Captivationem ipsorum scelestus & ipse ab eis
postmodum captivatus fuit & tandem cum prædicto
figellatore tanquam effuga ex Industria de Castro ac
Turre Wratislaviensi recedere noctu permissus est:
Partitio autem Terræ Slesie sic facta est: Cum enim
duo juniores fratrum prædictorum propter Clericatu-
ram Scholis dediti essent ad Instantiam Boleslai terra
Lignicensis ab Henrico in duo divisa est ita ut quilibet
ipsorū in sua portione Consortē haberet ita ut uno
cōsortiū morienti consorti eius tota portio cederet aliis
vero duobus nil de ea contingeret. Quod cum Privi-
legiis ratificatum fuisset BOLESLAVS CONRADUM

in

in consortem assumens qui iam tunc in Subdiaconatus
gradum promotus & Bambergensis præsulatus electus
Parisiis degebat Wratislaviam elegit cumque Matre &
Episcopo Thoma primo pergens in Legnitz ut Henrico Legnitz
& Glogoviam - - - castro se recipiens Legnicz & Glogam ite-
rato elegit sibi & CONRADO sperans Conradum per Episcopa-
tum evadere & Prilegie consortium immutari fecit resignans
Henrico & Wladislao Wratislaviam: Quod comperiens Cunra-
dus indignanti Animo studium & Episcopatum deseruit & Soro-
rem Ducis Gneznessis Przimizlai Salomeam in Conjugium du-
xit & a BOLESLAO Glogoviæ terram extorsit. HENRICUS ve-
ro usque ad ipsum vitæ suæ punctum cum Wladislao jam Salz-
burgersem electo in una sorte permansit quæ tunc in fine Vitæ ejus
per Vim militum qui ipsum intoxicari fecerant & Wladislao ad-
hærebant in duo divisa fuit. Et dum Henricus videret se morti
proximum filium suum HENRICUM IV. fratri suo WLODISLAO
in scedere primæ sortis & consortii commendavit & filiam quos
de filia Cunradi Cujaviensis Relictæ Mesiconis Ratiburgersem ge-
nerat & sic terminavit.

Non multo post CONRADUS Glogoviensis etiam subito Ve-
neno interit intoxicatus relictis filiis CUNRADO Stinaviensi:
HENRICO Glogoviensi & PRZIMCONE Sprotaviensi Ducellis,
uxore sua prius defuncta, qui tunc aliam utrumque duxerat Fili-
am Theodoricæ Marchionis Orientalis Relictam Conradi Ne-
potis Fridrici Imperatoris Filii cui Conradus pro dote Coronam
Griffenstein & Pozzin Castra deposuerat quæ Theodericus Episco-
po Magdeburgersem Cunrado de Sternberg dicto vendidit a quo
HENRICVS IV. ea pecunia redemit.

Tandem defuncto WLODISLAO Archi-Episcopo Salzbur-
gensis similiter intoxicato a suis Slesiensibus & in Salzburg sep-
ulto filiolus ejus & consors HENRICVS IV. adhuc Puer Wra-
tislaviensis Terræ peroptime locatæ gubernacula suscepit
Matre ejus ante defuncta & in Trebnicz sepulta. Post istam Pa-
ter ejus duxit Filiam Ducis Saxonie quæ postmodum nupsit Burg-
graviō de Nurnberg. Cui propter Sororem Archi-Episcopi præ-
fati & propter Terram opulentam quam Pater Pueri bene loca-
verat BOLESLAVS Legnicensis invidens cum filio suo Henrico
de Captivitate Pueri dolos cogitari & tenticulas. Pro Voce er-

(e)

go

HENRICUS
III. veneno
interemtus:
HENRICUS
IV. DUX
WRATISL:
Obitus CON-
RADI DUCIS
GLOGOVI-
ENSIS:

quas conju-
ges:
quos liberos
habuerit?

HENRICUS
IV. a BOLE-
ZLAV DUCE
LIGNICENSI
captus.

non nisi RE-
GIS BOHE-
MIAE ope li-
beratur:

BOLEZLAI
Calvi DUCIS
LIGNICEN-
SIS Obitus:
Conjuges: &
liberi:

Johannes huic
Chron. finem
imposuit
an. 1359. in Sab-
batho ante Do-
minicam; qua
canitur:
Cantate Do-
mino.

35) (o) (50)
go Machinationes suæ quibusdam Baronibus Pueri de Morte Pa-
tris ejus & Patruj timentibus sibi à Pueri circumvenientes per
Latrunculas noctu puerum in lecto suo in Jeltsch rapi fecit in
nocte V. ferix post primam Dominicam Quadragesimæ Anno
Domini MCCLXXVII. & in castrum Len sub duris Vinculis cru-
delissime detinuit. Deinde exercitu congregato terram Pueri
transiens circa Stolez filium suum cum Wratislaviensibus & Po-
znaniensibus & Glogoviensibus commiscere jussit ipse in Campo
Congressi eodem Congressu Comite solo aufugiens in die S. Ge-
orgii in Sabbatho. In hoc prælio ex utrisque Partibus uno im-
petu plurimi ceciderunt Boleslaus campum victoriæ tenuit reli-
quis qui evadere poterant fuga dilapsis.

Tandem cooperatione Regis Bohemiæ Puer de captivitate
eripitur non tamen sine Terræ suæ dispendio: nam Stegam &
Novum Forum: Strofa: Griffinberg: Pitzchin: Gozwinsdorf Bo-
leslao tradidit: Croznam pueri milites Marchioni Brandenburgi
geni pro IVM. Marcam proposuerant ne Parti eorum adversa-
retur quam tamen idem Puer pro VIM. Marcarum redemit:
Boleslaus Calvus mortua prima Vxore sua HEDWIG DE ANHA-
LE de qua quatuor filios susceperat, quorum unus puerulus o-
biit: alter HENRICVS LIGNICENSIS: tertius BOLCO: quartus
BERNHARDVS fuit filiam duxit Samborii Ducis Pomeraniæ quæ
despecta ab illo propter Pellicem vilissimam de misero statu Pe-
des aufugit: Habuit etiam idem Boleslaus tres filias de prima Vxo-
re quarum unam tradidit Comiti de Würtemberg: alteram Duci
Masoviæ Conrado: tertia post Abbatissa in Trebnitz defuncta est.

Tandem ipse BOESLAVS totus violentus sed violentiarum
Vitor non parvus dysenteria occubuit & pellex ipsius de qua filia
Jarozlaui habuit sine qua incantatrice vilissima vivere non poterat
non requisito priore Marito suo quem deseruerat alteri nupsit in
Poloniâ: de qua multa & detestanda narrantur & narrabuntur.

Finita Chronica Lechitarum per manus Johannis sub anno
Domini MCCCLIX. in Sabbatho ante Dominicam qua
canitur: Cantate Domino.

BOGU-

BOGUPHALI II.
EPISCOPI POSNANIENSIS
CHRONICON POLONIÆ: CUM CON-
TINUATIONE BASKONIS:
CUSTODIS POSNANIENSIS.

IN NOMINE DOMINI Amen.
Quamvis Historiographi Lechi-
tarum, qui nunc Poloni a Polo
Arctico nominantur, & alias à
Castro Polan quod in finibus Po-
meranie situm est, cui domina-
bantur, satis ample & verissime
originem Regum & Principum
Polonorum & eorum gesta & actus mirabiles & stre-
nuos; precipuè Reverendus Pater Dominus Vincen-
tius olim Episcopus Cracoviensis ac ceteri descripse-
runt, ac perenni memoriæ suis posteris scripturæ te-
stimonio reliquerunt; tamen quia in scriptis suis de
quibus Ducibus majoris Poloniæ, præsertim de Pre-
misso,

Institutum
Autoris.

A

misso,

Origo Lechitarum: S. Polonorum:

Pannonia Mater Slavonicarum Nationum.

Historiola de Lecho: Russo: & Czechos:

2
misso, Rege, terræ ejusdem mentionem facientes, videntur ut ipsius Genealogie processum obmittere, idcirco ut ad ipsius genitores descendatur, necessarium est, ut progenitores ejusdem, & aliorum ducum ac principum latissimi Regni Poloniæ seu Lechitarum, per nomina & terras designentur. Nam quia Lechitæ Poloni dicuntur, scire convenit, unde hoc nomine vocentur: Scribitur enim in vetustissimis codicibus, quod Pannonia sit mater & origo omnium Slavonicarum nationum. Pan enim juxta Græcam & Slavorum Interpretationem dicitur totum habens; & juxta hoc dicitur Pan in Slavonia, major dominus, licet alio nomine juxta diversitatem lingvarum Slavonicarum dicatur Gospodzyn Xandzi; Xandz autem major est quam Pan, veluti princeps & superior Rex. Omnes enim domini Pan appellantur, duces vero exercitus Woyewodi nominantur, & hinc Panonij a Pan dicti, a Jano nepote Japhet ortum habere dicuntur. Quorum primus Princeps ille robustus Nemroth dicitur fuisse, qui primo homines fratres suos cepit subjungere & obedientie sue subdere. Ex hi itaque Panonij tres fratres, filij Pan, principis Pannoniorum, nati fuere; quorum primogenitus Lech, alter Rus, tertius Czech nomina habuerunt, & hi tres hæc tria regna Lechitarum, Ruthenorum & Czechorum, qui & Bohemi, ex se & sua gente multiplicati possederunt & in presenti possident & in posterum possidebunt, quam diu divine placuerit voluntati: quorum majoritas semper apud Lechitas & Dominij ac totius superioritatis imperij, prout tam ex Chronicis quam ex gradibus apparet, habebitur. Sunt autem Slavorum multum da genera lingvarum, se mutuo intelligentia; licet in quibusdam vocabulis & pronuntiatione verborum a liqua-

3
liqualiter discrepare videantur, quæ tamen ab uno Patre Slavo, unde & Slavi originem habuerunt, qui & huc usque isto nomine uti non obmittunt, videlicet Thomislaus, Stanislaus, Jaroslaus, Venceslaus &c. Ab isto etiam Slavo Nemroth originem asseritur habuisse. Nemroth enim in Slavonico dicitur Nynierza, quod in Slavonico interpretatur non pax seu non mensurans pacem; a quo servitus cepit esse in hominibus; cum alias erat omnibus inconcussa libertas, qui fratres suos subjugare sue ditioni temere attemptavit. Cujus temeritatis audacia non solum fratribus suis gentis Slavonice, sed toti mundo servitutis legem induxit. Per premissa autem quatuor Regna Slavonica, videlicet Pannoniorum, Lechitarum, Ruthenorum & Zechorum seu Bohemorum designata habentur. Et quia postmodum plura alia Regna & dominia Slavonice nationis crexerunt, dignum est, ut eorum nomina & interpretatio designentur. Regnum itaque Bulgarorum a Bulgaria fluvio nominatur; item regnum Russie a Rucz quod vestigium equorum multitudinis exercituum in unum congregatorum dicitur nominatum. Nam ex hoc Slavi multitudinem equitantium dicunt Ruczi. Item Regnum Dalmacie dicitur ab eo, quia Pannoniorum Regina, filio suo partem illius maritimam donavit, ipsumque in Regem coronari fecit, & creditur quod illa fuit Regina Austri Saba nomine, que ad Regem Salomonem venerat sapientiam ejus auditura: nam & fluvius Pannoniorum Saba dicitur, qui ab ipsa nomen sumpsisse perhibetur. Dicitur quoque Regnum Dalmacie dala macz, quasi dedit Mater. Item Ram seu Rama dicitur ex eo, quia semper in conflictu hostium vociferare solebant: Ram; Ram id est: Vulnura. Item Sorabe dicitur, a Soroban quod duplicem

Quatuor Regna Gentium Slavonicarum

imo & alia:

Ortus Regni Bulgarie: Russie:

Dalmatie:

Ram:

Sorabiz S.
Serviz:

Origo Cassi-
bitarum:

Germania
per Fluvios
descriptas

4
plicem interpretationem designat. Nam Gallici ap-
pellant illam regionem Seruiam valente diem, quod
vinci per Nemroth, veluti serui eius ibidem fuissent lo-
cati, quod nomen videtur rationi congruere, cum non
solum illa modicissima pericula Stirpi Slavonice sed po-
tius tota gens Slavonica sibi obnoxia censeretur. Veri-
us tamen creditur, quod Sorabe a Sarb, quod & Sar-
ban nomen accepit, sicuti a Juda Judei, inde a Lech
Lechite & ceteri nominantur. Est quedam gens Sla-
vonica, que Cassubite dicuntur & hi a longitudine &
latitudine vestium, quas plicare ipsos, propter earum
latitudinem & longitudinem oportebat, sunt appella-
ti. Nam Huba in Slavonico plica seu ruga vestium
dicitur. Unde Casz Hubi id est plica rugas interpre-
tatur. Harum magister circa mare septentrionale
moratur. Sunt & alij Slavi idem qui Drewnane vo-
cantur, has Theutonici Halczste appellant. Horum
castra capitalia fuerunt Buccowecz, quod nunc Lu-
bick dicitur. Ham quod & Hamberg ac Breme quod
caput & sedes fuit eorundem. Ibidem est etiam Ble-
sink Castrum Ducale & Civitas Czesznyma, hys pre-
fuerunt Comites quos Henricus Imperator postquam
easdem Patrias Slavorum Imperiali ditioni subjugasset,
in Comites asseritur creasse. Hæc autem gens a den-
sitate Silvarum seu lignorum nomen accepit. Nam
Drewnane a lignis nuncupantur. Nominantur etiam
a quodam fluvio qui trawna dicitur: unde Trawnani
sunt appellati. Scire autem dignum est, quod Slavi
& Theutonici a duobus germanis Japhet nepotibus Ja-
no & Kisz - - dicuntur habuisse (originem,) prout
Isidorus in libro Æthimologiarum & Martinus in
Chronica Romana videntur declarasse. Describunt
namque Germaniam per fluvios, ut puta per Danubi-
um,

5
um, per Renum, per Wislam seu Vandalum, per Ode-
ram seu Guttalum, & per Albeam seu Bab, designan-
tes per hos fluvios majores ab exitu usque ad infimum
descensum eorundem. Nam Renus & Danubius sunt
gentis Theutonice fluvij majores. Vandalus vero. O-
dera & Albea Polonia & Bohemicze Regnorum. Cir-
ca hos autem tres fluvios ultimas mediasque regiones
inter eisdem obtinentes, ac adherentes eisdem, olim
possederunt & adhuc usque ad mare septentrionale
possidere cernuntur regiones, licet Saxones terras suas
strictissimas & rura suæ nationis relinquentes, ad am-
plum solum Slavorum se transferentes, perpetuas sedes
sibi possederunt in eisdem. His omnibus autem Slavo-
rum nationibus, Pannoniâ duntaxat exceptâ, sed junctâ
Carintiâ, cujus inhabitatores Czernchane vocantur
à Kanita quod Canalia interpretantur, semper Lechi-
tarum imperio subjecti tributa reddebant, usque ad
tempora Regis Casimiri monachi; cujus tempore pri-
usquam cum dispensatione Domini Papæ de monaste-
rio Cluniacensi, in quo professus fuerat, eductus, plu-
res nationes obedientiæ Lechitarum, recedentes, tribu-
ta Lechitis consveta dare denegarunt. Item alia in-
terpretatione germanorum dicitur Agerman quia us-
nus alterum fraternitatis consanguinitate attingebat.
Nam Gerzmo est instrumentum, in quo duo boves si-
mul juncti trahendo aratrum seu plaustrum incedunt;
sic & Theutonici cum Slavis Regna contigua habentes
simul conversatione incedunt, nec aliqua gens in
mundo est, sibi tam communis & familiaris, veluti
Slavi & Theutonici. Sic etiam per latinos decet - -
a quo Theutonici, & Slavis a quo Slavi germani qui
& fratres sunt appellati. &c.

Item de Hungaris, qui & ipsi Slavi sunt, non est
obmit.

Slavorum &
Germanorum
Amicitia

Origo Hun-
garorum:

(S)(o)(S)

obmittendum. Hungari enim dicuntur a quodam fluvio qui Wtra nominatur, de quodam magno lacu defluens, circa quem nunc civitas Przemisslaw est situata, versus mare septentrionale; qui postquam Gothi ad depopulandas nationes de insulis, quæ Stanzze & Gonthlarich appellantur exiissent, & ipsos in eorum habitationibus molestassent, ac nimirum perturbassent, congregati cum uxoribus & parvulis proposuerunt ad terram Panoniorum, unde ortum habuerunt, reducere ad habitandum perpetue in eisdem. Verum quia Deus quarundam peccata nationum per ipsas punire decreverat, id circo non recto tramite, ne sue genti Slavonice in eundo damna & molestias inferrent; sed per Theutoniam & per Burgundiam ac deinceps per Lombardiam usque ad terras Slavonie transitum, non sine magna urbium deletionem, & humani sanguinis immensissima effusione valde periculose fecerunt. Quorum Rex Thila, qui in scripturis Attila nominatur, veniens Pannoniam sibi perpetuam in ea constituit mansionem. Et quia multe nationes Slavorum ad ipsos confluerant, unde tunc non Wtrane, sed Wandali sunt appellati. Pars autem illa Slavorum, quæ à fluvio Wtra dicebatur Wtrane, quod postmodum a comixtione gentis Hunorum, qui de montibus Sicilie, prout Martinus in Chronica sua Romana de iisdem plenius describit, exeuntes, & Pannoniam plenius introeuntes, & eam sub dominio obtinentes, Hungari a Hinis sicut & Wtralis sunt appellati. Postquam autem Lech cum sua progenie, nemora latissima ubi Regnum Poloniae consistit, peragrasset, tandem veniens ad quendam lacum amenissimum, agris fertilissimum, piscium & ferarum habundantia repletum, tentoria sua fixit in eodem, ibique primam habitationem pro sui & suo-

rum

Gothorum
Migrationes

ATTILA
Pannoniam
occupat.

Lechus Po-
loniam oc-
cupat & Gne-
znam con-
dit.

(S)(o)(S)

rum conservacione edificare cupiens dixit: Nidificemus: unde & lacus ille usque ad præsens Gnezna, aut nidificatio appellatur.

Quia aliquantulum a materia, de qua scribere intendebam, digressus fueram; iam nunc ad nostrum propositum redeamus; & ut brevitatis scribendi non obscura aditum memorie valeat commendare, sub brevitatis Reges, Principes atque Duces, ac multiplicationem eorundem totius Regni Poloniae seu Lechitarum latissimi imperij, prout ex Historijs annalibus Polonorum reperi, quæ in diversis locis diversarum Ecclesiarum conspexi, & aliqua ex narratione seniorum procerum Poloniae, quibus actus bellici & gesta temporum non ignota, primò nota fuerunt, didici & memorie commendavi scribere, Dei Omnipotentis adjutus auxilio, incepti.

Primo itaque, unde Reges Lechitarum processerunt, videamus: tempore siquidem Regis Asueri, cum Galli diversa regna & provincias invaderent, ac invasa occupassent, Lechite qui nullum Regem, seu principem inter se, tanquam fratres & ab uno patre ortum habentes, habere consueverant; sed tum duodecim discretiores & locupletiores ex eligebant, qui questionem inter se conjungentes diffiniebant, & rempublicam gubernabant, nulla tributa seu inuita servitia ab aliquo exigentes. Gallorum impetum formidantes, quendam Virum strenuissimum, nomine Crak, cujus mansio protunc circa fluvium Wislaw fuerat, forte sibi divinitus inter fratres suos Lechitas in eorum capitaneum seu ducem exercitus, ut verius dicam; nam juxta Polonicam interpretationem Dux exercitus Woiewoda appellatur, unanimiter elegerunt. Iste Crak, qui legitime Corvus dicitur, victor esse-

Institutum
Auctoris scri-
bendæ Hi-
storiae Lechi-
tarum.

Origo Regum
Lechitarum.

CRACUS.

Cracoviam
condit.

CRACI
progenies.

Forma
WANDÆ:

Victoria
WANDÆ:

8 (S)(O)(S)
effectus per Lechitas est in Regem assumtus. Hic edificavit castrum, quod suo nomine Cracovia est appellatum, quod antea Wawel nomen habebat; Wawel enim quidam tumor dicitur, quem homines in montibus demorantes ex potatione Aquarum in gutture habere consueverunt; sic & mons, ubi nunc castrum Cracoviense situm est, Wawel dicebatur; ibi prope ab alio latere Wisse parvus monticulus consistit, in quo nunc Ecclesia Sancti Michaelis de Rupella est ædificata; qui Wanwebnicza diminutive nomen habet; sub quo monticulo civitas magna & fortis fuerat ædificata; quam Alexander Magnus asseritur solo stravisse: Fertur namque duos habuisse filios & unam filiam, quorum unus Crac junior vocatus, fratrem seniore dolo ut patri in regno succederet, clandestine interfecit; solus quoque sine prole decessit, sola sorore, Wanda nomine, quæ legitime Hamus nominatur, remanente. Scribitur namque tam decora & grata aspectu fuisse, quod omnes ipsam intuentes, in amorem sui suo aspectu speciosissimo attrahebat; unde ex hac Wanda, id est Hamus, extitit nominata; hec prudentissime thori spernens conforcia, Regnum Poloniae juxta vota populi saluberrime gubernabat, donec ad quendam Regem Almanorum, cujus de ejus pulcritudine corporis fama pervenisset & ipsam nec donariis, nec precibus ad suum consortium acclinare potuisset, minis hostilibus & exercituum suorum insultibus, ipsam ad sua vota flecti cupiens atque sperans, congregatis nimis exercitibus, terris Lechitarum appropinquans, easdem hostiliter invadere conabatur; cujus potentiae Wanda Regina Lechitarum prædicta, cum suis occurebat, ac minime formidavit; quam Rex prefatus cum suis turmis ferocissimis

9 (S)(O)(S)
mis cernens advenisse, in tantum amore vel indignatione consternatus, ait: Wanda mari, Wanda terræ, Wanda aeri imperet, diisque immortalibus pro suis victimet, & ego pro vobis omnibus o proceres sollemnem hostiam in sacris devoveo ut tam vestra, quam vestrorum successorum perpetuitas sub foemine senescat imperio; & mox innixus gladio vitam finivit. Wanda vero dextris Almanorum fidelitatis & omagij receptis, ad propria rediens, se ipsam pro tam magnifica gloria, & prosperis successibus, Dijs victimans, in Willam fluvium sponte saliens, humane nature debitum persolvit, ad inferorum limina descendens, unde fluvius Willa a Wanda Regina Wandalus nomen accepit; a quo Poloniae & ceterae Slavonice gentes eorundem dicioni adherentes non Lechite, sed Wandalite sunt appellati.

De primo Lestkone.

Post decessum igitur Wandæ Regine multis annis Lechitæ Rege carebant; sed tum Woyewodam & duodecem Governatores eligebant, usque ad tempora Regis Alexandri. Cujus tempore, quendam virum fortissimum aurifabri artificio, qui arte & industriâ plus quam fortitudine, potentiae Alexandri resistens, ipsum absque omni gloria, de terris Lechitarum, non sine confusione exire coegit. Ob hoc Lechite sibi nomen Lestkim ponentes, ipsum in Regem elegerunt. Dicitur namque Lesck quasi dolosus; quia dolo & arte superavit invictissimum Regem Alexandrum, qui tandem sine prole decessit.

De secundo Lestkone.

Mortuo vero Lestkone inter regnicolas Lechitarum multa disturbia fuerant suscitata; quod tam proceres, quam communitas in unum diffinierunt locum

Mors
WANDÆ:
Fluvius
Wandalus e

Quomodo
LESCK ad
Imperium
pervenit

B

GOR

Quomodo
LESTKO II
ad Imperiū
pervenit :

convenire, de electione principis tractaturi; ubi convenientes quorundam ambicioforum sententia exitit diffinitum, ut quicumque in equo maculas habente, prior ad statuam percurreret, hic Rex ab omnibus haberetur. Unus autem ad Regni gubernacula improvide ambiens, campi latitudinem, per quem ad statuam perveniri debebat, ferreis exigonis caute replevit, una tamen semita, per quam solus incederet, vacua dimissa. Duo juvenes tenue conditionis, pedestri cursu ad statuam currere se obligarunt, ut victus precursorem semper Regem nominaret; cumque ad palmam currere vellent, statim subsistunt ab aculeis, quos doli artifex in campo straverat, in pedum soles lesi. Adveniente itaque die, quo equestres currere disponebant, ille dolosus semitam, quam designaverat, temptat, qui etiam calces equi sui bene munierat, quod ab aculeis ferreis, quos sparserat, ledi minime potuisset. Equestribus autem ad statuam currentibus, alter illorum duorum juvenum pedestrium, minus lesus, & iam sanitati pristinae restitutus, cursu transverso, non sine populi ridiculo vehementi rapitur per anfractus campi mete, cautus appropinquat, quem ille doli artifex iam precurrerat, unde & Rex ab omnibus nominatur. Hii autem, quorum equi ab exigonis lesi fuerant, considerantes equum precurrentem ferzimenta in calcibus habere, dolum ejusdem cognoverunt, quem Lestkonem, id est dolosum appellarunt, & tandem sententiā super ipsum latā, membratim discerpitur, & pedester loco sui per proceres regni, & universitatem populi, in Regem assumitur, & Rex ab omnibus salutatur, ac Lestko secundus, nomine Lestkonis supplicio traditi, ab omnibus appellatur. Verum cum in Throno Regio collocari, vestibus quoque Regali-

galibus indui deberet, paupertatis vestimentum in dextra parte folij collocavit, in hoc condicionis sue & humilitatis virtutem ostendens, etiam posteris cupiens relinquere, quod Regem plus humilitas, quam purpura reddit conspicuum ac decorum. Fuit autem magnæ liberalitatis: ita quod ex virtute prius sibi ali defectum evenire voluit, quā ex tenacitate habundanciam. Fuit etiam prudentissimus & semper sobrius, multisque clarens virtutibus, relicto filio unico, nomine Lestkone, feliciter in Domino obdormivit.

De tercio Lestkone.

Tempore autem hujus Lestkonis Julius Cesar Slavorum Regna Romanorum imperio subicere contendens, etiam fines Lechitarum invasit. Cui Lestko præfatus, cum suis Lechitis fortissimis pro viribus resistens, ter confligit cum eodem, stragem permaximam de populo Julij Cesaris faciendo. Hic etiam quendam Tirannum Crassum nomine, qui Partis præerat in Persia, devicit prelio commisso, & aurum quoque liquefactum in os ejus fecit infundi, dicens: Aurum sitisti, aurum bibe. Huic Lestkoni Julius Cesar in Slavonie partibus existens, Sororem suam conjugio sociavit, terram Bavarie loco dotis sibi assignando; Que Julia duo castra fortissima de voluntate sui mariti construxerat, quorum uni nomen fratris Julius, quod nunc Lubus; aliud vero Julin, quod nunc Welin dicitur appellavit. Hec cum filium cum viro suo procreasset & fratri suo Cesari nunciasset, Julius Cesar, cum adhuc in Slavonie partibus moram faceret de ortu Nepotis lætus effectus, Pompilius nomen imposuit eidem. Verum cum Julius Romam de Slavis victor existens, Lechitarum gente ipsum associante,

B2

redi.

Fabula de
Julio Cesare
in Lechitos
cum Exercitu
perfecto.

rediisset, & post Lechitarum ad propria reditum, Romani sibi multum molesti extiterunt, pro eo quod Bavariam ditioni Lechitarum subdidisset, donacionem de Bawaria per ipsum factam revocavit; propter quod Julia Soror sua à Lestkone, Rege Lechitarum repudium fuit passa, paryulo suo Pompilione de quo predictum est, apud Lestkonem relicto. Iste Lestko de alijs uxoribus, Julia uxore sua repudiata, ex concubinis, viginti filios procreavit; quibus terras maritimas Ducatus & Provincias assignavit, quorum nomina sunt hec que sequuntur. Bolellaus, Kasimirus, Wladislaus, Wrocislaus Odo, Barnim, Przibislaus, Przemislaus, Jaxa, Semianus, Sobellaus, Zemomislaus, Bogdalaus, Spicigutus, Spicimirus, Sbigneus, Sobellaus, Wiffymirus, Czessimirus & Wislaus. Ex hys aliqui Castra & Civitates quas fundarunt suis nominibus appellarunt, quibus pater juxta mare septemtrionale & usque ad Westwalliam Saxoniam Bavariam Duringiam singulis singulos Principatus assignavit, Pompilium vero veluti primogenitum in Regem omnium statuit atque coronari jussit. Tempore autem hujus Lestkonis Christus de Virgine natus esse estimatur. Imperante autem Nerone Romanorum Principe, Lestko felicissimus auctor Regni Lechitarum debitum Carnis in senectute exsolvit.

De primo Pompilione.

Quomodo
POMPILI-
US I. adm-
perium per-
venerit.

Successit igitur huic Lestkoni Pompilius Filius ejus senior, quem fratres sui Superius nominati promptissimis obsequiis fidelissime fuerunt prosecuti, in tantum quod amore fraterno sauciati, cognoscentes ipsum langvescere, festino cursu ad eum visitandum Cruschwicam tandem pervenerunt, ubi ipsum mortuum invenerunt, filium suum juvenem Pompilium in Regem extulerunt.

tulerunt. Quo in Regem coronato & aliquamdiu cum eodem commorantes, fideliter homagia preparantes ad propria feliciter remearunt.

De secundo Pompilione.

Iste Pompilius flagitiosissimus fuit. Nam plus coreas virginum, quam bella attemptabat, & impudentissimo luxurie fluxu & ignavia dissolutus, primus in fuga, postremus in bello, in omnibus flagitiosis conatibus exercitatissimus. Hic tyrannide, suorum fidelissima obsequia repensavit, Nam ad suggestionem suae Uxoris impudice, Patruis suis odio gratiam, infidij amicitiam, crudelitate pietatem immaniter demonstravit. Qui se languidum & morti appropinquantem simulans, patruos convocat, quos affatibus mellifluis in lecto simulate egritudinis quiescendo demulcens, seque vivere non posse pronuncians, ut de Rege, qui sibi succederet, pertractent, hortatur atque deposit. Quos postremo, in potu valedictionis, eis per suam uxorem propinato, crudelissime mortificavit. Quorum corpora tyrannus potius quam Rex inhumata, veluti divinitus percussa, jussit permanere. Iste Pompilius pessimus cognominabatur Choszizco, ex eo, quia paucos pilos & paucos oblongos in capite habebat, Choszizco enim scopa dicitur; unde Choszizco diminutivum, quasi scopula parva fuerat appellatus. Nec scelus in patruos commissum, inultum remansit, quia è putredine per cadavera patruorum suorum per ipsum intoxicatorum, quos inhumatos permanere jusserat, mures insolite magnitudinis procreati prefatum Pompilium invaserunt. Ita quod nec igne, nec ferro seu fustibus poterant prohiberi, quin ipsum insequentes mordebant. Qui tandem ad quandam altissimam Turrim

Vituperium
Pompilij II.

Papular

Scelus Eius
in Patruos
commissum.

A muribus
devoratur.

rim in Castro Cruszvicienſi ſitam fugiens, cum Uxore & duobus filijs, per mures comestus, diem clauſit extremum.

De Electione Regis nomine Paſch.

Stirpe itaque Pompilij, dicti Chozſiſzconis, radicatus euulſa, proceres Regni ad urbem Cruſchvicienſem predictam, que proetunc inter urbes Lechitarum major & fortior habebatur, convenientes; ceperunt de futuri principis electione tractatum habere. Et quamvis aliquem de filijs intoxicatorum principum eligere diſpoſuiſſent; tamen diuerſis in diuerſos ſua vota dirigentibus, in unum ex ipsis non poterant concordare, proprium plus quam commune bonum perferendo. Decreverunt itaque aliquem infime & modice cognacionis eligere, quam ingenuum; tamen non ex Lechitarum propagine procreatum. Fuit namque quidam pauper agricola, nomine Paſch, & nomen conjugis ejus Rzepicza in urbe Cruſzvicienſi morantes prædicta, qui alias tempore Pompilij ſeu Chozſiſzconis duos hospites, qui creduntur fuiſſe Angeli, ſeu ſecundum quosdam Joannes & Paulus Martires, Quos Janitores præfati Chozſiſzconis Principis, à janua ejuſdem ipsis ingreſſum prohibentes, repulerant, receperat hospicio. Ad cujus hospicio tempore electionis duo hospites præfati redeunt, præfatum Paſch, hospitem eorum, miraculoſe in Regem eligi fecerunt. Nam cum tante multitudini inopinata ad electionem principis congregatorum, potus cereuiſie deſeciſſet, & Paſch in ſua domicula modicum mellis, pro ſe & ſua familia braxauerat, & in tantum liquor mellis, qui medo polonice dicitur, habundauit, qui toti populo habundantiſſime de eodem medone dare quantum cui placuit tollere, miniſtrarunt. Quo miraculo viſo & di-

Quomodo
PIASTUS
ad Imperiũ
peruenit.

Miraculum
quod in Co.
mitis conti-
bit.

uina

uina diſponente clemencia, memoratum Paſch in ſuum regem unanimiter elegerunt. Hic ob hoc dictus Paſch eſt, quia fuit ſtatura breuis, ſed robuſtus corpore & decorus aſpectu.

De Primo Semouito.

Paſch igitur regalibus inſigniis decoratus, ac Regni gubernacula prudenter diſponens, ex Rzepczica, conjugæ ſua, filium vnicum ſuſcepit, quem poſt annos puericie Semouit appellat. Qui quatuordecim annos ſue etatis habens, Patri in Regno ſucceſſit, & ob hoc Semouit tam a patre, quam ab alijs fuerat appellatus. Semouit enim dicitur iam loquens, quia annum quartum decimum ſue etatis ante mortem patris conſcenderat. Iſte Semouitus plura per Goſziſchonem deperdita recuperauerat, & in omnibus ſtrenuus & feliciffimus habebatur, in cunctis agens proſpere & ſemper de hoſtibus triumphans. Non tamen illorum principum toxico nephariè interemptorum filios & nepotes ad ſui obedienciam bellicofis inſultibus, minis ſeu donarijs flectere potuit, quin ſemper ſibi & ſuis ſucceſſoribus uſque ad tempora illius Magni Boeſſai pro poſſe reſiſtebant. Duplicem etenim ſuo Patri Paſch & ſibi obedienciam denegabant. Prima fuit hoc inhumaniffimum ſcelus in patribus & awis eorum per Chozſiſzconem crudeliſſime commiſſum, qui veneno fraudulenter fuerant interempti; Secunda, quia ipsis obmiſſis Paſch infimus genere in Regem fuerat aſſumptus. Terre autem prædictorum Principum fuerunt hec: Boeſſai Pomerania inferior, Kazimiri Caſſubia, VVladiffai Pars Ungarie, que inter fluuios Cziffam, Danubium & Morawam conſiſtit. Jaxæ Sorabia, Wra-
cziffai Rama, Prziffiffai & Odonis Drowina, Przemiffai Szgorzetcia, que nunc Brandeborg appellatur. Et
ceteri

Defuncto
PIASTO
ſuccedit SE-
MOUITUS
F.

(S)(O)(S)

ceteri Terras Albeam, Odram, Pyanam, Dolosam, VVtram, Bekniczam, Warnam, Hawlam, Sprowam, Hylam, Sudam, Meczam, Trawniam & circa alias perpetuo dominio possederunt. Quorum duo Willaus Castrum dictum Medziboze, quod nunc Meydeburg dicitur, & Sobellaus aliud castrum, Dalen dictum, quod Daliburg Theutonici appellant, Czeszmirus autem partem Drewine, quod nunc Olsacia dicitur versus Slesuik, & Wiffimirus castrum in ripa maris Septemtrionalis, ubi nunc ciuitas nomine suo Wiffimiria sita est, fundauit. Puerunt etiam castra principaliora principum predictorum versus occidentem & mare septemtrionale, Bremen dictum de pondere, quia pondus inimicorum, ut puta Westwalium & Frisonum & aliarum nacionum sepius ipsos invadendo, eisque resistendo sufferebat. Item castrum luna, quod nunc Lunborg appellatur. Dicitur namque luna, quia petra latissima in medio camporum erupit: unde sicuti Salus splendorem lune in nocte lucentis lumina appellant: Sic castrum predictum in camporum planicie splendorem lunam appellarunt. Fuit etiam ibi prope ciuitas magna, que Barduika nominatur. Consuetudinis enim est Slauorum, ciuitates vicis appellare. Vicus enim in Slawonico proprie ciuitas, in qua forum exercetur. Nunc aliquando dicunt: transeamus ad ciuitatem, seu vadamus ad Wik, & sic Branduik a fluuio, qui ibi fluit, a vico nomen compositum accepit. Sic & Szleszwik a Szlesz, qui Slawonice Allec dicitur. Item castrum Buccoweg, ubi nunc Monasterium fratrum predicatorum in Lubek constructum cernitur. Slauo vero inibi morantes Lubieczensem ciuitatem non Lubek, sed Buccoweg appellant. Item Bathibor castrum; item castrum Swerin, quod castrum quidam Impera-

(S)(O)(S)

Imperator deuicto Rege Slauorum, nomine Mikkol cuidam nobili viro de Dalewo, alias de Dalemborg fertur donasse, ipsum in Comitem Swerinensem imperialem, quam idem Imperator ibidem fundauerat a filiis Miklonis protegi deberet. Iste etenim Mykel castrum quoddam in palude circa villam, que Lubow nominatur, prope Wiffimiriam edificauit, quod castrum Slauo olim Lubow nomine ville, Theutonici vero ab ipso Miklone Mykelborg nominabant. Unde usque ad presens princeps illius loci Mykelborg appellatur, latine vero a camporum magnitudine magnusplan nuncupatur, quasi ex latino & Slawonico compositum quia in Slawonico Pole campus dicitur. Item Castrum GyIow a transitudine dicitur. Item Rostoky a dissolucione aquarum. Item Castrum Bela a crudelitate. Item Swanowo a nomine proprio. Swan enim dicitur quasi vocatus. Item Ostrow ab insula. Item Thoszin Marlow Bolck Trzeboffzow. Demum Wlogosch Kaszam Walmieg, quod alias Julm dicebatur. Tamen hec castra circa mare septemtrionale sita fuisse scribuntur. Alia vero castra Duces Saxonie, Marchiones Brandenburgenses, Duces Steninenses possident; quedam tamen ex ipsis nouis nominibus antiquis mutata, quedam vero iuxta priorem impositionem nominantur.

De Quarto Leskone.

Semouito itaque breui annorum curriculo regnante natus fuit filius, cui nomen Lescko imposuit, qui Patris vestigia sequens in omnibus virtutibus existens, liberalis in statu adolescencie, filium procreauit, cui nomen Zemomisl imposuit, quod interpretatur, terras precogitans. Nam cum eodem filio terras dominio suo subjectas in pace gubernauit, quod a

C

nullo

Quomodo
LESCUS IV.
ad Imperii
Gubernacula
accessit.

nullo vicinorum regnorum molestias aliquas capiebat; Sed pace tranquilla omnes nationes ditioni sue subdite letete gaudebant. Sequitur de primo Mefzkone.

De Primo Mefzkone.

MIESKO I.
nascitur.

Unde nomen
habuerit.

Semomisl autem de vxore sua genuit filium, qui cecus natus, per septem annos cecus educatur. Quod Poloni cernentes & quod alium filium infra septem annos Rex Semomisl non procreasset turbati dicebant: Ecce iterum Myeszka in Regno. Myeska, id est, confusio, seu turbatio aut commocio dicitur. Sciebant enim quod post decessum Choszilconis, quem mures deuorauerunt, multe commociones in Regno Polonie fuerant exorte, quas iterum euenire formidabant. Et ob hoc filium Regis cecum Mefzkam nominauerunt. Semomisl vero anno Domini *DCCCCXIII.* prout Annales Polonorum narrant hystorie, patri suo Leskoni quarto in Regno successit Polonie, & Mefzkam filium suum predictum *XXXI.* procreauit. Qui Mefzka septimo anno etatis sue diuinitus lumen oculorum accepit. Et tandem *DCCCCLXV.* anno Dambraucam, sororem Sancti Wenczelai duxit in vxorem. Anno sequente cum tota gente Lechitarum seu Polonica Vxore suadente ac diuina gracia inspirante sacrum baptismum suscepit, de qua vxore Anno *DCCCCLXVII.* filium generauit; Cui nomen Boleslaus in sacro baptismate imponi fecit. Anno vero *DCCCCLXVIII.* Jordanum in Episcopum Polonie ordinauit.

Sarmatia
CHRISTIANA-
NAM fidem
recipit.

De Primo Boleslao.

BOLES LAI
I. Merita in
Regnum Po-
lonis.

Boleslaus Primus, magnus dictus, & animosus, qui in Polonico Chabri nuncupatur, terminos Lechitarum ab aliis deperditos strenue recuperauerat, & sex
Cathe-

Cathedrales Ecclesias, videlicet Poznaniensem, quam primo fundauerat; In cuius medio Ecclesie tumultus quiescit; Gneznensem, post Mazouensem, que nunc Ploccensis dicitur, Cracouiensem, Wratislaviensem, & Lubuczensensem. Cuyaiensem vero filius eius post eum Mefzko nomine, que Vladislauiensis nuncupatur, fundauit. Et multa Monasteria fundauit, dotauit, reconstituit, de cuius miris actibus non videtur necesse scribere, quum in Cronica Vincenciana de Magnifica suarum probitate virtutum satis ample scriptum reperitur, Ipse tamen quoddam tributum in Polonia, quod Strosza dicitur, fertur statuisse. Ita quod quilibet de aratro siue vuae vnam mensuarum siliginis & aliam anone ad Regis granarium annis singulis presentabat, pro republica militantibus duntaxat exceptis, hoc attributum frumentorum ideo Strosza dictum est, quia hominibus in castrorum custodia degentibus, precipue in extremitate Regni consistentibus, ad vsum ducebatur. Nam Rex prefatus Boleslaus cum metas Polonie in Kyow, quod est Russie Metropolis, & Czissowa ac Dambino fluuios Hungarie ac Corincie & Zalawam fluuium versus partes Diringie ac mare Septemtrionale statuisset, viriliter recuperando, per suos progenitores deperditas, edificat castra plurima in extremitate Regni sui, pro conservacione Regnorum suorum & resistencia inimicorum suorum; & precipue in ripis fluuiorum Zalawa & Albea, vltra quam Albeam versus Vestualiam edificauit quoddam Castrum dictum Bremo, cui de hoc nomen imposuit, quia omne Terrarum suarum onus ferebat, inimicos compescendo & a suis Injurias propulsando. Bremo enim onus siue pondus dicitur in vulgari. Huic etiam dicitur per angelum gladius fuisse datus, in quo omnes suos aduersarios

De Tributo
quod Strosza
dicitur.

Gladius Regi-
bus Poloniz
ab Angelo da-
tus.

rios cum DEI iuamine vincebat. Nam gladius usque ad presens in Armario Cracoviensis Ecclesie conseruatur, quem Reges Polonie ad bella euntes deferre & semper cum eo triumphare de hostibus consueuerunt. Obiit autem anno Domini Millesimo XXV. in Castro Poznaniensi, ibique in medio Ecclesie maioris tumulatus requiescit. Huius tempore Otto Imperator tercius, dictus Ruffus, gratia visitandi Sancti limina Adalberti, quem in vita valde dilexerat, Poloniam intravit; quem Boleslaus honorifice suscepit & magnifice pertractauit. Ipseque vicem in bono rependens, Boleslaum consortem Imperii ordinauit, sibi que dyadema Regium imposuit, ac filio suo Mefzkoni sororem suam uterinam in vxorem desponsauit & pro munere lanceam beati Mauricii & clauum domini Boleslao donauit. Boleslaus autem Ottoni brachium Sti Adalberti martiris in signum dileccionis mutue & ob reuerenciam Imperialis dignitatis inter cetera dona redonauit, & hoc anno Domini millesimo primo; Appellaturque gladius Regis Boleslao, de quo premissum est, sibi datus per angelum Sczirzbeq pro eo, quia ad amonicionem angeli Ruffiam veniens Portam auream, qua castrum Kyow in Ruffia claudebatur, cum eodem prius percussit; ex qua percussione gladius lesuram modicam suscepit, que lesura in Polonico Sczirzina dicitur, & ideo Sczirzbeq appellatur.

De Secundo Mefzkone.

Mortuo itaque magno Boleslao; filius ejus Mefzko secundus eidem in Regno successit, qui solum sibi & non reipublice vacabat. Tempore etenim suo extere naciones ab obediencia sua recesserunt & desideriam suam considerantes tributa patri suo consueta dari, soluere

OTTO III.
IMP. S. A.
DALBERTI
gratia in Po-
loniam profi-
ciscens BO-
LESLAUM
I. REGEM
appellat.

BOLESLAO
I. defuncto
MIESKO II.
E. succedit.

soluere denegarunt. Ymo castra fortissima per Boleslaum patrem suum, ut predictum est, in extremitatibus Regni & precipue in Albea constructa perfecti eorundem vsurpauerunt, sibi & suis posteris ipsa perpetuo relinquentes. Iste Mefzko de sorore Ottonis Imperatoris genuit duos filios, videlicet Boleslaum & Kazimirum. Quo Anno Domini millesimo XXXIII. mortuo Boleslao filius ejus primogenitus eidem successit, qui priusquam in Regem coronatus fuisset, matri sue multa obprobria inferebat. Cujus nequiciam mater sua Nobilissima ferre non valens, recepto filio suo Kazimiro paruulo, Saxoniam versus Brunszwig ad suum patrimonium remeauit; ibique puerum litteris imbuedum disponens monasterium quoddam sanctimonialium dicitur intrauisse. Boleslaus autem propter seueritatem & inhumanitatem scelerum, quam exercebat, dyademate Regio insignitus minime, vitam male terminauit, nec in numero Regum & Principum Polonie propter suam nequiciam reperitur; post cujus obitum multe commociones & bella plus intestina, quam extranea in Regno Polonie sunt exorta. Dum autem iam Regnum Polonie fere ad nihilum fuisset per bella redactum, continuum proceres Regni versus Saxoniam, ad dominam suam Reginam, pro suo domino Kazimiro iter assumpserunt, a qua cum didicissent, qualiter ipsum versus Parisios, ratione arcium liberalium, destinasset, in quo stans & desudans, ordinem Sancti Benedicti in Monasterio Clunacensi assumpsisset. Ad quem festine properantes inuenerunt eum in Diaconum ordinatum; consilio autem Abbatis habito non repatriantes Romam iuerunt, & Domino Benedicto Pape nono obnixie supplicarunt, vt eis principem eorum restitui mandaret, cum eodem misericorditer dispensando,

Hoc post In-
terregnum.

CASIMI-
RUS ex Mo-
nacho REX
factus praevis
P.R. Dispens-
atione.

(S)(o)(S)

22
 fando, vt vxorem posset ducere, ne Regnum Polonie, herede careret, calamitates Polonie, profanacionem Christiane fidei & effusionem sanguinis per Thartaros & alias naciones paganicas circumquaque positas assidue effundi & inferri consuetas. Quorum dicto Apostolicus vir paterno affectu compaciens & genti Polonice carenti principe ducem Kazimirum, qui in Saxonia non Kazimirus, sed Karolus, & in Monasterio Lampertus fuerat nominatus, ad tenendum Regni gubernacula exire de Monasterio concessit, & vt vxorem posset ducere, misericorditer dispensauit. Racionem hujus dispensacionis dux Kazimirus cum gente Polonica pro luminariis Sti Petri, & fabrica Ecclesie ejusdem denarium de quolibet capite se soluturos perpetue submiserunt. De Cluniacensi Monasterio Saxoniam ad dilectam genitricem suam, & ad Duces Saxonie, auunculos suos veniens, fuit cum ingente gaudio receptus; qui sibi non modicam armatam miliciam associantes, Ipsum in Regnum Polonie non sine bellorum gerendis certaminibus deduxerunt. Hic Kazimirus multe probitatis audacia viriliter assumpta, hostibus hinc inde fugatis Regnum Polonie possedit in pace, dictusque est restaurator, pro eo quia quamplurima tempore patris sui Meszkonis deposita strenue recuperauit, & ad solium reducta feliciter restaurauit, Terrisque Polonorum per ipsum sic mirifice pacificatis duxit vxorem filiam Romani principis Ruslie, filij Odonis, nomine Dobronegam, alias dictam Mariam. Ex qua genuit quatuor filios Boleslaum Efferrum, Largum seu Bellicosum, interfectorem Sancti Stanislai, Wladislaum pyum, Meszkonem tertium & Odonem primum. Iste Odo & Metzko sine prole decesserunt. Huic Kazimiro licet tota gens Polonica ac quedam Slauonica gratabundo assurgens animo ipsum

Virtus CASIMIRI REGIS pro amplificandis Finibus:

(S)(o)(S)

23
 in suum Regem acclamassent, sola Mazouia resistere non expauit, Nam quidam de infimo genere; strenuus tamen ac robustus animo, ferox ac bellorum exercitacione consuetus, Meczlaus nomine, Mazouiensem prouinciam occupauerat, proceres prouincie illius quosdam muneribus, quosdam tyrannide ad sui obedienciam attraxit. Ducesque Gothos seu Pruthenos & Ruthenos sibi in auxilium contra Kazimirum inuocauit; quorum adiutus presidio bellum campestre Kazimiro inducere presumpsit. In quo deuictus & de finibus Mazouie cum sibi adherentibus fugatus, ad Pruthenos fugam iniiit, ibi sperans salutem sibi conseruare. Sed Prutheni nece suorum plurimum sauciati, sibi culpam inferunt suam & suorum cedem & injuriam satagentes; sicque eundem Meczslauum capientes, & diuersis penis afflictum tandem altissimo patibulo affigunt, dicentes: Alciora tu quesiuisti, alta teneas. Unde poeta: Turpe uiris non esse viros, seruos trabeari, Turpe teri luteo candida cola iugo. Item versus: Nec pete, quos natura vetat; transcendere fines; Nec pete, quod iusto pondere non trutines. Prouincia itaque Mazouie ad unitatem Regni Polonie reducta & totius Regni Finibus in tranquillitate pacis rite ordinatis Anno Domini millesimo quinquagesimo viii^{to} in domino feliciter obdormiuit.

De Boleslao Effero.

Post decessum itaque Regis Kazimiri Monachi, seu Restauratoris, predictus Boleslaus Largus & Efferrus, filius ejus senior primogenitus eidem in Regno successit. Hic fuit liberalissimus, nullam hominis reputans maiorem virtutem quam liberalitatis excellentiam; Dyademate uero regio insignitus, cogitare cepit magni Boleslai, Regis Polonie, sui proauis, audaciam velle

Mazouia CASIMIRO rebellis: sed Ejus Virtute ad obsequium redire coacta:

CASIMIRO defuncto BOLESLAUS natu major succedit:

velle inducere, & pro recuperandis terris Polonorum, quas prefatus Rex Boleslaus statuerat, & Successores Reges Polonie usque ad sua tempora amiserant, vires exponere bellicas, labores preferens commodo & quieti; sicque Terras Russie potenter ingressus, ad castrum Kyow multis preliis cum Principibus Russie commissis, plurimisque ex ipsis prostratis, usque peruenit. Qui Kazimirus, quamuis aliquo tempore rebellassent, tamen ultimis resistere non valentes, se gratie ipsius committere decreverunt; quibus & gratiam & fidelitatem ab ipsis graciose receptis, ad alios fines Russie se transtulit; ibique per plures annos castra Ruthenorum potenter expugnans ac imperiose utriusque Russie partibus peragratis; ipsam tamen pro sua & sui exercitus necessitate maxime in victualibus spoliando; tandem sopita rebellione post victoriam, quam in Rege Ruthenorum habuerat, quem in campestri prelio victum occiderat, quendam ex suis nobilibus, qui Russie preesset principibus statuit. Post hoc Hungariam adiit, volens metas Regni Polonie in Danubio & Trissawa fluuijs rehabere. Cui Salomon, Rex Hungarorum, cum suo exercitu in montanis Russie & Hungarie ad suum Regnum volens prohibere ingressum, occurrit; Sed plurimis de suo exercitu in primo progressu prostratis, ad Castra confugit, se in eisdem concludendo, & cernens, sibi & sue genti imminere periculum, pacem precatur, centum milia auri talenta offerens Boleslao, ut ab impugnatione sui desistat. Cui Rex Boleslaus respondit: Polonos, inquit, aurum habere non delectat, habentibus imperare. Turpius enim, ait, vinci precio, quam prelio. Victum itaque Rex Salomon se cognoscens tam bello, quam parte sui Regni, inter fluuios predictos consistente,

Qui Russiam de-
 victa Hunga-
 riam adiit:

Salomonem
 Regem vincit

stente, cessit, felicem se reputans, in alia parte Regni ultra Danubium posse manere. Interea vero * Leo, Rex Bohemorum, cum Morauis & Australibus fines Polonie invadens, ipsos crudelissime devastabat. Quod Rex Boleslaus intelligens, ad ipsum festino cursu properat; quem licet inopinate a tergo invadere potuisset, noluit dicens: titulos victorie ascribi non debere insidias more latrocinij faciendo. Nunciauit igitur Leoni, ut se promptificet cum Boleslao in campo prelium commissurus. Leo vero Leonina feracitate deposita, astuciam induit vulpinam, & Regi Boleslao intimat, indignum se asserens cum tam paucis tam magnifico Regi velle resistere, sed obnixè deprecans, ut sua obsequia recipere dignaretur, cum eius tributis. Sed hæc intimans fugam nocte inivit, nusquam in vno loco Regem Boleslaum prestolari presumens. Quem Rex Boleslaus per Moravie fines insequitur, & non parcens etati, vel sexui, omnes aut morte trucidat, aut vinculis constringit. Tempore autem, quo in Terris Bohemorum & Australium Rex Boleslaus intraret, eorum terras hostiliter devastando Prutheni & alie nationes paganice, de reditu Boleslai dubitantes, Pomeraniam hostiliter invadunt. Quod cum ad noticiam Boleslai peruenisset, Bohemorum & Australium impugnatione obmissa ad propria conuolat, & hostes in Pomerania reperiens invadit, quos fugientes in Sarum fluuium insecutus, ibique non pauci de suis, non ab hostibus, sed armorum pondere pressi in profundum demerguntur. Ob hoc Poloni in antea plenis armis nolebant; Hostibus itaque sic fugatis, eorundem hostium & aliorum dominia decreuerant impugnare. Sed quia septimus annus ab exitu sui ad prelia iam finem

Inde Bohemo-
 rum Ducem
 fugat:

Et Pruthenos
 finibus Polo-
 nie expellit.

* Wratislaus: Dux Bohemiarum: vid. Dlugoffus lib. III. ad An. 1062.

nem dabat; in quibus septem annis tam ipse quam proceres Regni illius Polonie vxores & pueros non viderant; veluti qui bellicis tumultibus insudantes, extra domicilia morabantur, extraneas nationes subjugantes; interim vxores ac filias eorum serui seu famuli ad sua vota flectunt, quasdam diuturna expectatione confectas, quasdam uero magna desperatione deceptas, nonnullos oppressione ad suos amplexus pertrahentes domicilia muniunt & domos occupant dominorum. Comperta igitur fama tante prodicionis ac nefarii sceleris perpetrati, nobiles, qui cum Rege in castris predicto tempore fuerant demorantes, zelo nimio excitati, etiam Rege prohibente ad propria suot reuersi, seruosque de suis domiciliis que firmissime munierant, tandem cum magno labore repulerunt, expugnatis ipsis, prout eorum demerita exposcebant supplicia addiderunt; vxores autem suas, veluti prevaricatrices & adulteras penis diuersis crudeliter extinxerunt.

De Seuicia Boleslai.

Rex uero Boleslaus de recessu suorum procerum turbatus nimium, & contra eosdem zelo iracundie concitatus, beluinam seuiciam induens ad propria rediit & suis proceribus bellam inflixit, dicens: Viros luxuriosos deleri debere, quibus plus causa feminea placet, quam Principis obsequela. Conqueriturque non tam apud hostes derelictum, quam hostibus studiose expositum; propter quod primos Polonorum, qui ab eo discesserant, capitis obtruncatione dampnat; alios quos perimere non valet, insidias latenter parare non cessat; mulieres quoque, quibus mariti humana ducti mansuetudine scelus indulerant, persequitur, ac earum infantulis abiectis catulos non perhorruit applicare;

care; in tantumque cultum detestabatur femineum, quod loco vxoris purpura iumentum & bisso decoratum ad omne iter, quo ibat, secum duci faciebat. Aiunt quoque quidam, quod versus in sensum reprobum abutebatur eodem. Quedam autem scripture, quibus standum est verius, asserunt, quod non: Sed in detestationem sceleris per mulieres nobiles in suorum maritorum absencia perpetrati hoc se facere demonstrabat. Verum cum nimia efferitate in suos deseuire non cessaret; & hoc ideo, quia propositum sui negotii, quod pro recuperandis metis Polonicis in animo conceperat, nec redire, donec easdem recuperasset, mente firmasset, ad finem debitum propter suorum Nobilium ad propria regressum, minime perduxisset. Sanctus Stanislaus, Episcopus Cracouiensis, cernens Boleslaum, quasi beluam seuientem in oues deseuire, & gladio tyrannico sanguinem innocentem effundi, Jura queque thori violari DEI timore postposito homines non vereri ac honore Regio oblitus justiciam opprimi, ipsum paterna monicione aggreditur, & post hoc Ecclesie denegat ingressum. Ipse uero paternam correccionem despiciens, ac malis accumulare priora proponens Stumvirum in Capella Sti Michaelis in Rupella missam celebrantem manu truculenta gladio suo extinxit; ipsumque de Capella extrahens dimembrauit. Cuius gesta vite & miracula in vita ipsius beati martiris plenius continentur. Passus est autem anno Dni millesimo septuagesimo nono. Post hoc autem videns Boleslaus, quod sui Terrigene, tam proceres, quam populares se a sua familiaritate abstraherant ad Wladislaum, quem in Regno Ungarie in Regem prefecerat, secessit. Qui Wladislaus humilem reuerenciam exhibere exposcens pedestri veneratione occurrit. Boleslaus vero Rex,

Domum redux Seuitiz Specimina varia edit

Monito a Stanislao Episcopo Cracouien- si irascitur: eumque cruci- dat:

tamquam superbus & elatus, manum sibi porrigere ac osculum dare contempsit, inquit: opifici non competere, ut suam veneretur creaturam. Nec decere virum fortem & potentem exilio pressum miserabiliorum esse, vel casu fortuito deiectionem debere videri. Wladislaus vero Rex hoc patienter sustinens, ipsum benignissime amplectitur, omnem ei humilitatis exhibens affectum. Apud quem non multo tempore, tactus pessimo ulcere, in amenciam cecidit, sicque miserabiliter vitam finiuit. Filius quoque eius unicus, Mieszko nomine, post hoc ad propria per patruos reuocatus, priusquam uxorem duxisset, & florem pubertatis attigisset, vita functus de hoc seculo transiit ad patres; Reuelatumque est quibusdam viris religiosi sanctam vitam ducentibus; quod sicut Boleslaus Stum Stanislaum in partes minutas seccauisset, & in lacum disperisset; sic Deus Regnum Poloniae deinceps scindens plures Principes in eo dominari fecit. Nihilominus vero, prout corpus viri sancti reintegratum extitit: sic in futuro tempore, cum Deo placuerit, in statum pristinum & ad unitatem vnus principis reduce-
tur.

De Primo Wladislauo.

Wladislaus itaque, dictus Pyus, fratri suo Boleslao Effero in Regno successit; cuius fratres iuniores Mieszko & Odo sine prole decesserunt; & ipse similiter cum prole careret, & de ipsa nimium anxius existeret, tandem de consilio Lamperti, Episcopi Cracouensis, ymaginem auream artificiose ad instar pueri fieri fecit, quam deuotione ductus & voto astrictus ad Monasterium sancti Aegidij, quod in prouincia Prouincie consistit, ad honorem eiusdem sancti per sollempnes nuncios cum ornamentis Ecclesiasticis Abbati & fratri-

Exul inde in
Hungaria de-
cessit.

Succedit
WLADI-
ZLAUS I.
Princeps lau-
de dignissimus
qui Precibus
S. Aegidij Ste-
rilitatem Con-
jugis depellit.

fratribus in dicto Monasterio degentibus destinat; cum epistola infra scripta: Patribus venerabilibus beati Aegidij Abbati cum vniuersitate cenabii Wladislaus Dei gracia, Rex Polonorum, & coniux ipsius deuociones omnimodas cum reuerencia filiali. Et si vlla posset esse humana felicitas; perfecta tamen esse non potest. Nemo enim tam felix est, quin aliqua sue felicitatis parte rixetur. Et nos quidem de nostri generositate sanguinis, de corporis & animi elegancia, de culmine Regie dignitatis, de fame & omnimoda gloria & copia rerum gloriari non oportet, nec expedit quidem; sed humilime lacrimari conuenit, quod inter florentissimos rerum successus, datus est nobis stimulus, qui nos colaphisat in secunda sterilitate sobolis; que non solum paternum pellit solacium, sed & graue quoddam ingerit obprobrium orbitatis. Proinde coram vobis, Patres sanctissimi, nostra prosternitur devotio, ut vestrorum meritorum sterilitatis infortunium pyus orationum tollat interuentus. Non enim est impossibile apud Deum ullum verbum. Intellecta itaque Regis & Regine deuotione sacer ille conuentus, triduanum oracionibus continuat jejunium cum psalmo die instantiore vigilancia atque precum. Sed priusquam legati ad propria redierunt, Regine fecunditas predicatur; nasciturque tercius Boleslaus. In cuius partu mater sua nobilis dolore rapta nimio diem clausit extremum. Sicque Wladislauo gaudium dolore miscetur, & meror gaudio temperatur. Et quia Regem tam Illustrissimum, cui nil de humana existimatur felicitate defuisse, absque vxore non decuit esse; ideo soror Imperatoris Henrici tercii, relicta Salomonis, Regis Hungarorum sibi matrimonialiter copulatur. De qua tres filias procreauit. Et quamuis iam corpore esset grandewus,

(S)(o)(S)

dewus, noluit tamen ignauia deti neri; sed hostibus rebellantibus crebrius, militarem industriam exercebat. Quum vero plerique consulerent, ut sue etati parceret, respondebat: Licet detrimenta sentiam in corpore; animi antiquitate probari virtutes, augeri non minui, omniumque rerum exercitamina virtutis esse, non etatis. Verum quia maritime prouincie prefectos, quos eisdem Rex piissimus Wladislaus prefecerat, contumeliis appositis injuriose eiecerant; ex qua re ipse animosior effectus, robustorum suorum manu in vnam recollecta maritimas prouincias potens inuadit, fortissima municipia eorum dirupit pariter & comburit, colla indomita domat, quosdam ex ipsis capitibus priuat, quosdam captiuos ad propria remittit; sicque maritimis prouinciis subactis, & prefectis propriis constitutis ad propria reuertitur cum honore, in nullo sue sciens grauedinem senectutis.

De Sbigneo, filio suo Naturali.

Habuit itaque Boleslaus, Rex piissimus, filium, nomine Sbigneum, ex concubina procreatum, quem propter insidias nouercales sub cura prefecti Szlesiani, cui nomen erat Magnus, in finibus Bohemorum fecit delicatissime educare; qui ob hoc dictus est Sbigneus, qui latine interpretatur: Euasit iram; quia mortua Regina Nouerca ejusdem, ipse de latibulis, in quibus fouebatur, ad patris amplexum fuit reuocatus. Nam quamdiu Nouerca eius uiuebat, eius iram metuens, Patris prouinciam adire non presumpsit. Hunc postmodum pater piissimus plus dolo, quam consilio Przechslao, Principi Bohemorum, de quo Wladislaus, Rex decrepitu, plurimum confidebat, ut tueretur Regni Lechitarum gubernacula, ac Patris vices gereret, impro-

Fata Filij E-
jus Naturalis
Sbignei.

(S)(o)(S)

improuide prefecit. Huic quidam Szezech seu Szethegius nomine, Princeps milicie Polonorum, qui rempublicam inconfuse & iniuste expensabat, non quod rectum vel virtus exposcebat, sed quod pecunia, dona & affectus carnalis iubebat, non quod quis meruit, sed quantum dare potuit, inspexit. Cum prefecto Szlesiane prouincie, nomine Magno, de quo premissum est, contra pyum Regem Boleslaum conspirant, ac Sbigneum prefatum Wratistlaue ac Szlesiane prouincie principem constituere presumunt, Wladislaus vero Rex mellicus licet hoc graue in animo gereret; non tamen ad vindictam preceps esse voluit. Sed Szeregius Princeps milicie & prefectus Szlesiane prouincie predicti Wladislai Regis & Regine indignationem in se fuere considerantes, & periculum ex facto, quod presumerant, sibi euenire presumens, Wladislaum, Regem Hungarie & Przechslau, Principem Bohemie, donis ac promissionibus ad partem Sbignei flectunt, & ne Regi Wladislao contra Sbigneum prestent auxilium inducunt. Instanciis itaque Wladislai, Hungarie Regis & Przechslai, Principis Bohemorum, coactus est Wladislaus, Rex Lechitarum cum Sbigneo, filio suo prefato sedus pacis inire; quem Pater pyus pristine restitutum gracie ut experiretur & languore simulato filium Sbigneum prefatum ad se venire iubet; qui non submissa facie, sed hilari animo, cum tympanis, fistulis & symphonie choris aulam Regis pompaticè ingreditur, non compacentem, sed de Patris languore magis gaudentem se ostendens, juxta dictum Poeticum: Filius ante diem patrios suspirat in annos. Quamvis igitur agnovisset; paterno amore ignoscit, illumque excusans dixit in rebus jocundissimis ex industria ad Patris solacium aduenisse, cum flammis nec me-
ror

ror merore temperatur, sed eger exhilaritate medici hilarescit. Verum tamen vt tumorem filij superbientis perdomaret, illius fiducialissima presidia caute dissoluere cogitavit, & Primates Slesinorum quosdam viribus, quosdam arte donove ab ipso retraxit; propter quod Sbigneus in precipitem furorem excandescens Wratisslaviam secessit, & deinde Cruszuiciam robustorum manu collecta, festine properat, ibique Cruszuicie sex acies instruxit, ac Pomoranorum non modico jutus presidio patri bellum campestre inducere presumpsit. In cuius congressu succumbit, & captus in patris custodia carceri mancipatur. Fuit quoque in congressu tanta multitudo hostium prostrata, vt vrbis Cruszuiciensis campestris & lacuum profunditas cadaverum & cruore repleta fotoribus horrorem habitatoribus induceret, & esum Piscium totaliter prohiberet. Et quantumcunque Sbigneus Patre atrocior extiterat; tanto pater ei fuit prestancior pietate: ita quod non solum illum a carcere absolui iuberet; sed etiam illi particulam Regni in Castellania, Sira dictam, ab herede legitimo fecernit. Iste Wladislaus, pijsimus Princeps, ad honorem Sti Wenceslai martiris olim ducis Bohemie, in Castro Cracoviensi Cathedrali Ecclesiam Primus fundavit. In qua XXIII. Canonicos instituit, quibus prebendas magnificencia Regali donavit. Nam primitus non Canonici; sed Clerus Episcopum Cracoviensis dioeceseos eligebat. Hic Anno Dni millesimo CII do decessit. Cui Boleslaus dictus Krziwousti, filius suus legitimus, in Regno successit.

De Boleslao Krziwousti.

Boleslaus itaque sicut meritis Sancti Aegidij Ab-
batis

WLZDI-
ZLAUS Po-
lonia Dux
moritur: suc-
cedit BOLE-
ZLAUS Fil.
legitimus:

batis successor patris & heres legitimus, adeo impetratus; ita morum gratissima venustate & virtutum felicibus studiis ceteros principes antecellit. Quod cernens Szezech, princeps milicie, de quo premittum est, prodiciones, quas Sbigneo, illegitimo Wladislai filio improuide apponens commiserat, in animo rememorans formidare cepit, ne Boleslaus patris injurias in eo vindicaret. Sbigneum itaque, ut fratri seditionem moueat, & aduersus eum concitat, & diuersa machinamenta flectere non obmittit. Boleslaus vero, quamuis adolescentulus, tamen prudentia & circumspicione sufficienter dotatus, illorum machinamenta intercipit, & Szezechonem, veluti malorum comentatorem, perpetuo exilio proscribit. Iste Boleslaus ob insignem Patris dileccionem nomen patris sui, Wladislaus in lamina aurea fecit exculpi, quam in collo appensam ante pectus assidue deferebat. Sicque omnia fando & agendo faciebat, ac si Pater presens adesset, vicia cauens & virtutibus se ornans, nunquam turpia aut inhonesta proferendo; Turpe existimans, si presente Patre turpe aliquid dicere, seu agi videretur. Fertur etiam in veste lugubri quinquennio patrem luxisse. Et licet Sbigneum fratrem suum illegitimum sibi insidiari nouisset: nihilominus tamen, quidquid reuerencie Patri debuerat, in Sbigneum, fratrem suum predictum, caro affectu conuertit.

De Construccionem Fortalicii ante Santok.

Pomorani vero fines Polonie aggredientes Fortalitium quoddam prope Santhok extruxerunt; Quod Sbigneus, qui in ducatu Poznaniensi plura municipia ex donacione patris habens expugnare contendit. Sed Pomorani ipsam confuse ad propria redire compellunt.

E

Quod

Ejus amor in
Patrem de-
functum.

Pomorani
in Poloniam
Excursionem:

Quod audiens Boleslaus Rex festine accelerat, & non solum fortalicium predictum prostermit; sed etiam Medzyczecz ceperat, & plurima alia castra Pomoranorum dirumpit, & manu forti euincit. Demum Sbigneo muliebriter ocio vacante, iterum Pomorani fines Poloniae inuadunt, predam capiunt, captamque adducere conantur. Quos Boleslaus animose insequitur, debellat ac prostermit, & predones in prede predam conuertit. Quod Sbigneo erga Boleslaum maioris inuidie fomitem generauit: Nam cum Boleslaus ipsum ut suis interesset nuptiis per solempnes nuncios rogare fecisset, ipse locum & tempus, ubi & quando festiuitas nuptiarum celebrari deberet, inquirens, Bohemos incitat swadet & animat, ut Boleslao festis nuptialibus insistente, fines Slesianos inuadant. Bohemi itaque suasionibus dicti Sbignei, Boleslao nuptiarum conuiuio occupato, Slesianam prouinciam hostiliter inuadunt, prosterunt, quos reperiunt, predam insimul recolligunt, moram protrahunt, securati a Sbigneo, quod Boleslaus conuiuas suos letificat, suis minime praesidia ferre curaret. Sed cum rumor de hostium insultu auribus Boleslai sonitum fecisset, conuiuantibus ualefactis, hostes insequitur, debellat & prostermit, predamque captam non solum recuperat, sed auget, & post modicum tres electorum turmas, ut Morauiam inuadant, igneque appposito devastent, ac more hostili desolare curent, mittit; ubi capta tam hominum, quam animalium preda multiplici, incendioque & gladio Morauensibus finibus turbatis ad propria redeunt. Quos festinans Swanthopelk, Dux Morauie, insequitur, animose inuadit. Fit itaque utrimque confictus non sine utrorumque lesione discursus, in quo Princeps milicie Regis Boleslai Zeslaus nomine, manu mutilatur.

Bohemi Silesiam dilacerant.

Wladizlaus Dux Silesiae nascitur.

tilatur. Sed Boleslaus ob insignem virtutis audaciam illi auream donauit. Iste Boleslaus duxit uxorem, de cuius nuptiarum sollempnitate premissum est, filiam Regis Halicie uncam; de qua genuit Wladislaum secundum & unam filiam. Demum cernens Sbigneus, quod tantus amor belli gerendi inesset Boleslao, ut grauiorem putaret ocii torpedinem, quam morbi languorem simulato amore concepto. In suspecto tamen nocendi desiderio amiciciam simulat, constanciam fidei pollicetur. Fratrem Boleslaum crebris nunciis sollicitat, supplicat & affectat, ut Iusiurandi obsecratione se inuicem obstringant; ut neuter sine altero de pace vel hostilitate cum quocunque pertractet, & se mutuis praesidiis fidelissime prompto animo iuuare paciscatur. Quibus peractis, Boleslaus fratri iam credulus exponit, quomodo maritimas prouincias, quarum quidam praefecti, obediencie fidelitate ablata, tributa, Boleslao dare consueta, reddere contumaciter recusarunt, ad sui obedienciam eorum improbitatem proponens reuocare. Sbigneo itaque hoc annuente tempus educendi exercitus eligunt, & locum conueniendi statuunt. Sed mox a colloquio recedentes, maritimis praesidiis nunciat, & amicissimos Boleslai, promptissimos quoque obsequiales ab ipso falsa suasionem abstrahit, eosque ut Boleslao arma moueant, inducere non expauit. Cuius suasu maritimorum exercitus valida manu fines Poloniae infiliunt, praedia concremant, predas capiunt. Quos Boleslaus veloci cursu insectatus, suorum cum octingentis uiris pugnatorum animose tria ipsorum milia aggreditur, sit que hostibus hostis infestior, cuneos hostium penetrare non desinens, donec deterius intestinis effusis procubuit. Ne cessat pedester accedere hostium turmas, nec declinat a loco certaminis; sed uirtute

tute indefessa instat pugne forcius. Nam & quidam miles Strenuissimus princeps milicie Scarbimitz dextro oculo orbatus non instat segnius, tanto atrocior, quanto cruentior, sui quoque per omnia cedunt hostes & sternunt. Quorum quidam non victi, sed vincendo fatigati inter stratorum hostium catheruas dormiunt & quiescunt; quod enim paterne suscipitur, amor est non furor, virtus est non temeritas: dilectio enim fortis ut mors dicitur esse, que quanto est meticulosior, tanto audacior. Nihil namque animosius ciues ad arma prouocat, quam ciuili timor discriminis; iuxta sententiam Salomonis, qui Atheniensibus scribens ait: Non minus vos timidos esse velim, quam audaces; quia timor circumspencionem suggerit; circumspectio vero parit confidentiam & audaciam gignit; quia homo se ipso fit animosior. Non est ergo alienum a virtute publica animo veluti proprio, presertim ubi etiam de suo agitur, pro viribus insudare. Rumore tandem prelii per ampla municipia Polonie diffuso, fit ex omni parte ad principem fidelium concursus, iam turmis hostium in diuersa dispersis, ex quibus quidam Regem Boleslaum presumeret arguere, cur tantam particulam se minus consulte subire attemptus sit; ipso respondente, cotem esse debere principem, qui suos exacuet, non obtundat. Cumque Pomoranos insequi proponeret, ecce Bohemorum acies in finibus Polonorum nunciabant, quos Sbigneus ex concepta nequicia in fratris excidium sollicitus incitauit. Verum Boleslaus Rex animosissimus hostem fugitium, an nouiter aduenienti resistere debeat, a suis proceribus percunctatur. Illi autem hoc inquirunt, & tucius illud honestius; ad utrisque tamen operam dare vir industrius festinat. In duas itaque partes exercitum diuidit. Cujus partem

tem cum Scarbimiro, comite seu Principe milicie, hostes fugitios iubet insequi, ut de Pomoranis victoriam referat & ipse Bohemorum acies reprimat; sicque injuriam propulsat & patriam in pace conseruat.

De Exustione Castri Cozle.

Interim autem Castrum Cozle in ducatu Oppolienti, Morauie finibus vicinum, per desidiam prelidis proprio incendio fuit exustum. Quod Rex Boleslaus ne per Morauos occupatum muniretur, festinus ad reedificandum accelerat, fratrique Sbigneo, quasi non sui egeret auxilio, sed ut fiduciam & sponcionem alias vtrisque habitam experiri possit, supplicat, ut ipsum in reedificando castro iuuare festinet; sibi que talia per solito nuncios intimare studet: Nimis delicatus est, qui honorem appetit sui euenire. Nam etsi honesta sit principandi tolercia, honesta tamen videtur esse & utilis. Et nos quidem ejusdem orti carpimus delicias, sed modo dispar ortum excolimus; cum tamen ratio exigat, ut quem vtilitas & preesse delectat, laboris difficultas non terreat. Decet enim eum principari debere, qui primogeniture preeminet dignitate; quod si laboris sarcinam potius declinare eligis, meorum saltem ac meis confave laboribus, & tuorum presidia michi non deneges impertiri. Penes te itaque sit iubendi potestas; penes me maneat obsequendi promptitudo. Turpe enim est luctare cum onore, quod semel susceperis. Sbigneus uero non solum fratri subsidia prebere cotempnit; sed legatos capifaciens in vincula retradit, ac Bohemorum, Morauie & Almanie duces & principes in fratris excidium suscitatur, ipsumque a Regno propulsat. Maritimos quoque presides non tam ab obediencia fratris sui Boleslai dolosis suasionibus re-

Boleslai Regis & Sbignei Discordia:

trahit,

trahit; sed ut in fratrem insurgant, flectere presumit. Horret hys auditis Boleslaus, & hesitat, quibus hostibus se primitus opponat; tamen prout erat animi prudens & in bellicis actibus exercitatissimus, diuine se gratie committens, quibusdam hostibus pacatis, quibusdam deuictis, Sbigneum fratrem suum insequitur, castra & municipia ejusdem alia igne deuastans, alia retinens; sicque omnibus municipiis Sbignei interceptis, ipsum persequi non cessat; donec veniens Mazouiam, ubi Sbigneus gratia vite conseruande confugerat, ipso Sbigneo humillime ad pedes Boleslai proculato vix optimatum tandem interuentu benigne suscipiens, ut miles saltim fratris, non Regni coheres estimeretur. Pietate Regia, qua erat preditus, concessit sibi quasdam possessiones in castellania Siradiensi largiendo hoc pacto, quod nec noua erigere, nec vetera alias demolita fortalicia reparare presumat.

Qualiter Sbigneus perpetuo exilio dampnatur.

Boleslao igitur in Maritima prouincia constituto, Sbigneus a consueta prodicione, in fratrem ex invidia concepta non cessans, cuiusdam Maritimae prouinciae praefecto insultus in exercitum Boleslai tempore nocturno, suasu Sbignei, fortuna fauente volente annis mutatis Sbigneus praefatus hostes accedit, ipsosque confortatos precedens castra fratris cum hostibus aggreditur & hostiliter invadit, gregarium militem se simulat; quibus noctu exploratis cum hostibus impetum facit. Erat interim Boleslaus extra castra suorum diligenter explorans excubias. A tergo igitur hostes invadit, quibus dispersis hinc inde Sbigneus dolli artifex casu deiecta galea deprehenditur coram primis proceribus presentatur Lechitarum & sistitur de
crimi-

crimine lese maiestatis accusatur; qualiter cum hostibus castra fratris, pro quibus mortem subire debuerat, invadere presumpsit. Non diffiteor, quod hostes impetum ferentes processit, eorum impetum vobis cupiens nunciare. Cumque rei & facti peruersitatem totus stupelet exercitus, & Sbigneus verba vix finiisset; omnis vero exercitus in Sbigneum arma tollunt dicentes: Non tam ensibus & hastis, seu alio ferri instrumento confodi; sed etiam dentibus discerpi dignum fore acclamantes. Quorum tumultu vix sedato princeps milicie Regni, Boleslao proximus, in medium protulit: Indignum esse & Juri contrarium, quod penitentiam precedat; & nos in quempiam ferre sententiam non possumus, nec debemus; nisi aut in Judicio confessus fuerit, aut per fide dignorum testimonium vincatur: praesertim juxta dictum Poeticum: Sit piger ad penam Princeps, ad premia velox. Mane igitur Magistratui placuit, ut notorius patrie emulus ac infidiator manifestus exilio perpetuo proscribatur. Sicque Sbigneus, sicuti meruerat, perpetuo proscribitur exilio; unde sic peccant, qui se prodesse fatentur & obfunt. Discat in auctorem pena redire suam. Cujus calamitati & plus uxori & liberorum defectibus post tempus non longum benigne compaciens sibi quasdam hereditates vti fruendas concessit. Post enim igitur sedicione excussa, hoste Patrie perfugato, Serenissimi Boleslai sidus rutilaciores virtutum radios expendit pro amplissimis Pomoranorum municipiis, hys in fauillam redactis, illis ultro se subdentibus, soli Albenfes, qui Balgradenses in vulgo appellantur, resistere contendunt; quos vrbs famosissime, que est Pomeranie, Boleslaus sagacissimus inclusor, obfidione cingit, & obsessis duo scuta ostentans, vnum rubeum,

Sbigneus exilio damnatus:

beum, alterum album; quod, inquit, istorum elegitis? At illi album, quia in se pacis blanditur candorem. Illud, quia terribilem cruoris minatur aspectum, quis est ille sane. Si ergo album, vultis esse nostra sub ditione, candidetur; sin autem nouum clipeum eligitis, illi cruor nomen inscribat, vt non alba vrbs, sed cruenta nuncupetur. Pertinaciori illi audent respondere contumacia; ymmo & alba vocetur & cruenta, ut albam predicet nostre successus victoriae: cruenta, vero tuorum preconetur occisio. Ad hec Boleslaus: heu proceres, videntur isti, vernacula etiam probris contendere. Respondeo quod talpa lincem tigridem, quod aquilam in conflictum provocat scabebus. Sed armis viro, non verbis, opere opus est, non querela: proinde manus omnis euolat vallum aggeris impetu transilit precipiti. Inauditam audi viri audaciam; non hostium multitudo, non ulla vis telorum tenet illum, non saxorum moles obterit, primus valuas hostium pertransit, primus urbem ingreditur, tot milium cohortes hos cedit, illos passim fugere coegit, omnes denique velut cujusdam terrore maiestatis percussi armis abiectis proni in terram procidunt. Ignosce postulant: illorum non suam necem deprecantur. Aiunt sese crucibus magis, quam venia dignissimos esse. Cumque nec etati, nec sexui fore indulgendum precipuorum iuberet finem, Indulgetissima tamen Principis clementia omnibus ignoscit. Iustiorum enim esse censuit piam humanitatis indulgentiam, quam seuerissimam iusticie vlcionem; que res non modicum illi opus peperisse edocuit. Sua etenim sponte tom Solibrigensium, quam Caminensium, Vealmiensium, Cosomensium & aliarum munitissimarum vrbiu[m] presides non ceruicose, ut pridem presumpserant;

Boleslai de
Pomeranis re-
portata Victo-
ria:

rant; sed obnixis concurrunt ceruicibus & illius sese obsequiose humillime prosternunt.

Nemo misericors tamen, nisi iustus; nemo iustus, nisi misericors. Nam Iusticia sine misericordia crudelitas est. Et misericordia sine Iustitia fatuitas. Mitibus est mitis capris Leo, tigribus asper. Sed permira hujus leonis animositas, qui leones ipsos non solum in capreas, sed in meticulos os vertit lepulos. Nec secus ut Alexander, qui Ambrorum & Sicamborum LXXX. milia peditum, LX. milia equitum confecit. Qui vrbs muros primus conscendit, & vacuam estimans salit, insilit, hostibus ambitur solus contra tot milia preliatur, dictum incredibile, ut solus tot legionum turmas ceciderit & fugaret. Hic ubi se obrui multitudine videt, & trunco prope murum se stanti applicat; cujus suspendio innixus tam diu turmas irruentes sustinuit, doaec periculo cognito amici ad eum defiliunt; tandem abiectis muris omnibus exercitus subuenit; tunc sagita sub mammam traiectus cum sanguinis fluxu deficeret, genu flexo tam diu preliatus est, donec volneris auctorem occidit. Et quanto vincendis asperior; tanto victis fuit clemencior.

Quomodo Henricus Quartus Imperator pugnauerit.

Hys itaque peractis, Henricus Imperator, Romanorum quartus, per crebras suggestiones B. Ducis Bohemorum inductus ad deuastandum Regnum Pannoniorum, multa milicie comitiua stipatus studiose processit. Quod vero Pannoniorum Rex certis rumoribus ad se delatis intelligens, & se Imperialis potentie disparem existimans, Regis Boleslai implorauit auxilium, scribens in hec verba: Illustrissimo Polonorum ac Maritimorum Monarcho Colomannus, Hun-

Henricus IV.
Imp. cum E.
exercitu Hun-
gariam ingre-
ditur:

garorum Rex, quicquid amicissimorum intimo poterit reuerencie & honoris. Racio suadet, honestas postulat, ut communi communiter occurratur incendio. Juxta versum: nam tua res agitur, paries dum proximus ardet. Et neglecta solent incendia sumere vires. Nee enim ob aliud Almanorum locuste ad nos usque irrepere, quam ut nostris, quod absit, depastis vineis, vestris insiliant facilius oliuetis. Boleslaus itaque comperto, quod Imperator iam fines Pannoniorum depopulandos potenter fuisset aggressus; Bohemiam cum suo valido exercitu ingrediens, vrbes capit, subuertit & ad solum prosternit municipia, queque dirripit & depopulatur. Et tandem vias occupat, per quas imperator cum exercitu fuerat reuersus, insidias tendit, cum redeuntibus confligit, & viriliter triumphat. Sicque nece graui in gente Imperatoris & delecione vrbiu Bohemie non modice facta quorum dolo & suggestione cognouerat Imperatorem Pannoniis seu Hungaris bella mouisse, ad propria reuertitur cum triumpho.

De Gnewomiro, preside maritime prouincie.

Gnewomirus
rebellis suppli-
cio ultimo af-
fectus

Porro Gnewomirus, cuius vitam alias Boleslai Regis pietas in excidione Balgardeni, seu Albeostum relervauerat, de sacraque leauerat donis Regalibus extulerat, partis quoque maritime regionis presidem prefecerat, mendaciter constringens Boleslaum in Bohemorum prouincia per Imperatorem Henricum esse de victum captum & vinculis constrictum, in remota quoque Almanorum partes perpetue captiuitati mancipatum, Pomoranis premissa suggerens, plures de Boleslai Regis obediencia retrahens ad sui vota induxit, prefatos Regios, quos ab obediencia Regis Boleslaminis & promissionibus auertere non potuit, per po-

tenciam

tenciam hostilem a prefecturis removit & eiecit. Qui cum Boleslao Regi rem huiusmodi nequissime presumptam patefecissent. Et licet Rex zelo iusticie accensus in vindictam consurgere festinuo voluisset: Ad se tamen rediens animi sui modum studuit temperare. Juberet nichilominus, ut sui proceres arma prepararent. Sicque morose progrediens Pomoraniam ingreditur. Cuius adventum qui primi & natu maiores presciantes sibi festine occurrerunt, proni adorant, colla submitunt deprecantes; & Gnewomiri nequiciam, qua se fefellisse asserunt detegentes, quibus Rex pyssimus veniam largiens omnia indulget. Castra tamen & queque municipia destruit & ad solum redigit. Solo Gnewomiro, qui sibi male conscius de venia desperauerat, in rebellionem permanente. Hunc Rex Boleslaus eum suis agminibus fortissimis in castro Welomeni, ad quod confugerat, obsedit & impugnat. Qui, cum proceres veniam obtinere, ut se gracie Regie subderet, renuit asserens; prodicionem maioris nequicie esse suam, quam venie indultum. Sicque Castro Welin discriminose & difficulter per vim obtento, ceteris gladio necatis, Gnewomirus fuste capitalem sententiam excepit.

Pomorani Archiepiscopum Gnezensem inuadunt captiuandum.

Huius Boieslai tempore erat Sancte Gnezensis Ecclesie Archi-Episcopus, nomine Martinus, cuius industria & consilio res publica in regno Polonie salubriter regebatur. Sed quia Pomeranos a ritu paganico, quod ydololatriam sapiebat, retrahere nitebatur. Ad prestationem quoque decimarum & primiciarum iam prius monicionibus, iam censura Ecclesiastica coarcabat, ipsi fomentum discipline renuentes. dolosa nequicie ma-

Pomeranorū
Archiepisco-
po Gnezensi
illate Injuris.

chinamenta componunt, ipsum sacrum antistitem occidere aut captiuare disponentes. Boleslao itaque extra Regnum suum cum suis exercitantibus diucius demorante; Pomorani tandem de loco mansionis sacri pontificis per nuncium informati de castro Nakel exeuntes festine properant & quodam mane Spiczmirzs aduenientes Archiepiscopum Oracionibus cum suo Clero in Oratorio Spiczmirzensi insistentem inopinante vallant, comprehendere gestientes. Clamor ergo attollitur, impetus hostium in ipsis foribus nunciatur. Quo quo fugiendum dum scindens mucro in hostiis corruscari videtur. Verum tamen prout erat contemplacione suspensus, sic cum iuuamine suorum per quandam scalam sursum ascendens inter laquearia resedit iuxta versum: sic senio vires, pedibus timor addit. Alias Pomorani autem sacris non parcentes, Archidiaconum circa aram prostratum conspiciunt; & Archiepiscopum putantes fore ipsum leti comprehendunt, thesauros & omnem suppellectilem Curie Archiepiscopalis ac ipsum predium Spiczmirzs deuastantes ad sua redeunt festinanter. Jubent itaque Archidiacono, quem Presulem estimant, ut decimis & primiciis renunciet, ipsisque ritus consuetos celebrare permittat ac pecunie innumerabilem quantitatem extoluat. Ipse uero dum sic vita ipsius precio taxaretur, nichil horum annuit, sed fiduciam habens in domino, & de sui Antistitis confusus suffragiis, Deo se totum commisit. Presul autem post hostium recessum per triduum oracionibus & lacrimis ac vigiliis insistentem in ipso oratorio continuo permanit, rem sacrilegam luctuose deplangens. Sed DEUS omnipotens sui devoti Presulis iniuriam inultam esse non sinens, quadam peste repentina in ualores sacrilegos, conjuges & liberos ipsorum subito

subito percussit; sic ut sese velut vesani invicem nunc ferro nunc saxis appeterent, & suos quosque legitimos tanquam incognitos & hostes a suis domiciliis expulserent. Dumque alios attingere non possent se ipsos dentibus & unguibus discerptarunt. Ex qua peste nonnulli ex ipsis vitam miserabiliter terminarunt. Tamque diu sic vexati fuerant, donec causa supplicii & vesanie ipsorum intellecta omnia rapta pontifici ibidem remittunt, fidemque Catholicam recognoscunt, ydolatriam penitus abnegant, Archidiaconum cum reuerencia abire permittunt, primicias & decimas perpetuo se prestaturos fide data promittentes.

De Expugnatione Castri Nakel.

Post hoc Rege Boleslao ad propria redeunte, Regnicole sibi occurrentes nunciant, qualiter Pomorani rem nephariam presumentes, contra venerabilem Antistitem attemptassent. Quod Rex preclarissimus intelligens, licet graue suscepisset: tamen motum animi sui prudenter temperans, ulcionem ad tempus suspendit. Sed modico temporis interuallo morose progrediens ad urbem Cruszuiciensem cum suis agminibus fortissimis, ulterius versus Pomoraniam procedere cupiens peruenit. Quod Pomorani presciantes urbem nobilem, quam ex commissione Regis Wladislai & ad nutum ipsius tenebant, tam gente armata, quam expensis sufficientibus copiose onustarent, hac intentione, ut non tam Regi rebellionem demonstrarent; sed ipso in Terris Pomoranie demorante ipsi Terras Hungarie & Polonie liberius possint crebris invasionibus perturbantes deuastare. Rege itaque Boleslao de urbe Cruszuiciensi ad propositum suum peragendum proficisci volente apparuit in pinaculo oratorii Sancti

Castrū Nakel
mira BOLE-
SLAI Virtute
expugnatum

Sancti Viti, quod in vrbe Cruzuiciensi consistit, quidam inestimabilis forme adolescens, cuius splendor mirabilis non solum per ipsam urbem, sed etiam ipsius urbis campestris miro splendore perlustrabat. Hunc cunctis cernentibus & stupore nimio concussis, de pinaculo oratorii saliens exercitum versus Nakel recto tramite ducens, precessit, donec ad urbem Nakel veniens pilum aureum, quod in manu tenebat, quasi umbrans in urbem iaciens disparuit. Hac ergo fiducia animatus Rex urbem Nakensem obsidione includit machinis impetit & aliorum generum instrumentis, veluti inimicam & temere sibi rebellantem feruenter impugnat. Quod obsessi cernentes, dum virtute resistere nequeunt, dolo vincere proponunt. Treugas itaque humili prece petunt & impetrant, quousque primos Pomoranorum proceres consulant & requirant. Interea Pomorani insidias parant, ut incautos Boleslaides occupent & prosternant. Sed cum Boleslaides circa Ecclesiam Beati Laurentii & in nocte eiusdem secure quiescerent, nichil doli de Pomoranis suspicantes, subito ad morem locustarum in vineam editam agmina omnia urbis Nakensis operientes, Regi Boleslao aduenisse nunciantur. Prouiderant enim Pomorani, ne strepitu seu hinitu equorum insidie proderentur. Unde equis suis sub tuicione relictis pedestres preliari elegerunt. Quod Boleslaus illico aduertens ait ad suos; video, inquit, o proceres nostris inuisos leuiculis. Et hoc dicto ipse primus hostes aggreditur. Quem Princeps milicie, nomine Scarbimirz leone animosior animose sequitur, hostes prosternunt, fugant, sicque Boleslaus cum suis viriliter pugnat & animose triumphat; tantaque tunc multitudo Pomoranorum occisa fuit, quod numerum occisorum nemo scire poterat.

terat. Huius enim stragis usque ad presens aggeres ad instar moncium ex humatis ossibus accervati fidem indubiam adstruere videntur. Multa etiam milia ex ipsis in captiuitatem Boleslai sunt deducta, qui vitam precio beneficio redimere sunt letati. Et extunc Nakel & alie vrbes, quas Pomorani ex largitate Boleslai regebant, decretum fuerat nunquam per ipsos regi & tueri debere.

Quando Henricus Imperator Poloniam impugnabat.

Hys itaque peractis, priusquam Lechitarum vulnerum liuor detumuerat, antequam cruor aspergens ficcaretur: Henricus Imperator, non immemor suscepte iniurie sibi in metis Hungarorum a Boleslao illate, cum innumerosa armatorum multitudine Poloniam vastandam aggreditur. Castrum magnum Lubusz impugnat, quod ad capiendum facile estimans ulterius ad Bithoniense municipium festinat, illudque multis conatibus capere attemptat. Sed quum tam itinere, quam situ tutum pene inaccessible. Eo similiter relicto ad Glogouensem urbem sua castra applicat, ibique ciues improuisis obsidionibus cingit, & nisi infra dies constitutos liberentur obsides a ciuibus extorquet, obsidionis igitur Boleslao Regi angustias & obsides datos non tam subdendi animo, quam differendi remedio. Quibus renunciauit Boleslaus. Tucius, inquit, est paucorum saluti non parcere, quam pusillanimitatis ignauia plurimos in discrimina adducere: vnde salubrius obsidibus, quam libertate carendum. Huius mandati Glogouenses informati fiducialibus vires colligunt, urbem muniunt, minas reformant. Sed & Cesaris castra inde ciues illuc Boleslaides continuis molestant incurfibus. Quorum rebellionem cernens

Imperator

HENRICUS
V. Imp. Polo
niam invadit

A Boleslao ve-
ro subitis In-
curſionibus
maxim opere
vexatur;

Prælium ad
Wratiflaviam
An. 1109. ge-
ſtum:

Imperator filios ipſorum datos in obſides iam machi-
nis alligari, iam tormentorum diuerſorum generibus
affigi cominatur & precipit; ut ſaltim parentes pater-
na pietate moti filiorum quoque excidio, Boleslaw
Boleslaw clamore attolente miſerti imperiali ſubde-
rentur obſequio. Sed nec hoſtium illos terret impe-
tus, nec laboris frangit aſperitas, nec filiorum pietas
evertit, Tucius inquit, aiunt, patres prole carere,
quam patria ciues orbari: quia honeſtius libertati,
quam labori conſuli debere. Interim Szleſiani, Ma-
zouite & alie Lechitarum prouincie ad Boleslai ſui
Regis incliti confluunt preſidia, exercitumque Impe-
ratoris ab omni parte crebris vicibus invadunt & in-
feſtant, nunquam pauſe moram indulgendo; ſed con-
tinuis aggreſſibus hoſtium caſtra ſeu ſtaciones pertur-
bantes. Intelligens autem Bohemorum Dux Szleſia-
nos a ſuis finibus egreſſos in ſubſidium Boleslai adve-
niſſe, Imperatori ſuggerit, vt partem ſui exercitus ad ca-
piendam urbem Wratiflauienſem tranſmittat. Quod Boles-
laus Rex concipiens ipſos inſequitur & antequam
Wratiflaviam attingant, ipſos occupat, debellat &
proſternit; ibique victor exiſtens uerus, ad caſtrum
Imperatoris feſtinus accedit. Quem Szleſiani orant,
ne prælium differat, egre ferentes tantum hoſtem ſuis
incubare prouinciis & continuis depredacionibus ſub-
iacere; unde aiunt Sanctius eſſe ſemel cadere, quam
ſemper pendere. Boleslaus itaque Imperatori nunci-
at: tributum exigis cruentum, in craſtinum preſtola-
re tributum. Nam quid a quo exigere debeas nobis
cras redonante condiſces, ut ergo altero die primum
dies illuceſcat, Caſtrorum Boleslai acies ordinatiſſime
prodeunt, & quantum exercitum Imperatoris auget
innumerofitas, tantum Polonos reddit audacior ani-
moſi-

moſitas, vt ergo erant prime Bohemorum acies: ſic
in primo congreſſu ſuccumbunt; deinde Almanorum
gigantee legiones, hec a Boleslao, hec a Szleſianis &
Mazouitis corruunt, alij curſu dubio inter pugoanci-
um acies, incerti, quid agant, vel quibus ferant auxi-
lium, catheruati huc illucque reputantur nonnulli
toxicatis ſagittis depereunt. Ceteri in pedestre cogun-
tur descendere certamen, quorum equi pre toxico
vulneris ceciderunt. Sicque exiles & confractas reli-
quias Almanorum flens eiulans recollegit Almania,
que vitam Cefaris pro munere & fugam coluere pro
triumpho. Tanta enim ad locum certaminis canum
confluxit innumerofitas, que cadaverum eſu in quan-
dam feritatem prorumpens nulli hominum per multos
dies tutus tranſitus pateret. Ideoque locus prælii ad
preſens caninus campus nuncupatur.

Loco Prælii
nomen Canini
Campi inditū.

De Expulſione Ducis Bohemorum.

Porro Boleslaus Tercius ducem Bohemie indila-
to impetu perſequens, a Regno Bohemie exterminat.
Quem quodam tempore a ſuis expulſum benigniſſime
ſuſceperat & humanitatis ſolacia ſtuduerat impende-
re pia compaſſione ductus. Ipſum quoque principem
Olomucenſem, & deinde ducem conſtituerat Pragitis.
Cuius tamen beneficii Dux Bohemie præfatus imme-
mor & ingratus Imperatoriam hoſtilitatem in Boles-
laum excitare præſumpſit. Quem tandem quidam
ex ſuis, prout meruerat, gladio crudeliter interfecit
& extinxit; loco cuius Boleslaus Rex quendam virum
nobilem, Budziwoyum nomine, Bohemis in ducem
preſecit. Quem frater inuidie zelo concitatus eciam
ſimiliter non poſt multum temporis ſpacium interfe-
cit. Iterum quoque Boleslaus Bohemiam ingreſſus, ne-
phari-

Turbæ in Bo-
hemia exorta.

pharium fratricidam expulit, & fratrem eius iunio-
rem principatu insigniuit: propter quod primi aule
Imperialis nimium indignati & zelo inimicie concita-
ti dicebant: Boleslaum quadam nepharia presumptio-
ne Jura Imperialia vendicare, in eo quod non solum
sacro Imperio bella inducere presumpisset: sed etiam
Regna Romano subiecta Imperio proprio arbitrio, qui-
bus mallet, excellenter sublimando donaret.

De Pyotrcone de Dania.

BOLESLAI
Expediō in
Daniam sus-
cepta:

Hys autem peractis, quidam Nobilis adolescens
de Regno Dacie adueniens, Petrus nomine, per Boles-
laum consideratione Magnifici Principis, Rege Da-
naorum pro eo supplicante, in familiarem fuit rece-
ptus. Hic adolescens tam in armis bellicis, quam mo-
rum virtutibus strenuo & miro pollebat ingenio; sic-
que se cunctis morum venustate reddebat placibilem
& conuersatione preclarum; qui tam a Rege, quam
ab uniuersis proceribus nimio prosequeretur fauoroso
affectu. Inter hec Rege Danaorum per fratrem ne-
pharie interempto, Nobilis Pater Petri antedicti Ado-
lescentis thesaurum multum Regis Danaorum iam de-
functi, quem in sua habebat custodia, caute reseruans,
filio nunciat, quod ad se festinus redeat & de thesau-
ro Regis disponat; cum iam se senio confectum con-
spiceret, & vite breuitas finem inducere properaret.
Adolescens itaque visitato opportunitatem asportandi
thesaurum non reperiens, Boleslao Regi & suis proce-
ribus suggerit, ut exercitum moueant, & ad Regnum
Danaorum suo & sui Patris industrioso iuuamine obi-
ciendum accelerare non tardent. Sicque Boleslaus,
prout erat in subiugandis Regnis animositate consue-
tus, Anno Dni millesimo CXXIV. mare transiens Re-
gnum

gnum Danaorum obtinuit, & potius in eo propriis
profectibus ad propria reuertitur, cum nimia gloria
honoris & triumpho. In cuius comitatu Petrus The-
saurum Regium, patre suo sibi dante, Poloniam se-
cum asportauit; cum quo multas possessiones sibi &
suis liberis comparauit, & nonnullas hereditas ex
largicione Regis Boleslai & suorum filiorum successi-
ue sibi donatas fuerat in diversis provinciis Regni Po-
lonie consecutus. Iste Petrus posthac dictus Pyotry-
co Magnus; cuiusdam Principis Ruthinorum filiam,
vxoris Boleslai consanguineam, Rege Boleslao ordi-
nante, duxit in vxorem. Nam Rex Boleslaus Nobi-
lioris Principis Ruthenorum filiam primo habebat in
vxorem, de qua Wladislaum secundum & vnicam fi-
liam procreauit. Post cujus decessum Henrici Quarti
Imperatoris Romanorum sororem sibi in conjugium
sociauit; de qua quatuor * filios, videlicet Boleslaum
Crispum, Myeszkonem Senem, Henricum Primum &
Kazimirum iuniorem suscepit. Iste Boleslaus filiam
suam, de Ruthena genitam Colmanno, Regis Hunga-
rorum filio, matrimonialiter copulauit. Qui nomi-
ne dotis Castellaniam de Spisz, quoad viueret, possi-
dendam assignauit. Quem Colmannum vna cum Re-
ge Hungarorum Haliciensibus in Regem prefecerunt,
ipsum coronari facientes. Cuius coronacionem Rex
Boleslaus, prout erat credulus, per Regem Hungarie
dolosè circumuentus Castellaniam de Spisz & loco
eiusdem Castellaniam Przemisliensem nomine dotali-
cii filie sue recepit. Hec autem dolositas fuit origo
dissensionum inter Polonos & Hungaros; prout in se-
quentibus patebit. Et sic Castellania de Spisz a Po-
lonis

Thesaurus Re-
gis Danie ab-
latus:

Liberi RE-
GIS BOLE-
SLAI:

* Hec ex Salomea: Comitissae Henrici Senioris a Bergeu F. susceptos fu-
isse, Annales Zwifaltenses testantur quos sequimur Tom: 1, pag: 301.

lonis alienata per Hungaros utque ad presens fraudu-
leuter detenta occupatur.

De Captiuitate cuiusdam Principis Ruffie.

Boleslao itaque circa alias regiones diuersis ne-
gociis occupato; Princeps quidam Ruffie Lodorius,
fortune Boleslai inuidens, Ruthenorum Principes con-
uocat, uniuersos sollicitat, singulos ingenuitatis se
meminisse hortatur, docens quante infamie sit titulus,
quante derisionis in populis cauceriorum genus seruitu-
tis asserens; minus miserum esse nasci, quam fieri su-
um: Cum nasci sit clemencia nature; ferre uero nau-
fragium ignaue, cui faciliter quis inuoluitur, sed non
sine difficultate emergit. Vnde honestius esse mortis
compendium, quam contagiose vite dispendio subiacere.
Omnes itaque Principes a Boleslai obediencia
recedere disposuerunt; omnes contra illum conspirant.
Quod Boleslaus Rex intelligens senatum conuocat,
quomodo huic malo occurrendum sit viribus ingenii
industria sciscitatur. Quidam uero alti sanguinis vir
princeps milicie & regni dignitate proximus tam ma-
gnanimitate strenuus, quam industris Comes Petrus
Wlastides de Kszauth inter cetera consultorum re-
sponfa ait, quod stante stipite frustra in ramusculis re-
secandis quis occupatur; sed ad radicem securis pri-
mitus est ponenda. Melius est itaque successus, quam
virtutibus experimenta deesse. Perinde quorundam
sibi fidelium comitatu assumpto Ruffiam ingreditur,
exulem se simulat Regis Boleslai, se uicium se ferre
non posse asserens a Laodorio Principe Ladimirie sa-
scipi & foueri poposuit. Gratulatur Princeps Ruffie
de tanti viri aduentu, gratulantur & sui de tanti Com-
militonis consorcio. Et quamuis crebro causas exilii
a suis

Biogium Pe-
tri Wlastidis
Comitis de
Kszauth.

a suis perquirentibus agittaretur; nulli tamen Petrus
rem de suis detigit, ducens non esse utile, si consilium
ante tempus prodeat in publicum: juxta uersum: Non
bene, non tute teneris auis euolat alis. Opportuno
itaque tempore mandat suis Petrus, ut equos prom-
ptificent, arma capiant, ipsumque sequantur & exem-
plo domum Laodorii ingrediens a mensa epulantem
abstraxit, humo prosternit, prostratum coniecit uin-
culis, uinctum asportat & Boleslao Regi pro insigni
munere presentat, sic sue salutis dispendio honorem
patrie mercatur & Regem tranquillitati conciliat. De-
nique huius Laodori filius paterno uulnere saucius per-
amplissime compaciens calamitatem ejusdem indefi-
nenter reuoluet in animo, qualiter Patris mortem pos-
sit vindicare. Et consideremus, quod aperta uisione
in hoste multum dispari remediari non possit. Do-
lori dolum comiscet, & omnes Patris sui thesauros,
quos in fisco paterno reperit, in patris ulcionem ap-
pendere decreuit, preponderare estimans diuiciis ho-
nestatem; & sic in patris uindicta prodigalitem, &
in se ipso parcitatem ostendens, quendam siquidem
de Pannonia tam sanguine, quam dignitate insignem
muneribus allicit, auro corrumpit, ut quali dolo pos-
set Boleslaum decipiat atque fallat. Iste igitur Panno-
nius auri lucrum insigni nobilitate cupide preferens ad
gremium Boleslai confugit, exulem se dolose Regis
Pannonicorum fore mentitur, causas sui exulatus cal-
lide exponit, asserens hanc esse precipuam, reipublice
Lechitarum seu Polonorum amantissimus studuerit aut
studiose docuerit declinare. Quamobrem astruit ca-
lumpniam, suorum preualuisse emulorum & in se ca-
pitis sentenciam fuisse promulgatam. Malle igitur se
male declinare immeritum, quam innoxium caput sub-
mit-

mittere indebite noxe, spondens Pannoniam subiicere
pristine ditioni.

De Proditione Urbis Wisliciensis.

Erat enim temporibus illis Vrbs famosissima in
Regno Lechitarum, murorum altitudine circumsepta,
nomine Wislicia, cuius olim Princeps tempore Paga-
nismi fuerat Wislaus decorus, qui & ipse de stirpe Re-
gis Popeli duxerat originem. Hunc quidam Comes,
etiam stirpis ejusdem, vt fertur, fortis viribus, nomine
Walterus robustus, qui in Polonico vocabatur: Wda-
ly Walgerz: Huius castrum Tyneg prope Cracouiam,
vbi nunc Abbatia Sti Benedicti per Kazimirum Mona-
chum, Regem Polonorum seu Lechitarum, fundata con-
sistit, in quodam sedicioso conflictu captiuauerat, ca-
ptumque in vincula coniecit, ac in profundo Turris
Tingrensis mire custodie deputauerat tenendum. Hic
quandam Nobilem, nomine Helgundam, sponsam cu-
jusdam Regis Francorum filiam habuit in vxorem,
quam, ut aiunt, clam versus Poloniam non sine ma-
gnis corporis sui periculis Walterus abduxit. Et cujus-
dam Almanie Regis filius in curia Regis Francorum,
Patris Helgunde predictae fouetur gracia morum ca-
pessendorum. Et Walterus, prout erat animo perspi-
cax ac industrius, considerans filiam Regis Helgun-
dam in Regis Almanie filium amoris affectum conuer-
tisse, quadam nocte menia Castri ascendens vigilem
Castri precio conuenit, ne ipsum quouis modo deti-
nere presumat; sic dulci melodia perstrepuerit, quod
ad huius dulcem vocis sonitum Regis filia a sompno ex-
citata, de lecto saliens, cum ceteris coeuis puell-
labus, sompni quietis oblita nutui dulcissimo intenta
manebat; donec cantor vocibus sonorose operam dabat.

Mane

Historia de
Comite Wal-
thero & Hel-
gunda.

Mane autem facto Helgundis vigilem iubet accersiri,
perquirens diligenter, quisnam fuisset ille, qui tam
dulciter nocte preterita resonasset, qui se omni modo
ignorare asseuerans Walterum prodere non presump-
sit. Sed cum duabus noctibus sequentibus Walterus
adolescens similia caute peregisset; Helgundis dissimu-
lare amplius non valens, vigilem ut cantorem prodat,
minis & terroribus compellit. Qui cum prodere nol-
let ipsum capitali sententia plecti iubet. Vigil itaque
cum Walterum cantasse nominasset, ipsa in eius amo-
rem feruide ardescens ad eius vota se totaliter accli-
nauit, filium Almanie Regis respuendo. Cernens ita-
que Almanie Regis filius se pudorose ab Helgunda ab-
iectum & Walterum in amoris alueolum esse subro-
gatum, nimio zelo contra Walterum accensus, ad pa-
triam rediens omnia Naula Reni fluminis occupat. At
ne aliquis cum virgine nisi marcem auri pro nauigio
extoluat, custodiri sollicito committit. Tracto igitur
temporis spacio, Walterus cum Helgunda opportuni-
tatem fugiendi captant, captatamque inueniunt. Et
adueniente die optata aufugiunt: sed postquam ripam
Reni fluminis optatam perueniant, naute marcem auri
pro nauigio exposcunt, receptamque quousque filius
Regis adueniat, transmeare contradicunt. Ille autem
senciens ex mora periculum, mox Bucephalum con-
scendit & Helgundam retro se conscendere iubet, &
flumen insiliens sagitta velocius pertransit; & dum ali-
quantisper a fluuio Reni viam peregisset, audit cla-
morem post terga Almani ipsum insequentis in voce
preconica dicentis: O perfide cum filia Regis clam au-
fugisti & pedagio non soluto Renum transmeasti. Siste
gradum, siste ut iniam singulare certamen, & qui vi-
ctor extiterit, victor existens equum & arma ac Hel-
gundam

gundam retinebit. Cuius clamoribus Walterus intrepide respondens, ait, filiam quid loqueris. Nam marcam auri tribui & filiam Regis non vi receptam, sed vltronee me sequi volentem michi sociavi. Et dictis hys alterum alter lanceis animose impellit, quibus contractis, ensu ictibus pugnant & viriliter vires exaptant. Et quia Almano Helgundam ex opposito positam reputabat aspectus: idcirco eius aspectibus hilariter contractus Walterum retroire coegit, quousque retroiens Helgundam conspexit. Quam conspiciens tam pudorose incredibili persistit, quam eius amore nimio succensus, viribus resumptis Almanum fortiter impeccit & ipsum protinus occidit. Cuius equo & armis receptis itinere cepto ad propria remeat leti honoris triumpho dupliciter trabeatus. Qui ad castrum Thinciense veniens prosperis itineris successibus feliciter peractis aliquanto tempore medicandi gracia quieti indulget, ubi ex querelis suorum intelligens Wissaum decorum, principem Wislicientem in sui absentia suis quasdam iniurias irrogasse. Quas grave ad animum revocans, causa vlciscendi contra Wissaum insurgit & tandem cum eo configit, vincit, victumque ut premissum est, in profundo Turris castri Thinciensis custodie carcerali deputat macipatum. Post aliquam vero temporis reuolucionem, ad exercendos actus bellicos, more militancium peragendos, remotas peragrat regiones, & cum duorum annorum eius absentie circulus iam reuoluisset, Helgundis de mariti absentia nimium anxiosa, cuidam puelle sibi secretarie vultu submisso referre fit compulsa, asserens nec viduam nec maritam esse, reputans illas que viris strenuis & bellorum certamina indagantibus matrimonialiter commiscetur. Secretaria vero domine sue luctuosam inopiam

pro

pro qualitate temporis perpeffam pudore prodicionali protinus abjecto cupiens reuelare, Wissaum principem Wislicie forme elegantissime & corpore venustum, in aspectu decorum, in turri nunciat mancipatum, suadetque misera, ut ipsum de turri noctis sub silencio extrahi iubat, & vetuis amplexibus debriata ad yma turris iterum caute remittat. Fauet illa suasionibus secretarie, & periculosis euentibus angustata vitam & famam honoris exponere non metuens, Wissaum de ymo carceris extrahi precipit, & eius viso decoris aspectu, nimium admirans efficitur letabunda. Nec ipsum amodo ad yma turris mittere, sed eum ipso potius sodalicio federe sociata, & indissolubili amoris vinculo compaginata, ad urbem Wislicientem fugam inire elegit, proprii viri thoro profusus derelicto. Sic Wissaus ad propria remeat, duplicem sic sperans habere triumphum; qui tamen in euentu dubio utrique necis applicat interitum. Nam post reuolucionem breui temporis Walterus ad propria rediens a castrensibus sciscitatur; cur Helgundis saltim ad valvas Castri sibi non occurrit, in suo iucunda aduentu; a quibus cum didicisset, qualiter Wissaus de ymo turris custodum fretus auxilio Helgundam secum asportasset; repente nimio zelo furoris repletus versus Wisliciam festine properat, casibus fortuitis se & sua exponere non pauescens; urbemque Wislicientem insperate ingreditur, Wissaus pro tunc extra urbem venacioni insistente: Quem Helgundis in vrbe conspiciens, festine occurrit & prona cadens in terram, de Wissaus, quod ipsam violenter rapuerit, lamentabiliter querulatur, suadens Waltero ut ad secreciora habitaculi eius ascendat, spondens Wissaum ejusdem

H

nutui

nutui subito tenendum putare. Credit ille deceptrici deceptiuis suasionibus, circumseptus habitaculum firmum ingreditur, in quo Wislao per deceptricem putatur fallacem captus presentatur. Gaudet itaque Wislaus & Helgundis iocosis plausibus operam dantes de successu prospero feliciter triplicato gaudii extrema minime perpendentes, quos frequenter luctus mortis occupare consuevit. Hunc ergo non carcerali custodia tenere voluit; sed plus quam carceris squaloribus coangustari decreuit. Fecit namque illum ad parietem cenaculi vinctum bogis ferreis extensis manibus collo & pedibus fortiter erectum alligari. In quo cenaculo stratum sibi parari iussit, ubi estiuo tempore cum Helgunda infra meridiem delectaciones venereas exercentes quiescebant. Habebat etiam Wislaus quandam sororem Germanam, quam ob despectabilitatem ipsius nemo cupiebat in vxorem, cuius custodie Wislaus pre ceteris custodibus Walterum plus confidebat. Hec Walteri afflictionibus nimium compaciens, ipsum pudore puellari prorsus semoto, a Waltero percunctatur, se ipsam habere velit vxorem: Sic sue calamitati subueniret; ipsum a vinculis liberando. Spondet ille & iuramento confirmat, quod eam maritali affectione, quoad vixerit, pertractet & contra Wislaum fratrem eiusdem gladio suo, ut eadem optauerat, nunquam dimicabit. Hortaturque eam, ut ensen suum a fratris cubiculo subtrahat, & ipsum apportet, ut cum ipso vincula dirumpat. Que mox ense apportato clauem cuiuslibet boge seu ferree ligature in parte extrema, ut Walterus iusserat, de ense precepsit, ensenque inter dorsum Walteri & parietem reposuit, ut temporis opportunitate captata securius abscedere possit.

Amor per medios ire satellites & per rumpere amat Saxa potentior ictu fulmineo:

possit. Qui usque in crastinum hora meridiei expectata, cum Wislaus cum Helgunda iocosis amplexibus in lecto cenaculi uterentur, Walterus contra morem eos alloquitur dicens: qualiter ne vobis videtur si ego solus a vinculis ensen meum stridentem in manibus gestans ante lectulum vestrum conspicerer, vindictam de commissis inferre minando. Ad cuius dictum Helgundis cor concubuit & tremebunda Wislao dixit: ve Domine ensen suum hodie in cubiculo nostro non reperi, & tuis affatibus intenta oblita sum reuelare. Ad quam Wislaus, etiamsi decem ensibus fulciretur, propter bogas ferreas, quas rumpere absque fabrorum industria non valeret. Iphis uero inter se sic confabulantibus, Walterus liber a vinculis saliens, ense vibrato ante lectulum stare conspicitur, & mox datis imperiis manum cum ense in altum erigens, ipsius ensen in ambos cadere permittit, qui cadens utrosque per medium scidit. Sic uterque eorum detestabilem vitam miserabiliore sine conclusit. Huius itaque Helgunde sepulcrum in castro Wislicienfi omnibus cernere cupientibus in petra excitum usque ad presens demonstratur. Huic ergo vrbi munitissime Boleslaus Rex illum Pannonium, putatium exulem, quem non ut pro fugum, sed ut proprie alumnum benigne susceperat, & caritatiuo modo pertractans, prefectiuo officio generosissime insigniuit. Principis ergo Boleslai Pannonius ille noctua absencia, qui ad interiora Regni descendens Regalia negocia dispositurus moram faciebat, Laodoridem principem Ruslie festine accelerare iubet, absenciam diuturnam nuncios Boleslai. Hostes itaque Wislicie appropinquant & appropinquasse nunciantur. Imperat denique proditor ille, ut omnes belligeri

Sepulcrum
Helgunde:

Urbs Willicia
destruitur:

& cuiusuis status homines sexus vtriusque ad urbem tuendam confluant, ac se ac sua in ea conseruent, ne ut rei criminis lese maiestatis notentur, & bona basilica & mobilia regio fisco ascribantur. Omnibus uero populis tam salutis conseruande, quam vrbs gracia tenende in vrbe conclusis, proditor perfidus hostibus valuas apperit, populum exanimum Barbarice nationi ferendum exponens anno MCXXXV. sexto Idus Februarii Willicia destruitur. In cuius populi effusione cruoris Laodarida inhumaniter debriatus sic impie feuit; qui eius crudeli seucia plus humano sanguine irrigata, quam faciata rabie existens ad propria reuertitur sine omni lesione. Illum autem Pannonium perfide prodicionis filium, utroque lumine priuat lingua precisa & eneruat; ne de radice colubri & de perfido perfidum quid pestilencius propagetur. Quo audito Boleslaus, prout erat iniuriarum vltor atrocissimus, mox Russie fines attingens, Russiam ingreditur, Leodoridam perquirere iubet. Sed ille sibi male conscius repente, ut Capra siluestris, iustra nemorum penetrat & inter saltus & lucos ferarum more delitescit. Boleslaide vero leonibus truculenciores, in populum Ruthenorum grauiter deseuiunt; non borgis, non urbibus, non municipiis parcunt, nec ulli sexus etati aut sanguinis generosi sublimitati patrocinia conferre putant, quin omnem, qui reperitur vivere, inhumaniter absorpsit. Sic Boleslaus in Leodorida ulcione centuplata ad propria reuertitur cum honore.

*De Expulsione * C. Regis Haliciensis.*

Post huiusmodi seriam Boleslai ulcionem Ruthenis, ut premissum est, asperrime inflctam, Ruthenorum

* Iarossaum Dlugoffas appellat Lib. IV. ad an. 1137.

rum Princeps alie Russie, & aliarum provinciarum circa adiacentium principum conuocato consilio & eorum freti consilio, cum aliter ipsis possibilitas adesse minime videretur potencie Boleslai resistere posse. Qui Hallicensem Regem, Principis Boleslai generum a Regno eiiciunt; qui ad Regnum Boleslai soceri sui confugiens apud ipsum cum vxore aliquandiu fuerat commoratus. Ruthenorum ergo Princeps inuasionem Boleslai, quem ut fulguris impetum abhorrebant, terribiliter formidantes, dolum credulo intermiscunt, ut quem armis vincere non possunt, sola saltim credulitate vincant. Omnium ergo Principum sibi adherentium ac barbarice gentis multitudinem armatorum studiose primitus recollecta; primatum primos ex parte totius Regni Haliciensis procerum ac vniuersitatis ad Boleslai presenciam in legacione dirigunt; offerentes se ipsos cum natis ipsorum & omne Regnum deuotis obsequiis ad Boleslai scabellum prouolui, qui Regem ipsorum fraterno colligit amplexu. Pannonii quoque Haliciensis Regno contigui & de Ruthenorum astucia non ignari, querelas calidissima astucia comentatas deplangunt subsidiari deprecantes, ut Regem propulsatum Regno restituant, suasque illi copias armatorum subsidio pari remittant; vtramque tamen maiestatem flagrantissimis suspirijs exoptant. Talibus igitur persuasionibus deceptiuis Princeps Boleslaus nepharie deceptus Haliciensem prouinciam cum paruo exercitu ingreditur. Cui quedam Pannoniorum catherue & Decem Ruthenorum cunei innumera numerositate conferti alternatim succrescunt, Regem exulem humili voce suscipiunt & Boleslaum consalutant. Omnes tamen successiue in postremas acies relabuntur. Boleslaus itaque rem tacitus considerat, quam Principi milicie

BOLEZLA-
VS in Russiam
venit ibique a
Russis circum-
uentus forti-
ter cum suis
pugnat, vix
tamen evadit.

62
licie Wszeborio apperire festinat. Suspiscaris, inquit, Wszebori, quod suspicor? Qui respondit: Quid suspiscaris? Qui ait. Cernisne omnes hos pene in caudam relabi, quorum causa hic agitur? Quid ergo non est mora libera nobis? Turpe viris non esse viros. At ille: tam subito subitos non competit esse peritos. Difficiles aditus quisque subit subitos. Dum hoc invicem alterca- rentur; ecce innumeras Ruthenorum & Barbarie tur- mas eminus venire prospicantur. Sic itaque concur- runt acies & pila iminencia pilis. Geminus Boleslai exercitum vrget hostis, vnus a tergo, alter a sincipite fortiter impugnans. Clamat igitur Boleslaus eya viri, eya pugnare vobis conuenit non segniter a prelio di- uerti; iuxta versum: Vt bene pugnetur bene pugnans efficit hostis. Quidam autem vir Boleslaides, magnus genere, sed degener animo & primus fugam de prelio iniit. Cuius ignominiosa fuga non tam victoriam vi- ctorioso Boleslao ademit, quam titulum victorie quasi quadam nube obduxit, aut ut verius dicam, sole illu- strauit. Nam usque ad hunc diem etsi crebro Boles- lai virtus, tum inestimabilis audita, fuit, non tamen Pannoniis credita & Ruthenorum virtutibus notabili- ter manifesta extitit. Cuius equus tam labore, quam vulnere dum fatigatus succumbit, Boleslaus pedester eum hostibus confligit, dimicat & prosternit. Quem quidam origendus de proprio equo prolapsus illum conscendere fecit. Et tandem Boleslaide non victi, sed vincendo fatigati; quidam autem ex ipsis a prelio diuertunt; quosdam autem prelii labore fessos hostes capiunt & ad propria non Boleslai lamenta abducunt. Tot enim & tanti ex gente Lechitarum fuere capti, quot gens Lechitica, licet omnem thesaurum in auro & argento, & diuersis clenodiis etiam, qui a tempore
Bole-

63
Boleslai M. ex tributis diuersarum nacionum in Re- gno Polonico habitus & reconditus habebatur, in ca- ptiuorum redemptionem positus fuerit; non tamen re- demptioni singulorum suppetebat, quin plures non me- diocri sanguinis viri in miserabilem seruitutem genti Paganice venditi vitam infamem & miserabilem ter- minarunt. Frustra igitur Pannonie pars ignominoso gloriatur triumpho, nec victa nomen victricis vsurpet, quam potius pudeat sue fraudis iugulum meminisse. Boleslaus itaque de suorum captiuitate quamuis satis anxius; ad propria tamen incolumis rediens, illum fu- ge militem tribus donariis premiandum fore attollit, colo videlicet penso & leporis pellicio; in quibus co- lum feminam pensum uero versatum, lepus meticulo- sum designabat. Quibus donariis ille vir animo igno- bilis sic pudorose receptis, & quid designassent, intel- ligens se ipsum ad loramentum campane oratorii pro- prii suspendit, miserum se ipsum exalando; cuius exitus etiam in colo patibulum, in penso lanqueum & in lepore fugam ipsius poterit designare. Originarium autem illum insigne libertatis gracia seruituti emanci- pat, emancipatum locupletat, locupletatum nobilitat; iuxta id propheticum: Et de stercore erigens paupe- rem, ut sedeat cum principibus & solium glorie teneat. Huic autem Serenissimo Boleslao nichil virtutis aut industrie defuit; si tamen habenas crudelitatis par- cius laxavisset. Iste uero Boleslaus postmodum Abba- ciam in loco Castri Caluimontis & etiam in Szece- chow per quendam nobilem nomine Szezechowecz, aliquibus bonis cœnobio Szezechouiensi adiunctis or- dinis Sancti Benedicti in honorem Sancte Trinitatis & beate virginis devote fundauit. Hic cum conspiceret vite terminum, plus labore preliorum confractus, quam senio confractus appropinquasse & fatale Munus a se

BOLESŁAI
mors, Testa-
mentum & Li-
beris:

iam exigi sentiret; quatuor filiis Regnum Polonie di-
uidit, testamentales codicillos conscribi iubendo. Wla-
dillao vero primogenito Craçouiensem, Siradiensem,
Lanczicentem, Szlesiam & Pomoriam & principandi
auctoritatem legat: Bolesłao Crispo Mazoviam, Dobrie-
niam, Cuyauiam & Culmensem Castellaniam. Me-
szconi vero Gneznam, Poznaniam & Kalis cum earum
appendiis. Henrico primo Sendomiriensem & Lubli-
nensem prouincias similiter atque ducatus deputat at-
que legat; prout ab olim prouincie predictae terminis
fuerant circumdate. Suggestur illi de quinto filio
adhuc infantulo, nomine Kazimiro, cur illi nullam
nominauerit porcionem. Quibus ille iam, inquit, du-
dum nominaui & legaui. Stupentibus illis, quenam
esset, quintam dixit. Non cernitis quatuor tetrarchis
quadriam tetrarchie esse fabricam. Sic isti paruulo
quinte rote in quadriga legatur successio. Cessit ergo
proceres inofficiosi querela testamenti. Aequum ete-
nim partes pupillares tutoribus debere committi, non
pupillis. Salutari ergo sumpto antidoto felicem fun-
ctus est diem Princeps Boleslaus felicissimus Anno Do-
mini MCXXXVIII, etatis sue LVI. vnde de hoc ex-
tant versus.

De Wladislao Secundo.

Succedit Fili-
us primogeni-
tus WLADI-
SLAUS II.
Dux SILE-
SIAE & CRA-
COVIAE.

Succedit autem Patri Wladislaus tam Primoge-
niturae priuilegio, quam per patrem Regni successione
inignitus. Erat itaque Princeps in se humanissimus;
sed vxoris atrocitate ab humanitatis ingenio delistere
fuit asuetus. Qui eo imperare seuius studuit, quo ar-
cius vxoris amplexibus indulgit. Non enim de vxore
facile triumphatur, que si semel triumphasse permitti-
tur, nec victricis animositas eciam vicisse sit contenta.
Nisi queque inuictissimorum colla suis suppeditare co-
ret

ret imperiis. Fuit etenim secundum quosdam confan-
guinea imperatoris * Henrici, Regis Pragitarum pro-
pinqua, vestem & calciamenta & mores Polonorum
Nobilium detestando deridebat, virum suum semiprin-
cipem nominat. Quem parua Regni particula derisive
contentum affirmabat; viri autem animum femineo a-
more inclinat, vt fraterna pietate exutus hostilem ani-
mum induat. Et fratres pubertatis etate gaudentes,
porcionibus priuet & eorum vrbibus occupatis peni-
tus adheritare contendat, inuasionis occasionem pal-
liata nequicia contra fratres habeat. A subditis eorum
incolis tributa requirit. Iuuenes itaque ad vxorem
Wladislai concurrunt, prona supplicatione prostrati,
munimine ejusdem plus lacrimis quam lingue benefi-
ciis exorabiliter, vt fratris seuiciam placare dignaretur,
implorant. Sed facilius leonis mansuescere rabi-
es, quam huius femine truculencia solius. Est enim
iuxta dictum cuiusdam sapientis: Atrox femina omni
feroci bestia truculencior, & mansuetudo feminea om-
ni serenitate serenior. Juxta vetus: Femina rara bo-
na, sed que bona, digna corona. Sic fratres iuuenes
hostem suscipiunt, a quo patrociniū sperare debe-
bant.

De Pyotrcone de Dania.

Interim Pyotrco magnus vir ille, qui Wladislai
amicam habebat vxorem, Wladislao suadet ipsumque
hortatur, vt a persecucione fratrum desistens ipsos po-
tius fraterno amore, presertim tenere etati eorundem
compaciens, prosequatur. Qui ob hoc Pyotrconi
Comiti quamuis nimium molestus fuerit, metuens, ne
fratribus suis apponens sibi bellum infligere presumat;
I tamen

* Soror Imp. HENRICI V. Vid. no. 2. Tab. Genealog. I.
Tome nostre I.

Aduersa Ducis
WLADI-
SLAI II. Fac-
ta:

Aduersa Patri
Dani Fata:

tamen caute dissimulans vindictam inferre obmittit. Sed cum Pyotrco comes prefatus nupcias filie sue, quam Jaxe, duci Sorabie desponsauerat in vxorem, in vrbe Wratisslauenfi celebraret sollempniter, Wladislaus missis clientibus ipsum capi & lingua precisa exoculari fecit; Cui diuinitus tam loquela, quam visus fuerant restituta. Assumpserat enim in crudelitatis sue tegumen quedam futicia, ut aiunt, per ipsummet conficta, qualiter quodam tempore dum venacioni insistens in nemore solus cum Petro memorato errabundi penoxtarent, eidem Petro iocose dixisset, quod vxor suo cum quodam sacerdote Curie eiusdem mollius quiescerent, & quod Petrus Wladislaue de vxore sua similia perorasset, ipsam cuidam militi apponendo asserens, propter hoc non solum lingua & oculis, sed etiam vita ipsum priuari debuisset. Isti enim Pyotrconi Penitentiarius domini Pape cum Romam iuisset, & de thesauro Regis Danaorum mortui asportato confessus fuisset, pro penitentia iniunxit, ut septem monasteria erigeret & conuenienter dotaret. Qui rediens in suburbio Wratisslauenfi in honorem Beate virginis Marie Abbaciam, Canonicorum regularium in arena & aliam in honorem Sti Vincencii extra urbem eandem fundauit, & habunde dotauit. Item Abbaciam in Czirwenko, Monasterium Sanctimonialium in Strzelna, preposituram ad Stum Laurencium prope Kalis, Abbatiam in Suleow, preposituram in Mstow similiter erexit & dotauit, & alias LXX. Ecclesias ex lapide pulato & cottis lateribus fertur construxisse; quarum quasdam imperfectas reliquit morte preuentus; quas filius C. iussu Patris post mortem eiusdem dicitur perfecisse. Hunc enim in Comitem de Skrzin creauerat largitas magnifica Boleslai. Sed nunc iterum ad
Wladi-

Templum B.
M. V. in Arena
Wratisslauenfi
fundatum:
item Templum
in Honorem
S. Vincencii:

Wladislai discriminosam seuciam redeamus. Pyotrconis gesta, que per se scripta habentur, obmittentes. Wladislaus itaque non motus fratrum lacrimis, nec Polonie procerum precibus instantissimis, exercitum fortem tam de Russia & circumvicinis partibus congregat. Et primo Henricum de Sandomiriensi; deinde Boleslaum de Mazouieni ac de aliis terris fugam inire compellit, vt eorum dominiis pene omnibus improbe occupatis ipsos omnimode exhereditare proponit. Cum quo Wszeborius, princeps milicie, vice pupillorum sepius non improspere confluxit. Cuius freti confidencia principes paruuli lacrimas obmittunt & armorum studiis animosius insistunt. Proinde Wladislaus de suis minime confidens, extraneorum turmas attrahit nacionum, quas in fratrum iubet grassari excidium; qui tandem de vlla virtutis potencia amplius presumentes ad Poznaniensem urbem, que sola iam restabat presidio cum fratre Melzcone conflixerunt. Circa quam Wladislaus omne robur sui exercitus explicuit & obsidionis ingenium animose gessit, tanto securior, quanto milicie copiosior existens. Et dum aliquanto tempore Wladislaus in obsidione castri Poznaniensis moram facit terris Polonie per barbaricam gentem sui exercitus necem crudelissime inferendo, Jacobus primus, Archiepiscopus Goeznenfis ad staciones exercituum accedens, papilionem seu tentorium Wladislai in suo curru paruulo residens introiit, ipsumque sub attestacione diuine vindicte obiurgando monuit, vt a fratrum persecucionem & super effusionem christiani sanguinis, stupracionem virginum ac violacionem matronarum, que incessantur, Barbarica gens sui exercitus in sua gente, de qua & ipse oriundus extiterit, nefarie exercebat, clementer compaciens ad propria placatis
fratri-

Anathemate
Dux Wladislaus II. per
cullus:

tratribus studeat declinare. Quod dum more Pharaonis corde indurato sacri Presulis monicionibus parere contempfit; ipsum Archi-presul veluti contemptorem & christiane fidei inimicum ibidem mox anathematis vinculo innodavit. Quo facto currum de papilione exire faciens, statuum papilionis seu tentorii casu inopinato vector crus cum curru confregit, que cadens cum parte tentorii Wladislaum fere oppressit, presagium futuri mali Wladislao demonstrans. Nec ob hoc Archiepiscopo fuerat indignatus: Sed casum huiusmodi fortuitum sustinuit patienter; propter quod dubium non est prolem suam partem Regni Polonie post ipsius decessum possedisse; quam etiam vsque in presenciarum tempore cernitur possidere, Denique Sandomirite, Mazouite, Cuyauite & Poloni dominos suos pupillos feruentissimo affectu insecuti, frequenter Wladislai exercitui parant insidias, incautos trucidant, capiunt & in vincula coniiciunt. Et tandem cum pupillis industriose deliberantes, castra seu staciones Wladislai caute inuadere deliberant. Ita signo de turre Castri extrinsecus dato latentibus in staciones Wladislai vno momento & hij de castro & hij de latibulis irruere non pauescunt. Interea quidam Pupillorum miles strenuus quosdam de castris Wladislai occupat atque capit, & quidnam in castris agatur, fateri iubet. Agnoscunt illi nil de pupillari resistencia suspicari: sed inter epulas lasciuia securitate torpere. Tempore igitur meridiei dum Wladislaus & sui exercitus epulari cepissent, castrensem de Turri Poznanienfi retro Ecclesiam Sancti Nicolai situate clipeum rubeum ter in altum erigunt & submitunt. Quem Princeps Ruthenus Wladislao propinquus erigi & submitti considerans, a Wladislao percunctari cepit, quidnam ere-

ctus

ctus clipeus designabat. Ad quem Wladislaus, fratres mei gracie mee se submittere ostendunt. Cui ille fratres vt gracie pristinae restituat, exhortatur; sed Wladislaus tumore superbie inflatus respondit: non esse locum reconciliandi, cum eorum exterminium iam discriminosse fuisset. Inter quas confabulaciones pupilli de castro Poznanienfi cum paucis quidem, sed armorum exercitatisimis in hostes morose procedunt; alique de latibulis prodeunt, castra Wladislai repente inuadunt, contra epulantes ieiunii infiliunt, catheruas hostium arduissime penetrant & fortissime ensibus mactant, trucidant & occidunt; sic vt duo ciui Czubina & Glowna, iuxta que certamen belli gerebatur, ex cruore occisorum inundati wartham fluuium rippis alcius repleuisse perhibentur. Verum Wladislaus, qui de multitudine sui exercitus confidens paternam monicionem Archiepiscopi obstinata mente & anathematis nuncionem contempserat, confusus circa Poznamiam Anno Domini MCXLII. Cracouiam rediit mestus & totaliter corde desolatus. Quem Boleslaus Crispus, Meszko & Henricus non vt pupilli; sed vt Principum Serenissimi suorum fidelium manu forcium copiose re-collecta, aliquanto tempore post bellorum certamina quieti indulto animose insecuntur. Quorum aduentum Wladislaus prestolari non audens, versus Hungariam fugam iniit & demum ad curiam Conradi Imperatoris, cuius sororem habebat in vxorem, se transulit subsidiari poposcens. Vxor autem illa ferocissimas ygas eiusdem per Boleslaum & Meszconem de vrbe Cracouienfi versus Almaniam, cum duobus filiis Boleslao & Meszcone virum sequi compellitur. Et sic

Clades Wladislai II. ad Poznamiam. an. 1142.

* ADELHEYDEN: Wladislai II. Ducis Coniugem, Imp. Henrici V. Sororem fuisse ad Tab. I. Genealog. no. 2. Tom. I. curatius exposui.

☞(o)☞
 sic eandem perniciem, quam pupillis euenire optauerat, fortuna variante meritorum ordine in ipsam re torlit, iuxta versum: Discat in auctorem pena redire suum.

De Boleslao Quarto cognomine Crispo.

Boleslaus igitur, cognomine Crispus, tamquam secunde vxoris Boleslai primogenitus ex Wladislao secundo natus eidem in Regno succedit. Qui omnes cupiditatum causas prudenter abiiciens, tamen sue dignitatis mores exercet, non ea solum fratribus deferens, que ordo successionis & Juris non poposcit; sed ad impertinentes quoque prouincias caro affectu collocans eisdem Mezcone videlicet & Henrico. Nam Kazimirum utpote adolescentulum quasi filium educari committit, non ut illi gradum participii prorsus abneget; sed ne tenellum vitis palmitem vento leuitatis exponat; quia quod flamen oleum, hoc solet adolescenti exhibere libertas. Wladislaus itaque suimet immemor, munitissime tamen residens vrbi Rathiboriensi, Imperatorie culmen concitat maiestatis, vxoris & filiorum allegans sanguinis proxime rationem. Bohemorum quoque & Russie principes sollicitat, propinquitatis annexe Jure assignans, ut sue calamitati dignanter subuenire intendant. Imperator itaque tantis allegationibus persuasus, sororisque & nepotum motus lacrimis, Boleslaum crebris legatorum interpellat monitionibus, ut fratrem saltim patrimonii parte, non Regno sublimatum restituat. Sed Boleslaus quanto pertinacius monitis eius parere detrectat, tanto acrius animositatem Imperatoris in se prouocat. Omne taque robur Imperii in Boleslaum conspirat. Fit igitur manus omnium contra Boleslaum & manus Boleslai contra omnes. Bina quoque illi electio proponitur, ut

Boleslaus Crispus ad Gubernacula Regni Poloniae accessit.

Eius de Wladislao II. Fratris Triumphi:

ut videlicet Regno cedat, aut belli conflictum non declinet. Sed vir industrius vtraque dissimulans, amputat hostibus vbique pabulancia subsidia. Illud robur inuictissimum legionum peste fama contabuit. Boleslaus sine bello cum hoste conflagit & sine prelio industriole triumphat. Denique Wladislaus crudelis tercio anno exilii sui mortua vxore sua & in ** Aldemborg sepulta, vocatus per fratres suos ad colloquium in Plogk, ubi in eodem colloquio grauer infirmatus moritur, & in Ecclesia Cathedrali, ante altare maius, primus Ducum Poloniae ibidem spellitur. Quo defuncto Conradus Imperator Boleslao non armis, sed precio instat, ut orphanis Wladislai misereri dignaretur, ipsos aliquali porciuncula terrarum fratris consolando. Boleslaus itaque, qui per Imperatorem vinci non poterat, mature non dedignatur obedire Imperio, & gratuito amplexu fraternos filios ab exilio reuocat in humanitatis solacia, impendens ipsis Silesianam prouinciam donat, Oppoliensem ducatum adiungens. Quorum primogenitus Boleslaus Altus vocabatur, secundus Mezco loripes, tertius Conradus Primus; & hi tres tractu temporis inter se terras diuiserunt in hunc modum; videlicet Boleslaus Altus ratione primogeniture urbem Wratisslanensem pro se retinuit cum suis appendiis vniuersis; Mezconi Loripedi Oppoliensem urbem cum suis adiacenciis assignando, & ob hoc, videlicet propter inequalitatem diuisionis inter Mezconem & Boleslaum plurimis annis vigerunt. Conradum vero Juniorem Imperator Conradus, a uisus eiusdem, ut quidam referunt, Abbati Wlad commiserat nutriendum. Hys itaque peractis, Boleslaus Crispus ad depopulandas terrarum Prussorum prouincias animam

Mors Wladislai II.

Silesia Wladislai II. Liberis restituta:

Et quare ratione inter ipsos diuisa:

** Vid. Tab. nostrae Genealog. I. Tom. I. n. 1. & 2.

(S)(o)(S)
mum suum bellicose conuertit. Quos non solum ho-
minibus, sed etiam animabus Christianorum constat
esse infestos; quorum quibusdam post bellorum mul-
torum discrimina tandem animose subactis hoc edictum
promulgavit, vt qui Christiane religionis caractere
insigniri elegisset, absoluta gauderet libertate; illius-
que in rebus paretur dispendium; qui autem gentilita-
tis ritum destruere contempsisset, rebus conficatis vl-
timo capitis plecteretur supplicio. Sed eorum assump-
ta religio tanto fuit breuior, quanto coaccior vide-
batur. Mox etenim Boleslao ad propria redeunte, in
Apostasie gurgitem resiliunt, culturam ydolatrie re-
sumentes. Nuncios itaque ad Boleslaum destinant,
obnixè supplicantes, vt tributorum dacionibus & ob-
sequiorum prestationibus contentus ipsos a ritu tradi-
cionis paterne recedere non arceat, sed hunc eolere
permittat. Sufficere siquidem sibi arbitratus est Bole-
slaus, sic quod principis est, deferatur principi, licet,
quod Dei est, Deo degenetur. Non enim vlla exige-
tur vlcio Apostatici contagi, dummodo salua sit Re-
galium pensionum. Ob hanc causam Deo permitte-
nte non solum deinceps denegant, sed contigua Regni oc-
cupant, occupata diripiunt, direpta ad instar luporum
abducunt; sicque factum est, ut Boleslaum, quem ze-
lus Dei ad augmentum Christiane religionis non mo-
uit, durior saltim tribulationis ictus stragem excitauit.
Tandem Boleslaus congregata exercitissimorum in-
numera multitudine Polonorum prouincias Getharum
feroci animo aggreditur, hostes non tam propulsans,
sed animo delere intendens, quorum prouincie nulla
prorsus arte munite sed nature situ inaccessibiles ex-
tant. Est autem locus transmeatus de vestibulo den-
satis diluuiorum undique confertus paludine, in quo
limosi

limosi bituminis abissus sub quadam graminum viren-
cia degliscit. Per hec autem loca quidem Gothe seu
Prussi Boleslai familiarissimi, sed proditores nequissimi
Pruthenorum denariis corrupti, turbas electissime gen-
tis Lechitarum ducere affirmant securissime, transitum
planum & securum profitentes, in quo turbarum pri-
me ruunt acies, per angustum semite limitem. Viden-
tes nam ex insidiis hostes ebulliunt, spicula iactant &
quasi cuiusdam torcularis impressos absque prelio con-
culcant; Lechitis vltra aprorum more in cuspides ir-
ruentibus; nonnullos armorum pondere pressos abissi
profundum absorbit; quorum casum miserabilem di-
uturno tempore diuersimode Polonia lugubriter de-
plangit. Et ex tunc Boleslaum bellici deseuire tri-
umpho, ut non multo tempore post hoc etate matura
decessit Anno Domini MCXL. Lestkoni filio suo ducatum
Cuiauie derelinquens, taliter, quod si ipsum sine
prole decedere contingat, extunc Kazimirus frater e-
iusdem Boleslai, nullam adhuc habens terrarum par-
ticulam, eidem in ducatus Cuiauie & Mazouie suc-
cedat.

Boleslaus III.
Pol. Dux an-
1140. defun-
ctus

De Conrado Imperatore.

Anno itaque Domini MCXLVII. Conradus Im-
perator Poloniam intrauit & cum multis principibus
Ierusalem pergit, pro recuperacione dominici se-
puleri pugnaturus; quem Boleslaus Crispus honorifice
& magnifice suscepit &c.

CONRADI
IMP. Iter in
Terram San-
ctam

De Mestkone, filio Boleslai Crzyuousti.

Post decessum itaque Boleslai Crispi Mestko, fra-
ter eius tercius, qui sicut erat fratri Boleslao natu pro-
ximus,

ximus, sic & in Regni, successione propinquus, in Regno successit eidem. Ascultabant illi omnes adherentes prouincie, affuebant obsequio, affatu vndique principum remotissimorum sublimitas arridebat, omnis dignitatum gloria applaudebat eidem in prosperis successibus omnis fortune elegancia, non illi bellorum defuere triumpho, & super omnia vota votorum transcendens numerose proles in vtroque sexu felix comitabatur successio. Mascula proles omnibus intuentibus veneranda, feminea vero cunctis graciosa. Nihil enim prorsus humane felicitatis defuisse; quamuis nemo tam felix sit, quin cum alia felicitatis parte rixetur. Iste Mestko ob gravitatem morum senex est appellatus. Hic anno Domini MCXLV. abbaciam Laudensem ordinis Cisterciensis fundauit, adhuc in iuuenili etate eximiis & suis bonis sufficienter dotauit. In Kalis vero Ecclesiam in honorem Sancti Pauli de lapidibus dolatis fundauit & construxit, in qua prepositum & aliquot prebendas instituit & dotauit. Ecclesie vero Gneznenfis partem extremam de plumbo tegere fecit. Habuit namque quinque filios, quorum duos videlicet Odonem & Stephanum ex filia Regis Hungarie, reliquos vero tres ex consanguinea Frederici Imperatoris, Regis Romanorum susceperat. Horum itaque & filiarum affinitatibus plurimos diuersarum prouinciarum principes sibi attraxit in amicos. Princeps enim Bohemorum Boleslaus, Dux Saxonie gener eius, Princeps Russie socer filie vnus, Princeps Rugie socer alterius. Nam Stephanus, Boleslaus & Mestko inconiugati decesserunt. Sed quid super hec? Sepe enim summa prosperitas summum parit infortunium; presertim cum omnis glorie sublimitas, quo sublimior est, eo procliuior ad lapsum existit. Nam

Mestko,

Laudes Miesislai Senis:

Mestko, tot privilegiorum prerogatiua subuentus cuiusdam, pro dolor! securitatis insolencia deuictus in quendam torporem repente dilabitur; non aduertens, quod vlla sit in summo tranquillitas, que in sui securitate non vnquam proximum prenunciat naufragium tempestatis. Illam etenim asperitatem Roboam, filius Salomonis assumens optimatibus Regnum dicere presumpsit, qualiter minimus digittus eius grassior esset patris sui. Addens: quod si pater meus virga vos cedebat, ego cedere faciam vos scorpionibus. Ob quam causam scissum est Regnum Israel & ablatum est ab eo usque in sempiternum. Propter quod Gethko Episcopus Cracouiensis ipsum crebris exhortacionibus mouere studuit, ut animi feritatem erga Regnicolas deponens, terram suam velut matrem filius, non ut primogenitus nouercam, fauoribus gratuitis amplexetur. Preuignali enim hostilitate induitur, qui calamitati materneli minime miseretur. Hortatur insuper, ut officiales rapidos compescat, qui sua iussione nodis discipline penitus dissolutis in populum Regni feruent, deficiunt, nec aliud sitire videntur, quam ut lacerato grege gregis cruore debriantur. Sed ex hoc princeps maioris odii causas in presulem confert afferens, eum talia non zelo pietatis, sed inuidie oblatrasse. Nec enim dolore seu prurigne caret cuiuslibet leuissimus appostematis tactus: vnde tam de presule, quam quibusdam proceribus terre Cracouie natu maioribus vl-cisci concepit. Episcopo quidem proscriptionis occulte meditatur exilium; aliis vero capitum mutilationis dispendium. Sed conceptus principis antistitem non latuit, qui industrie illius machinamenta declinat & alios deuitare docet. Proceres igitur prouincie Cracouiensis cum Gethka, eorum antistite secreta

Ka

secum

Qui tamen inde in deterius ruit:

Quare Casimirus Ducem Sandomiriensem Proceres ad Gubernacula vocant:

secum deliberacione pertractant. Turpe, inquit, est ingenuitatem ancillari & importabile tot calamitibus premi. Inter quos vir quidam insignis sui consilii responsa proferens, Non vos latere arbitror, que & quanta Kazimiri ducis Sandomirienensis est fama virtutum, cuius odora menta licet omnibus sint notissima, cunctis tamen incognita habentur. Sub huius itaque umbra auram quietis nos captare conuenit & eius salubri oleo nostri tumor doloris leniter fomentatus detumescat. Huius namque persuasionibus tam Presul, quam proceres vno animo inclinati Kazimirum caute adeunt, orant & sollicitant; vt si culmen Regni dignitatis non amittat, nec regnare appetit; Supplicacioni eorum tamen benigne annuens misereri non contempnit. Ad quos ille antiqua inquit & antiquata penes vos est huius temptationis indagacio, nec tam subito a vestra poterat euelli memoria, qualiter primi principum Jaxa videlicet & Suanthoslaus & cuncti pene proceres me licet nitentem ad idem Regnum pertrahebant, ut propulsato Strenuissimo Principe, fratre meo, duce Boleslao securius imperassem. Sed fraterne pietatis amplexu cum Imperio perferre malui, & quia tunc pure innocencie studio laui pedes meos, quomodo nunc in fraterno sanguine inquinabor. O quam detestabiles ad principatum illi gradus; per quos in se homicidium, in fratre patricidium, in fratricidio patricidii presumpta temeritas consistit. Quo namque modo, quo pacto, in cuius exterminium confugiam, qui me plus quam paterna fouit pietate; quem eciam plus quam filiali semper dileccione colui & venerari non desui. Periniquum quippe & exemplo perniciosissimum prorsus est iniquis quemquam prosperari comerciis. Sed illi plane inquirunt, Princeps

Serenif-

Serenissime parcendum erit pietati, quia tunc nulla necessitas honestatis causam intercesserat; sed tantum solo facionis impetu contra illum perstreperente. Hic autem alia ratio pactum reformat, ubi omnes extrema vrget necessitas, quibus nisi tua festina succurrat clemencia, suffocari necesse est, cum nulla sit transmigrandi facultas. Vix itaque tam crebris Episcopi Gothage ac procerum instanciis importunis, quam amicissimorum impulsus consiliis Cracouiam cum paucis adyt, ne violenta occupacio plus videatur illius, quam vltro procerum electio & communis. Occurrunt ei inedicibiles exercitus, innumerosae catheruatim undique turbe confluunt, gratulantur & exultant, omnes saluatorem aduenisse proclamant. Omnis illum Cracouitarum amplectitur condicio, omnis etas & dignitas venerat. Omnes illi Juris iurandi religionem constringunt, omnique tempore moturos pro illo constantissime spondent. Sed Melzcone omnes eius carissimi dilabuntur & Kazimiro animo firmiter adherent. Inter quos Odo, dux Posnaniensis eius primogenitus hostis atrocissimus eidem efficitur, prope radicem stipitis eradicare intendens, & hoc ideo ut nouerit filios, quibus pater post se regni successionem sponderat, arceret a Regno. Igitur Princeps Melzko plus suorum persecutione & perfidia quam fratris eliditur armis, qui anno Dni MCLXXVII. Pene ab omnibus desertus patrie simul cedit & Regno cum vxore & tribus filiis Rathiboriensi contentus oppidulo. Circumdant illum infortuniorum agmina. Nam gener eius Boleslaus, Bohemorum Princeps a Regno similiter manet profugatus, alter gener & alter Saxonie & Bawarie duces ab hostibus undique impetun-

Et Miecislau Cracouia pelunt:

petuntur; & sic a quibus subsidiari sperabat, necessitatibus propriis adeo urgentur, quod sibi in nullo poterant suffragari. Omnes quoque maritimarum praefides & praefecti non solum obsequere renunciant eiusdem; sed hostilitatis arma in eum capefciunt; omnes Kazimiri imperio subesse gaudent. Cui dum omnes vrbes, omnium provinciarum & municipia gratuita patefierent, sine bello solus Mefzko, Wladislai exulis primogenitus, Boleslao fratre germano expulso visus est cum Slesiana provincia rebellare. Quem Kazimirus non minis & armis, sed pietatum studiis ad sua vota discrete pertrahens, Boleslao Wratisslaviam cum suis appendiis restituens, praefatum Mefzconem propter strenuitatem eiusdem largicione quorundam opidorum insignit; fratrem quoque ipsorum Conradum, qui in Aldemborg Saxonie ad matrem usque ad hoc tempus fouebatur, Glogouiensem Marchionem creat. Nam hys tribus fratribus Wladislai exulis filiis, post mortem eiusdem Boleslaus Crispus, ut praemissum est de fratrum suorum, Mefzconis videlicet, Henrici & Kazimiri assensu votiuo prouinciam assignauerat Slesianam Jure hereditario possidendam. Inter quos, ut puta inter Mefzconem & Boleslaum propter diuisionem prouinciae praedictae dissensio extitit exorta; in qua Mefzco fratrem suum Boleslaum in fugam de Wratisslavia vrbe cogit. Sed Kazimirus princeps Serenissimus ad unitatem concordiae, ut praemissum est ipsos, reuocavit, Mefzconis, fratris sui exulis primogenito Oppoliensem, Boleslao Wratisslaviensem, Conrado Glogouiensem ducatus assignando. Mefzconi autem Duci Oppoliensi & ducatu ipsius praefato dum sibi filium de sacro fonte leuasset, quem nomine suo Kazimirus appellauit Bithoniensem & Oswanzciensem cum

Discordia inter
Casimirum
Pol. & Silesiae
Duces: qua
ratione sopita.

cum eorum pertinentiis & appendiis vniuersis hilariter adiunxit. Lestkonis vero Iuueni filio Boleslai Crispi fratris sui cuidam Nobili, Syra nomine, viro omnium virtutum donis praedito, tutelam commisit, Mazouiensem & Cuyaiensem prouincias comittens gubernandas; Samborumque nepotem Syronis praefati Pomoraniam superiorem, cuius vrbs capitalis Gdansk nominatur, praefecti officio instituit. Quendam vero Boguslaum de stirpe Griffonum Pomeraniae inferiori ducem instituit; Gnezniensem autem prouinciam, quae est omnium Lechitarum Metropolis & prouinciarum origo, cum nonnullis Russiae prouinciis, scilicet Premisliensem, Wladimirensem, Brescensem, Drochicziensem, cum castris municipiis & opidis ac eorum appendiis suo imperio annectit. Sic itaque Kazimirus fit Monarchus totius Lechie: Sic quatuor fratres Wladislai exulis, Boleslai Crispi, Mefzconis senis & Henrici Primi principatus in solum Kazimirum prospero successu confluerunt; prout pater Boleslai Crziwousti longe ante praedixerat in lecto egritudinis constitutus. Iste etiam Kazimirus seruitutis loramentum disrumpere cepit, exactoria iuga dissipat, tributa dissoluit, vectigalia relaxat, omne onus non aleuiat, sed penitus exonerat, angarias & perangarias expirare proclamans.

Casimirus II.
Monarcha totius
Poloniae.

De quibusdam Constitutionibus Regni Poloniae.

Fuit autem in Regno Poloniae quoddam Jus Consuetudinis antiquae approbatum, ut quisque potentum quodcumque pompaticae vrgens, pauperum annonam, horeis & granariis violenter confractis, diriperet, equorum pabulis depascendam. Erat & aliud simile temeritatis

restituere Rem-
publicam Po-
loniae ac Abu-
sus quosdam
abrogati

ritatis industria antiquatum, ut quotiescunque principum nuncii legaciones referrent heredum ac in prediis eorundem degencium equos in itinere cepto capiebant, in quibus parui temporis momento infinita stadiorum milia cursu citatissimo transcurrebant. Que res, scilicet Pothwoda multimode multis erat periculose dampnosa; sicut quorundam equis incurabiliter enervatis, quibusdam penitus extinctis, nonnullis, cum probati fuissent, irreuocabiliter abductis. Erat & aliud pessime consuetudinis piaculum, ut bona decedencium pontificum filio principum accedebant. Ne igitur de cetero talia fierent, iubet Kazimirus, equitatis princeps, Archi-Episcopo Gnezneni ut suorum Suffraganeorum conuocata Synodo sub Anathematis mucrone curet prohiberi.

Hic Jura Polonica excommunicantur.

Sdzislaus itaque Sancte Gneznenis Ecclesie Archi-Episcopus, conuocata Synodo cum prouincialium Episcoporum sue dieceseos vniuersa, induiti Pontificalibus, Kazimiro parante, primo vnanimi voce & consensu mutuo pronunciant, ut omnes qui pauperi annonas vi aut ingenio quocunque violento seu inuasive modo rapuerit, acceperit aut accipi & rari iusserit, Anathema sit; excepto casu quando hostes alicuius prouincie iminere nunciantur; nulla enim videtur esse iniuria; si tunc cum iactura alicuius saluti patrie consulatur. Rursus qui defuncti presulis bona inuasit siue rapuerit, seu inuadi aut rari iusserit, siue princeps sit, siue quelibet persona Illustris aut quouis Officialium minister, siue omnium personarum exceptione, quis quis talium quid attemptare presumpserit, anathema sit. Simile puto Iudicium de militibus Jus patro-

Synodus Gneznae habitae

patronatus obtinentibus. Qui mortuo sacerdote per ipsum presentato derelicta presumunt diripere. Item qui taliter spoliatum susceperit Episcopatum absque sublatores integra restitutione consencientes fuerint, Anathematis sententia similiter innodentur. Approbant vniuersi & cuncti, gratissimas asserunt tam sacrarum institutionum sanxiones, que postmodum per Pappam Alexandrum Tercium fuerant perhenniter roborata.

Qualiter Mieszko Kazimiro supplicat, ut eum ad patriam reuocare dignetur &c.

Dux igitur Mieszko exilii tedio affectus Kazimiro humili prece, qua poterat, supplicauit, ut ipsum non principatui, sed tamen ad patriam restituere dignaretur, inquiring minus miserum esse domestico teneri iugo, quam exilii calamitate constringi. Tucius quoque & magis honestati consentaneum ipsum suorum obsequiis fulciri nepotum, quam proditorum stipari infidiis. Proponit insuper illius oculis senectutis tremule defectus, luctuosum nurus sue eiulatum, funebria nepotum lamenta, crebros eorundem singultus, quibus honestius esset occisis gladio, quam angustiis interim fame. Meminisse illum rogat, quanta teneritudinis dulcedine apud ipsum eius fota sit adolescencia, quo studio, quo pie clemencie amplexu educata iuuentus. Quibus auditis Kazimirus & lacrimas continere non valens, ait ad proceres: fateor inquit, ac semper fateari velim, me fratris mei & auris mee in mortalibus ac a mente non recessimus, nec in obliuionem deductis obnoxium beneficiis fuisse & esse debere. Nec iniusta est eius postulacio, que non nisi patrimonii restitutionem debitam cernitur continere. Suboritur

L

exinde

Mieszko Poloniam iterum maiorem occupat

exinde murmur inter proceres & sedicionis non parue tumultus. Ayunt enim: Ey, quod verebatur, accidit. Raro enim coruus coruum exoculat; Raro fratrem frater stirpitis exterminat. Nostrum hic discrimen euidentissime agitur. Mefzkonis enim restitucio nostrum est exterminium; quia non differet, cum tempus acceperit, atrocissime in nobis vlcionem. Quid ergo o viri, eodem certe scarpulo amputare conuenit eiusdem sterculis propaginem. Frustra enim extirpatur cardus, radice interius manente. Kazimirus autem intelligens tam discriminofum sedicionis euentum ad se deuolui conuocatis proceribus asserit; hec a se dicta non animo fratrem restituendi, sed studio eorum animos experiendi. Acceptissimam esse ipsorum constantiam erga se firmiter teneri. At uero Mefzko cernens beneficium restitutionis in fratre non esse, ad Fredricum Imperatorem conuertitur subsidia petiturus. Sed cum & ibi nil prorsus perficeret, ad quendam Boleslaum olim per maritimam prouinciam questorem, quem iam Kazimirus in ducem Pomeranie inferioris creauerat, se conuertit. Cuius filius filiam suam matrimonio copulauit, eum ope maritime gentis non obsequelam quidem, sed fauorem inimiciciam assequitur. Mefzko igitur taciturne Anno Domini MCLXXXI mo fretus auxilio occulte Gneznam nocte adiit, & diluulo subintrat & occupat, omnesque patrimoniales munitiones repente recuperat, Kazimiro fratre suo occulciorem illi facultatem recuperandi prebente. Quia uero nunciorum accessu spes spei concipitur maioris, proponit ille in fratre recuperare principatum, diuque inter se iam uerbis, iam armis, sed Mefzko longe inferior viribus plus ingenio & arte contendit ac dolo.

Quomodo Kazimirus uicit Ruthenos.

Contigit itaque, quod vrbs Brestensis Russie ab obediencia Kazimiri recedens, consueta tributa eidem dare denegat, & ad resistendum Kazimiro arma preparat. Quanquam & eius principem Kazimirus manu forcium recollecta anno Dni MCLXXXII. precessit, ipsamque uiriliter subito impugnat & acquirit; vrbeque predicta sic repente acquisita & prefecto proprio in ea posito versus Haliciam castra mouens iter arripuit filium sororis sue alias cum patre eiectum ad Regnum Haliciense restituere proponit. Qui Swseboldus dux Bosie cum principibus Ladmiriensibus & Alliciensibus primatibus ac electorum Trbianorum & Partorum innumerabilibus turmis accurrens bellum campestre non inducere quidem, sed inchoare presumens, ipsum animose aggreditur, plus de multitudine copiosa quam de strenuitate suorum presumens. Quorum primas acies Kazimirus impetuose ad instar fulminis strenuissime transuerberat, ensibus dissecat, hostes, quasi agri fenum humo prosternit. Res igitur non minus fidei, quam stuporis plena, quod illum & suos in tot robustorum milibus non impetus hostium obruit, non tot mucronum acies transuerberat, non densa telorum spicula configunt; quin hostes robustissime obruit & transuolat ense fulmineo. Et tandem non vincendo fatigati feruentes in se hostium luctus excipiunt, quos admodum scopuli obterunt & obtundunt. Sic quasi omne robur hostium coliquescit, iuxta uertum: Vincit conflictu lapis, olla suo cadit ictu. Petra stat inuicta fouens fert olla quasi icta. Que cum impegerit prelia teste perit. Hostes namque uiso uictoribus aquile signo tanto minus confluunt, quanto uictoriosius principem Kazimirum conspiciunt triumphasse.

Casimirus II.
Monarcha
Poloniae Bre-
stensem Vr-
bem occupat.

Et Russos ma-
gno Prælio
vincit.

phasse. Sic ut tot milibus ex ipsis hostibus prostratis, vix quidam principes eorum evaserunt, agilitate pedum: residuos autem satur gladius absorbit, aut fugientes vnda torrens inuoluit aut vinculis victor mancipavit. Igitur Kazimirus gloriosus victor de Ruthenis existens sororis sue primogenitum, alias ut premisum est, de Regno eiectum principem, Halliciensibus restituit. Qui post recessum Kazimiri avunculi sui veneno a suis sibi propinato fuit extinctus. Qui in Regno Hallicienfi Lodimirus frater eius per matrem, Kazimiri sororem successit. Fertur namque, & in quibusdam Cronicis scriptum reperitur sororem Kazimiri predictam filiam Boleslai Crziwousti primo filium Regis Pannoniorum virum habuisse, de quo hunc principem restitutum genuerat, antequam vir eius de Regno fuisset eiectus. Mortuo autem filio Regis Pannoniorum, viro eiusdem, Boleslaus Crispus ipsam cuidam principi Russie dederat in uxorem, de qua plures filios procreauerat in Allicienfi principatu agens; & cum primogenitus eiusdem Nepos Pannoniorum Regis Regnum Haliciense a fratribus & a vitrico restitui veluti primogenitus & ad ipsum ex successione paterna speratam mater eius ad iussum viri, ut creditur, negabat ipsum filium suum esse, asserens suppositum viro suo primo gracia complacendi. Et ob hoc successio sibi in Regno Hallicienfi negabatur; Kazimirus avunculus eius sororis dictis incredulus nepotem Regno restitui curavit; propter quod bellum predictum dicitur fuisse commissum.

Kazimirus Ladimiro fugato Romanum instituit.

Fata Regni
Halliciensis.

Kazimirus itaque potenter Russiam ingrediens
Ladimi-

Ladimirum de Regno Allicienfi fugam inire coegit. Quo fugato Romanum, sororis sue filium, de secundo viro genitum Halliciensibus principem instituit, & pacata Russia ad propria feliciter remeavit. Ladimirus vero a Rege Pannoniorum restitutionis implorat auxilium. Rex autem Pannoniorum minime compaciens; sed potius Regnum Haliciense ambiens Romanum eiecit, Regnum Haliciense occupat & proprium filium instituit Regno in eodem. Exulem vero, ne filio suo noceat vindictum ergastulo includit. Qui tandem carceris squalore angustatus nimium & custodibus carceris munera promittens, captiuitatem euadit. Hic postmodum in partibus Russie existens tum patrimonialibus bonis contentus, quadam temeritatis audacia assumpta limites Regni Polonie cum quibusdam latrunculis invadens raptas Illustrium feminas & nece sacrilega in Christianorum populo in die assumptionis *Beate Virginis* crudeliter comissa intrans ultimas barbarorum transtulit regiones. Quamobrem prefatus sceleris auctor per Kazimirum de omnibus patrimonialibus bonis fuit in exilium relegatus.

Ladimirus Kazimiri gratiam & veniam impetrauit.

Quamvis autem eius seniore indignacionem formidare debuit, cuius maiestatem ausu temerario offendere presumpsit; quia tamen ad pijssimi Kazimiri munimen confugit, desperare venie successus illi nunc defuere. Non solum enim temeritatis presumpte veniam impetrat; sed etiam apud sacrorum principis oraculum gratiam assequitur ampliorem. Nam quod feueritate Nicolaus ille famosissimus sacri principis palatii destinatus filium Regis Hungarie, qui cunctis orientali-

entalium regionum Polonie videbatur cum omnibus Pannoniorum pompis ac paratibus potenter trucidat & expellit; exulemque Ladimirum in Regnum Halicicense restituit. Sic manus huius eadem vulnus opemque tulit, vnde montalium Regna tantus terror concussit, vt omnes ad Kazimiri nuncium plus quam tremule folium tremescerent. Huius autem Kazimiri tempore per Ægidium, Episcopum Muchinensem, ofsa sancti Floriani Cracouiam apportantur; & per Episcopum Gothcam suscipiuntur reuerenter, & deuote. Qui Gothca Episcopus Anno sequenti diem clausit extremum. Cui Fulco per Canonicam electionem in Episcopatu Cracouienſi successit. Lestko iterum dux Mazouie & Cracouie filius quondam Boleslai Crispi anno sequenti videlicet migravit ad CHRISTUM: In cuius dominio Kazimirus, Craconienſis Dux eidem successit.]

Gedeoni Episcopo Cracou. succedit Fulco:

Cracouite Kazimiro derelicto Meszkonem senem in dominum suscipiunt.

Ladimiro igitur Regno Halicie, ut premissum est, feliciter restituto proceres Cracouie aduersus Kazimirum magno furore, pro eo scilicet, quod tantum nephas & flagitium; quod idem Ladimirus ipsis inferre presumpserat, in ipso non fuit vltum, sed potius miro nimio munere premiatus; quem decebat magis patibulo affigi, quam Regno sublimari; assensus quoque Regis Panoniorum soluto federe securitatem Regni Lechitarum prorsus expirare. Vnde quod viribus nequeunt, dolo parare disponunt. Kazimiro denique in Russie partibus constituto diuturno tempore negocia disponente, fingunt necis artifices Kazimirum

Bellum Polonie intestinum:

rum toxico interemptum; pro duce quoque Meszko- ne transmittunt; eumque ut festine Cracouiam properare non desinat, hortantur. Quo subito veniente ciuitas Cracouienſis in Castris & municipiis eidem aperte traditur; solo Fulcone Cracouienſi Episcopo pro viribus resistente, sed minime perficiente. At ubi proditoris nephas ad aures Kazimiri rumor detulisset, Kazimirus intrepidus cum Romano, Wladimiro & Wltheboldo Belszie principibus suis nepotibus Cracouiam aggreditur. Cuius aduentum Meszko frater prestolari non audens: sed Boleslaum filium suum cum gente copiosa in Castris derelinquens ad propria festine rediit; Kazimirus uero obsidionibus Cracouiam circumdat ac breui diei interuallo recuperat, omnesque municiones & municipia redduntur eidem, Boleslao nepote cum gente sua in captiuitatem sponte se prebente. Sed Kazimirus Regno informato nepotem suum cum omnibus captiuis additis muneribus a captiuitate absoluens ad Meszconem fratrem suum generose remittit. Que res Meszconis animum tanto amore deuicit, ut omnium iniuriarum totaliter oblitus amplexibus gratulabatur fraternis. Huius autem facti & concordie fuit auctor Ille insignis industrie vir Petrus Archiepiscopus Gneznenſis. Quem vidit Vincencius Kadlubkoms, Episcopus Cracouienſis, qui scripsit hec; & scimus, quia verum est testimonium eius. Regis quoque Pannoniorum federa Nicolaus, princeps palacii cum Fulcone Episcopo Cracouienſi ad statum pristinum reintegrare cupiens Reges Hungarie & Polonie ad certum locum comportare studuit, & iuxta sanctorum instituta, videlicet Sanctissimi Polonorum Patroni Adalberti & Beati Stephani, olim Vngarie Regis spondet vterque communiter coli Regni debere amicicias

Pax inter Hungariam & Poloniam sancta:

micicias concorditer alterutrius hostiliter insectari, communesque prosperitatum successus indifferenter assidue futuris temporibus obtinere.

Qualiter Kazimirus Pollexianos subiugavit.

Kazimirus II.
Pol. Monarcha cum Exercitu Borussiae ingreditur:

Kazimirus itaque prefatus ex omni parte amicorum tutela stirpatus Prussorum terminos aggreditur, quorum continuis per prelia invasionibus creberrimos nimium afflictus, & vix tandem non sine graui bellorum certamine subactis Pollexianorum terras subintrat, quorum ceruicosam feritatem nondum quisquam bello vel insultu hostili attriuerat. Sunt autem Pollexiani genus Getharum seu Prussorum gens atrocissima, omnium ferarum immanitate truculencior, inhabitatrixque vastissime solitudinis, ad quam propter concretissimas nemorum densitates & bituminata locorum palustria via patebat inaccessibilis. Horum habitacula Kazimirus flammis facibus desorbuit, cuspidum acensum ictibus percudit; donec flagrata pene tota prouincia Pollexianorum primi proceres ad Kazimiri pedes obtentis dextris pronis seruiiciis prosternuntur, tam suam, quam reliquiarum patrie salutem deprecantes. Ad cuius calamitatem Serenissimi principis pietas mox compassionem animi inclinat, ydoneaque & sufficienti obsequae ac prestacione tributorum caucione applexionis suscepta, cum nimio triumpho ad propria feliciter remeavit, vbi non sui victus corpore, sed suorum persuasus lassitudine aliquatisper ocio indulget.

De Morte Kazimiri.

CASIMIRI
II. Pol. Monarche Mors
& Elogium!

Fuit autem victoriosissimo Kazimiro deuote consuetudinis sollempnia sanctorum deuotissime venerari; vnde cum
beati

beati Floriani diem in diuinis officiis in oracionibus & graciaram accionibus totum Deo peregrisset, sollempnes hostias effundendo; & in crastino principibus & primis proceribus Regni ac Episcopis epularum conuiuia preparare iussisset. Qui inter epulas multa leticia exhilarati plurima inuicem conferunt. Et primo de hostium prosperis ubique triumphis; secundo post tanta laborum discrimina principibus incolumitas; tertio tam propria, quam patrie secunda tranquillitas; quarto rerum & corporum festinior amenitas. Adheret etiam omnibus deliciis suauior Serenissimi Kazimiri principis alacritas; que omnium exultandi animos resultandi cordi hilariter perfundebat. Et cum etiam vox exultacionis alcius resonaret tante glorie serenitas & leticie iubilus repentina subito tempestate obruitur, & non extrema luctus occupat pro dolor, sed media gaudii. Sicque conuersa est in luctum cythara Lechitarum, dum enim quasdam de salute anime questiones pontificibus Kazimirus proponeret, modillo hausto poculo mox prosternitur morbo, incertum an extinctus veneno. Sicque vnicum illud sydus patrie Kazimirus occubuit. Tante igitur tristitiarum tenebre opperuerunt populos, ut omnes meror ingens omnimode occuparet, ad quos tanti infortunii calamitas poterat peruenire. Mortuo itaque felicissimo Kazimiro Anno Dni MCXCIII. ortum est quoddam chaos & personarum confusio de tam inopinato euentu, quibusdam supra se stupentibus, aliis extra se raptis, plurimis uero velut quoddam fulminis ictu prostratis. Vidisses enim plurimas magnatum ymagines velut profus exanimas, nonnullos vberibus lacrimarum ymbribus perfusos. Vultus Matronarum illustrium ac virginum, quibusdam sulcis vnguam cre-

M

bra

bra cruoris profcindi flumina; quosdam uero allisos ad statuas propriis penes ictibus excerebratos, omnium illo moriente vna & eadem commoriendi voluntas. Non desunt tamen in eodem hore puncto quedam plurima ducentes suspiria, qualiter primates ad sua vota inducerent aut vacantem principatum occupent, sed in suis cogitationibus tandem euanescent.

De Albo Lestkone filio Kazimiri.

Comitia in qui-
bus LESZKO
Fil. eligitur.

Exequiis igitur funeralibus sollempniter peractis Wenerabilis Ille Cracouiensis Episcopus, primo cum primatibus de Regni successore tractatu habito, omnes ad colloquium conuocat, & vix tandem strepitu sopito ait illis: Pyus o proceres dolor est, sed impia doloris atrocitas: pie quidem princeps defunctus dolet, defuncto alius substitui non negligatur. Ob quam causam queso examen apum sepe defluit & prorsus deperit, nisi quia in locum principis mortui alium substituere negligit uel ignorat? Vnde quedam reptilia, que steriliorem habent principem eo vix defuncto mox illum in eius locum assumunt, qui primus de morte principis lacrimas emittat. Et quamuis Kazimirus mortuus videatur; in suis tamen facile mori non potuit; in quibus adhuc viuere videtur & futuris temporibus viuet in gloria. Nec vitis dicitur succisa, quam & duo supersunt luminaria, duo filii Kazimiri, Lestko & Cunradus, licet in pupillari etate constituti. Dignum uero est maiorem etate dignitate paterna insigniri. Ad quod quidam vir insignis respondens ait: Sane, inquit, presul Wenerande omnibus est ample-xanda vestri salubritas consilii, maxime in hiis que di-lacio-

lacionem non capiunt. Periculosa est enim mora, ubi in se trahit pericula: ideo in eligendo principe nulla debet committi negligencia: sed tamen de persona Principis omnium experienda cunctatio & diligens vigilacio exhibenda. Non enim decens est, ut cano vertici impubertas dominetur. Immo valde puerile est ut imprudentibus viris puerilis imperet imprudencia, cum uerbum sit Sapientis: Ve terre, cuius princeps puer est; presertim cum principem discretum, strenuum, cautum & industrem esse in omnibus ad omnia conueniat. Hoc autem dicebat, ut Meschco senex princeps maioris Polonie vel nepos eius Meszco, dux Oppoliensis, de quo premissum, substitueretur princeps. Ad hec vir zelo iusticie plenus, Fsulco antistes respondit. Hec a te, utpote viro prudente, non eleganter sunt allegata: sed presenti articulo prorsus locum habere non videntur; que tunc demum vera esse poterunt, cum de eligendo principe, non de vite successionis disceptatur. Prorsus enim aliud Juris habet Eleccio, aliud Jus successorium; in illo est liberamen libracionum libertas ac in isto vrgentissima Juris necessitas: ab illo omnes citra legitimam etatem relegantur; ab illo nec infantuli nec postremi excluduntur; que etiam omni sollempnitate Juris vallatum rumpunt testamentum. Sed illud, quod de regimine Reipublice tetigisti, paruulis istis non officit. Nam si Respublica Juris testimonio instar habetur pupilli; constat idem esse Juris in utroque; Quia vbi eadem ratio, eadem est Juris censura. Nec ergo pupillis omnem tutelam auferas; ac etiam reipublice tutores non negabis. Nec enim per se Principes rempublicam administrant, sed per administratas potestates. Ideoque promptum per impium & iniquum dissimulare, Ma nedum

nedum impedire ratio doceat, quod poscit utilitas, quod iubet honestas, quod suadet pietas, quod Juris utique imperat & cogit necessitas. Non est igitur hoc, quod consensum & fauorem procerum per vota omnium & affectum populi, ac per te possit remoueri. Proinde vnanimis omnium vox celatenus & hilaris alacritas attollitur: viuat, viuat Princeps, Rexque in eternum; omnesque tanta serenitas leticie quadam sollempnitate perfudit, quod quasi preteriti meroris nullam meminerunt angustiam; tanta illis dulcedo, tantus amor & tanta omnibus amoris affectio erga pupillos, vt non fauor nec odium, non tribulatio, non gladius, non questus, nec vlla penitus occasionis necessitas ipsos ab ipsorum latere, ab obsequio possit aliquantulum disiungere. Post autem Primus ille Comes Nicolaus princeps milicie omnibus summe negociatus, omnes de constancia & forma fidelitatis ammonet & informat eosque, ne cuiquam in contrarium suam possint mutare voluntatem, Iusiurandi religione constringit. Nouerat enim vir prudens volatile semper esse mentis humane vehetrum ac in lubrico glaciali positos animi affectus.

Meszko Senex sublimacionem Nepotis dolens plangit.

Hys auditis Meszco senex maioris Polonie princeps contristatus & indignacionis dolore repletus lectulo prosternitur, inquiring non suum apud illos dolorem contemptum, non tam Jure primogeniture confuso, quam super excellentem tante dignitatis maiestatem scurili ludibrio prostratam, que etiam sine ridiculo dissimulare non potest. Infantum est cum infantibus ludere parumper equitare in arundine longa.

Dolo-

Dolor Mieslai
Senis ob LE-
SCUM album
electum:

Doloris quoque non dispar est ratio, quia cum in fratre meo Kazimiro huius Regni corona ceciderit, eam non subleuare, sed in sceno & in quodam lacu miserie suppressere, remque publicam hostibus exponere studuerunt. Infantem quoque principem creant, ut eo pretextu ipsi principibus suis principentur, vt stirpe regia prorsus eradicata liberiori tandem potiantur imperio, & pro vno capite tot ex ipsis succrescant Reges, quot capita. Vestri nempe, o proceres, misereor vestri, vestra me mouet calamitas, vestrum omnium hic agitur discrimen, vos eis obsequiari oportet, quos vobis obsequi decuerat, eisque verbis & eadem verborum acrimonia Boleslaum longum Szlesie & fratrem eius Meszconem Ioripedem Oppoliensem duces filios olim Wladislai exulis fratris sui crebro sollicitat & ad suum votum inclinat; aliorumque procerum tam huius Regni, quam extraneorum vndique conquirat subsidia, de quorum subsidio presumens, Cracoviensis provincie magnatibus scribit, precipit & mandat, vt a Lestkone resipiscant, ipsumque principatui excedere iubeant, nec arundineo baculo innitentur; sed sese principem recognoscant, ac gratiam gratuito mereantur obsequio, ne feruorem prelii experiri cogantur.

Turbæ exortæ

De Prelio inter Meszconem senem & Cracouitas commissõ.

Anno itaque Domini MCXCV. Cracouienses primates vnus voluntatis effecti, Meszconi remandant, gratuitum dici non posse, quod minatico strepitu extorquetur. Promptus ergo esto, si desistere nolis; promptos nos ad resistendum inuenies: iuxta versum: Pondus inest verbis & vocem fata secuntur. Proinde

Meszco

Prælio Mie-
szko Senex cū
Cracouiensibz
gesto victus &
vulneratus:

Meszko senex manu forcium recollecta, Cracouensem prouinciam appropinquat; qui Cracouenses cum Romano, duce Wladimirieni, non cum parua suorum & Ruthenorum armatorum innumeritate accurrunt. Meminerat namque Dux Romanus beneficia per Kazimirum, awunculum suum, sibi impensa, apud quem pene a cunabulis exitit educatus, eodem quoungebatur, principatu Wladimirieni a Kazimiro fuerat institutus. Sciebat eciam Lestkone & Cunrado excussis suo capiti securim imminere: Hinc a Lestkone sene si vicisset, illic a principe de Kyow, cuius filiam dato libello repudii a se remouerat. Est autem in Cracouensi prouincia locus a nomine fluii Meszga-wa dictus ab Andrzeowieni cenobio non longe distans; in huius loci pinetis siue rubetis vterque exercitus conueniens acies instruxit. Non filiacio paternitati reuerenciam exhibuit, non filiacio paternitas ignoscebat; non fraternitatem fraternitas, non affinitatem affinitas, nec vlla sancta spiritualis cognacio agnoscebat; sed omnes invicem sine omni delicto promiscua cede sese interimunt. Tunc Meszconis filius Boleslaus Crispus expirat. Sic quoque inclitorum gloria proster-nitur; & Meszconem senem quidam miles Gregorius letaliter vulnerat; quem cum occidere nititur; ille de-iecta galea se esse principem exclamat. Quo miles cognito veniam precatur, eum ab aliorum impetu conseruans prelium declinare facit. Sed & dux Romanus grauibus in se susceptis vulneribus, non sine magna cede suorum a prelio diuertere cogitur. Nam in principio congressus pars suorum maxima Ruthenorum terga fuge dederat, quod Cracouitis victorie ademit triumphum. Quorum plurimi non prelio intenti, sed Ruthenos fugientes quidam auuiditate prede, quidam indigna-

indignacionis animositate fuerant infectati; postquam autem fuisset dilapsus populus a prelio; affuit iterum in Meszconis senis subsidium Meszko Ioripes, dux Opoliensis predictus, cum nepote suo Ieroslao, Boleslai ducis Slesie filio; qui in loco pugne nemine penitus re-perto, cum iam vtraque pars ab invicem diuerterat, gratulantur & exultant, quasi victorioso campum certaminis obtinuissent, signa victorie extollentes: quos Comes Goworicus adesse intelligens, licet in pauca manu virorum forcium aggreditur & ad instar fulminis impetum faciens viriliter configit atque pugnat. Sed dispari hostium numerositate agitatus tandem succumbit, capitur, captus abducitur, & diu tentus vix demum amicorum interuentu a captiuitate liberatur. Porro Ffulco presul, sepe dictus, inter spem & timorem anxius oracioni propensius intendit, belli exitum in loco semoto prestolatur. Qui cum quendam de prelio venientem vidisset, ait, prosperene nobiscum agitur; qui respondit nostros nunquam deserat hostis hodierna die nostra prosperitas; cedit enim Romanus & primorum primi prostrati, quidam capti, nonnulli dif-fuge dilapsi, totusque populus nostri exercitus emarcuit. Et illud cercius certo habe, senem Meszconem cum triumpho spoliis honustum Cracouiam proficisci. Vix hic finierat & ecce alius, itomque aliud aliud superest proferens mendacii comentum, vnde presul, aut ergo cuilibet eorum credamus aut nulli, cum dicta eorum dissona videntur. Superest igitur, ut aliquis nostrorum rem diligencius exploret. Cui quidam pre-sto ego sum; ait illi presul, tria verba tene impiger, diligens, cautus. Est angelus domini tecum. Igitur ille clericali habitu imutato pedestri cursu ad locum prelii veniens rem diligencius explorat, nunc ab eis, quos

quos semivivos reperit, nunc ab hys, qui predocim iis erant occupati. Qui cum omnia exploratissime didicisset, quantocius reuertitur, & cuncta per ordinem pontifici pandit. Senem Mesthconem sub duplici onere gementem ad propria remeasse; sub onere merororis pro morte filii, & sub onere doloris pro vulneribus in se susceptis. Romanum quoque vulneratum, non tamen letaliter nunciat. Quem Pontifex nocte proxima insequitur, insecutumque obnixè reuocare studet; ne Mészco senex ira incandescens & viribus resumptis per se vel Wladislaum filium suum Cracouiam occupet. Cui Romanus, geminae me pater carissime ut vides compedit debilitas, vna in me ipso, corporis ob vulnera; altera in meis ob milicie carenciam, que partim prelio corruit, partim fuga disparuit. Ad quem Presul: quid ergo consulis. Cui ille: Tuam non latet prudentiam. Nam prudentia serpentis est in custodia. Caput igitur custodiri iube, donec nostrorum vulnerum tumor detumescat. Romano itaque ad propria remeante, primi procerum Cracouie, ut primum crastina dies illuxit cum paucorum quidem, sed exercitatissimorum manu hostes querunt vndique. Quibus non inventis, an senem Mészconem insequi debeant, an Mészconem loripedem a presule sciscitantur. Sed presulis consilio neutrum facere iubentur. Jubet ergo pontifex & consulit, ut ad sedem Regni properent, custodiamque diligentem adhibeant, ne quasi vacantem quisquam occupet. Nam piscium genus facilius deprehenditur in gurgite turbido. Cracouiam itaque festine adeunt, & sollempnius quam ab initio sollempnitates institute principes instaurant. Itaque mater puerorum tam in consiliorum industria,

Cracouia ad-
versus Hostes
munitur:

quam

quam prudentia rerum mulier supra muliebrem sexum prudentissima, legitimam in se tutelam pupillorum suscipit, donec maior filius adolescat. Ad cuius nutum pro meritis singulorum distribuuntur dignitates Castellanie quoque & potestates. Tanta erga illam & pueros omnibus fuit reuerencia, ut proceres quasi obliti status sui dignitates mulieri mallent obsequi, quam pueros deserere. Presul vero Ffulco & Nicolaus Comes Palatinus curam reipublice suscipiunt; cuius administracionem ydoneis & fidelissimis primatibus distribuunt, filuitque aliquamdiu terra & pacis aliquantisper facta est tranquillitas.

Lestko Albus in Hallicia Romanum instituit.

Porro dux Lestko etate proficiebat & industria, utpote adolescens studiis sese ad iuvenile robur exercens; iamque in hys exercitacior ad armorum vsus aspirabat, qui necdum tyro, necdum miles gloriose tamen in se milicie premonstrabat insignia. Ex quibus illud saltim culmen glorie suscipit, quod super omnes Russie principes, licet adhuc adolescentulus quasi quidam sol emicuit. Eo nempe tempore Wladimirus, frater Romani germanus & Lestconis amitalis dux Hallicie, nullo herede legitimo relicto debitum nature persoluit. Vnde Russie principes quidam munere, quidam arte, nonnulli merito ut quoque vacantem student rapere principatum. Inter quos dux Romanus quanto pereximior, tanto ambiciosior solercior, cum se aliis principibus disparem cerneret, duci Lestconi obnixè supplicat, ut eum perpetuo famulatu sibi obliget, & ipsum non principem Hallicie, sed procuratorem suum sibi constituat; alioquin indubitatum hostem

Wladimiro
Hallicensi Du-
ce defuncto
Romanus suc-
cedit: Prin-
ceps Wladi-
miriensis;

N

sibi

sibi iminere non ambigat, si aliquis principum Ruffie illius principatus sedem ceperit. Sed friuola visa est quibusdam eius peticio, tum quia non est tutum patrie principem creare de famulo & extraneo; tum quia res magna, res utilis longe utilius ut per se possideatur, quam alteri committatur. Ad hoc quidem inquirunt, qua ratione extraneus dici potest, cum quo princeps noster Lestko secundus consanguinitatis gradu fore reperitur? Quo pacto obsecro de Romano ambigi potest, qui nostre reipublice coadiutor fidelissimus & quasi quidam pedagogus extiterit. Cuius examinatiflima fidei constancia & diligens obsequiorum studia in foribus clarescunt, qui ob nostram necessitatem, suscepta adhuc in se cruda gestat vulnera. Horrendum certe nefas esset, aut in consanguineo pietate destitui, vel in proximo mutui debitum non reddi. Sicque parantur cohortes & versus Haliciam castra mouenda deliberant. Interim vero sancius principem Lestconem domi iocis indulgere quam intempestiuus laborare itineris sudoribus. Sed adolescens pene illacrimans pro pudor, inquit, o proceres, me feminam estimatis non principem. Parum enim distat a femina, qui semper cetus colit femineos; & fama est quosdam sepe sine Rege prostratos, quo tamen in cunis tandem in prelio peracto de hostibus triumphasse. Non ergo ut princeps sed ut signum principis vestra castra non deseram: alioquin vel solo comite sociatus vestra sequar vestigia. Gratulantur omnes tanti animi habere principem, adolescentie flore rutilantem. Mirantur singuli in tam tenella spicantante maturitatis gradum, stupet inuicem nondum testata vestitum soliditate matura nuclei preferre saporem. Ruffie igitur limites Lestko animosius aggreditur. Cui primi Hallicie primates pronis illi ceruicibus occu-

runt, omne obsequium, omnem clientelam suam, suorumque subiectionem ac fidelitatis perpetuitatem cum dacione Tributorum pollicentur. Ipsum Regem ac sue salutis presidium eligunt & optant. Eligere, inquirunt, dignetur vestre serenitatis dignacio animum vestri persona nobis imperare velit, seu in substituta. Nichil enim aliud querimus, nisi vt vestri nominis gloria super vos inuocetur. Hec illi licet in dolo, vt quasi securis caucius occuparet. Nam dolum subesse mox rei euentus declarauit. Prima siquidem ipsorum opida & fortalicia Lestconi contumaciter resistunt & rebellant. Quibus tandem contritis & subactis Halliciam properat vallare & impugnare proponens. Sed ad instar arene hostium innumeritas conglobonata reperitur. Quibus dux Lestko per suos mandat & imperat, vt mox a finibus Hallicie recedant aut campestre bellum prestolentur. Qui pro reuersione prelium vociferabatur in instanti. Sed cum Polonorum effulserunt acies, fere omnis illius multitudinis animositas penitus contabuit, nec vlla prelii apud illos resistencia sed fuga in instanti: belli tamen dilacionem pretextu pacis obtinende postulant & impetrant. Quibus deliberacione suspensis; Hallicienfes pronius quam prius ad stabulum ducis Lestkonis prosternuntur. Nec iam ficto, sed summo affectu principem sibi creari proposcunt; quia suorum principum vires, in quorum confinitate fiduciam fixerant, emarcuisse conspiciunt. Romanum igitur ducem, quem quasi fulgur horrerunt, coguntur suscipere; cuius ingeniosam tyrannidem & atrocitatis astutissime ambitionem impetuose in suis exercere consuetam iam bene experti nouerant. Angustie igitur illis vndique: nam rebellandi nulla spes: preces ergo precibus accumulunt, ar-

(S)(o)(S)

genti auri talenta innumera, gemmas preciosas, vasa & vestes generis exquisitissimi; omne sericorum genus rerum prestantissimarum duci Lestconi offerunt, & singulis annis ad thesauros principis similia illaturos pollicentur. Cuiuslibet etiam condicionis obsequium, tributorumque donacionem repromittunt, ne Romani iugo subesse compellantur; sed eius declinent imperium. Sed hys non obstantibus omnium Lechitarum in Romanum principem refedit sententia. Omnibus itaque Ruthenorum primis ac precipuis renitentibus Romanus princeps Hallicie instituitur per ducem Lestconem. Quod beneficium Romanus postmodum Polonis male rependere studuit, vt infra patebit. Nam formam fidelitatis erga omnes pari coluit perfidia in suos maxime crudelis ac truculentus.

De Truculencia Ducis Romani.

Romanus in
Hallicienfes
Tyrannidem
xercet:

Duce igitur Lestcone ad propria remeante, Romanus crudeli tyrannide inductus, satrapas Hallicienfes florentissimos incautos occupat & trucidat: quosdam viuos ferro infodit, quosdam inebriatos discerpit, alios excoriat, multos quasi signum ad sagittam figit, nonnullos exenterat & interimit, omne genus supplicii in suis experiens, grassancior ciuibus hostis efficitur quam hostibus. Nam quos palam apprehendere nequivit, vt puta ad alias prouincias metu dispersos dictis blandimentis & dolosis ingenis revocatis amplectitur, honorat & sublimat; & mox tandem precipitat, & inexcogitatis iubet interire tormentis. Ad hoc vt fugitiuis terrorem incuciat, & potencioribus de medio sublatis securius imperet. Vnde ille erat quasi tollempne prouerbiu: Melle apum securius vti non posse,

(S)(o)(S)

posse, nisi examine penitus oppresso. Aliorum ergo infelicitate oppresso tempore creuit in immensum. Ita vt in omnibus fere Russie principibus ac prouinciis potentissime imperaret.

Mesiko senex tercio Cracouiam dolo adipiscitur.

Hys itaque peractis Meszco senex ambiens principatum Cracouiensem, qualiter ipsum assequi possit, industria & doli veneficio rem aggredi meditatur, se viribus potencie nepotum imparem esse recognoscens; ideoque maiorum natu animos prius quadam benignitate pertemptat, conciliat & ad suum votum inclinat. Sed quia omnes amor adolescentum adeo demulserat, vt omnium animi ex animo matris ipsorum pendere videantur, Matrem igitur ipsorum tam scriptis, quam nunciis nonnunquam muneris importunitate sollicitat, ayens quod non principandi gloria, sed pro Regni tranquillitate & filiorum eius tranquilliori statu esset sollicitus, Nec aliud se optare ad presens, quam vt omni discordiarum fomite prorsus extincto, nullum imposterum occasionis oriatur incendium. Astruens illud aliter fieri non posse, quam hoc pacto. Cedat michi filius tuus Lestko principatu, quod ego eum in filium adoptem, eique consequenter milicie cingulo a me insignito principatum restituam, & Cracouienfis dignitas ymo tocuis Polonie principatus in tua stirpe perpetua successione solidetur. Quare perpetuum nequit esse, nichilque perpetui habere, quod vulgi strepitu conclamatur, nisi princeps constituat, & eius auctoritate roboretur. Excute igitur de filii capite coronam luteam, ymo ridiculum illud gestamen capitis arte figulorum impositum. Aureum enim decet, non fictile

Miecislaus Senex Helenae persuadet vt sibi de Monarchia Polonie cedat

fictile principes dyadema gestare, quod tuo filio ad
 presens & imposterum eius liberis nostre decreuit dul-
 cedinis liberalitas imponi. Et quam credula est muli-
 erum facilitas & facilis ad credendum leniri sui mater
 Lestconis inebriata promissionibus, suadet filio & con-
 sentit, vt ad tempus cedat principatu; tucius quoque
 existimans patris loco patrum venerari, quam hostem
 perpetue sustinere; sanciusque patri regnare munere
 & auctoritate in Regno roborari, quam in vulgi sem-
 per pendere arbitrio. Conueniunt itaque loco & tem-
 pore statutis, vt mater Lestconis cum filio. Jusiuran-
 dum proponitur in medio. Jurat senex, iurant vtri-
 usque partis proceres in violatissime tenendam for-
 mam prescripte pactionis; quam qui violare presump-
 serit vel consulere aut quouis modo consentire vio-
 lacioni temptauerit per Metropolitanum & omnes
 prouincie pontifices anathemate innodetur, Ita Me-
 szco senex principatus dignitatem assequitur dolose: &
 anno Dni MCXCVI. Cracouiam subintrat. Qui tan-
 dem Cracouia potitus, nec Jusiurandi nec pacti vi-
 sus est meminisse. Si quando tamē nepotis mansuetudine
 & monicione diuictus meminit, aut vbi potest dissimulat,
 & dissimulare nequit, procrastinando frustratur Lestconis
 affectum. Rogat igitur & sollicitat a patruo milicie insi-
 gnii insigniri & pacti ratam habere sponsonem Seque
 Cracouie heredem vice versa institui. Sed ad id Me-
 szco respondit, quod pactis priuatis Jus publicum con-
 uelli non deberet. Conuellitur autem si reipublice
 conditio deterior fieret, quod fieri quis non dubitet,
 si regni regimen adolescentis impericie committatur.
 Decencius enim adolescencia obsequi debeat, quam im-
 perare permittatur. Sed quia Meszco opibus & facul-
 tatibus aliorum insidiari ceperat, vt eas sibi quocun-
 que

Mieszko Senex
 denuo Craco-
 uia expulsus:

que quesito colore applicaret in paciencia proce-
 rum Cracouie, de Cracouia expellitur, & dux Lestco
 iterum reuocatur. Sic ergo tam pacti quam Jusiuru-
 randi penam quadam confusus depressione promeruit.

Meszco quarto Cracouiam recuperat.

Meszco etenim sue experitissime artis non imme-
 mor, versus Cracouiam eadem arte, qua prius additis
 astuciis recuperare nititur, & ad matrem adolescentum
 Lestconis & Conradi eiusdem ingenii passibus recur-
 rit, suspicionemque perfidie extenuare & amouere
 studet, & a se pacta & Jusiurandum summa religione
 custoditum affirmat, sed ab emulis impeditum fuisse ac
 preuentum. Nec sua fuisse responsa, que sua fore di-
 cebatur; sed eorundem emulorum inuidia & dolosa
 astucia conficta. Nunc ergo nurus dilecta vester dun-
 taxat non desit fauor: fides etiam apud me non de-
 rit promissa. Nam non solum Cracouiam vestris filiis
 hereditandam protestor & conscribam; sed etiam
 Cuyauiam restituere prouinciam permitto; occupaue-
 rat enim idem Meszco senex Cuyauiam, quamuis ad
 se minime dependisset. Vnum tamen peropto, vt ho-
 stis omnium communis omnibus exilio relegetur, ne
 de principibus animo ludibria faciat, quando vult
 princeps creans & quum vult & precipitans.
 Hoc autem de Comite Nicolao significabat Pala-
 tino Cracouensi, quem nouerat matri puerorum
 tunc temporis exosum valde, quamuis alias ut-
 pote virum discretum ac strenum non modicum pre-
 ceteris amplius dilexerat; cuius etiam in consilio in
 quibusuis negociis ipsa & eius pueri prouide regna-
 bant, donec inuidorum dolo fabricante causas odii con-
 tra illum congesserat; & ideo more femineo ad vota
 Senis

Nicolaus Pala-
 Crac. in Exi-
 lium abire ius-
 sus:

Senis Mezcconis omnium procerum Cracouie sensum inclinatur, ut vir innocens exilii perpetuitate dampnetur. Rursus igitur paciscuntur, ut Mezcconis senex in Cuyauiam instanti restituat; & in Cracouia ad finem vite ut princeps regnet, duce Lestcone ex illius constitutione successuro. Sciens autem Comes Nicolaus exilii sibi iminere periculum gratiam sepe ac sepius ducis Lestconis ac matris ipsius multis modis implorat. Qui humilime quesita nec inuenta non sine graui labore cum plurima amicorum societate ad senem Mezcconem transmigrat; de quorum aduentu senex Mezcconem alacrior effectus Cracouie principatum ingreditur. Cuius nactus possessionem tam pacta fidei, quam sacramenti religione penitus oblitus, nec Lestconem Cracouienfi principatui heredem instituere, ut sponderat, nec Cracouiam restituere curauit; imo Wisliciam & alia tria castra Lestconis & Conradi, asserens illa esse, Cracouienfis prouincie violenter occupauit. Que tandem magnis Maiorum Sandomirie & Mazouie consiliis ac studiis cum Cuyauienfi prouincia restituta & recuperata fuere. Sic Mezcconis senex Cracouia potitus regnauit potenter. Sed in breui factus est in pace locus eius. Obiit autem in Kalis Anno Domini MCCII. & sepultus in Ecclesia Sancti Pauli per ipsum fundata in sepulcro filii sui Mezcconis.

Miesko senex
Cracouiam re-
cuperat:

Sed paulo post
moritur: an.
1202.

Lestko Albus respuit Cracouiensem Principatum.

Cracouienfium autem primi optimates & natu maiores cum Ffulcone Episcopo, ad Lestconem Album ducem Sandomiriensem nuncios mittunt, fidelissima illi obsequia & principatum Cracouiensem offerentes. Sed quedam inheferat fermenti massa, que
totum

totum studuit corrumpere pactum. Erat quidam vir profapia generosus, moribus insignitus, consiliis prouidus, armorum vtitacione strenuus, omniumque virtutum venustate perspicuus, nomine Goworcus, qui tunc apud Ducem Lestconem palatini dignitateungebatur; cuius arbitrio omnium dignitarum ipsius Lestconis cardo vertebatur. Inter hunc igitur & Comitem Nicolau Palatinum Cracouiensem quoddam infortunium inexcrahiles iacerat discordias, susarronum fortitam ingenio fabricatas. Non aliter ergo Nicolaus Comes in ducem Lestconem suum velit accommodare assensum, nisi comitem Goworcium a se reiiciat & omnino expellat. Ait enim: nec fidelitati, nec obsequii locum esse inter discordias. Nec rem publicam tranquillitatis pace inter rixantes posse gaudere. Hesitat enim dux Lestko, hesitant & sui: ac in hoc dubio quid eligant, ignorant; Cracouia careant, an Virum vtilem sine demeritis expellant. Sed primum dampnosum, secundum criminofum. Quibus inter dubia percunctanter reuoluentibus, Indignum est, inquit, Comes Goworcus, in re tam perspicua vestram discrecionem pendere. Nam quis ambigit multorum comoda modicillo mercari dispendio? Quis nesciat, cuiuslibet persona potius carendum esse, quam vniuersitate. Quis ignorat minus malum maiori preferendum, presertim cum publica vtilitas praeferenda sit priuata. Quando ergo is vitam exponat pro amico, qui exilium horret pro domino, nisi exilium dixerim cum quis licet exul nec amicos deserit, nec periculorum se euentibus exponit. Felix ille exulatus, quem prosequitur gracia non odium testatur. Ad hoc Dux Lestko, hoc ita te comprobo proposuisse, ac si mei animi sit, quocunque pacto fatum ambitionis comple-
re.

Turbæ inter
Cracouienfes:

re. Sed absit a principe omne negociacionum genus; inhonesta procul absint honestorum & precipue principum commercia. Quid enim illi offerunt, qui innocentissimi precium querunt, cuius lactuosi euentus sit plena dignitatum venalitas, & liberi capitis nulla sit estimacio. Alium ergo, quam ducem Lestconem, sibi querant Cracouite, qui condicionibus ipsorum conueniens sit & moribus. Cracouientes igitur intellecto ad Wladislaum, ducem Gnezeentem, filium Mezconis lenis, ac si adhuc de eligendo principe tractatum habuissent, legatos transmittunt, asserentes patri fidelitatem promissam filio se debere: ideoque in ipso electionis locum non esse, quem ad paternam successionem vocat Juris ratio postulat & requirit. Quibus primo regracians Wladislaus, graciosus sibi ait tante fidelitatis obsequia, quam gubernacula Regni. Sola enim fides est que claudit & aperit, propagat & artat, firmat, & conseruat imperia. Hec sola non solum regit, ed & ipsos Reges eam regere, quam regi decet. Equidem rem aggredimini satis arduam, arduis egentem amicorum consiliis. Si ergo placet, fratri nostro Lestconi, duci Sandomiriensi, vestrum pandam propositum, quatenus non sine effectu vestra circa nos laboret intencio. Ipse namque solus & impedimentum esse potest & prefectus. Nam frater eius dux Conradus eius per omnia sequitur arbitrium. Sed & Wladislaides Metzconem & Boleslaum eius nutum sequi non ambigo. Quorum etsi magnum non sit habere fauorem; operosum est tamen non habere inuidiam. Proinde legatos ad Lestconem transmittit, per quos sibi ordine rem exponat, & dirigit Epistolam infra scriptam:

Plus quam anime sue fratri dilecto duci Lestconem
dux

dux Wladislaus vite vtriusque salutem. Status Racionis non patitur studium sane mentis a se dissidere, vel in semet ipso coruscare, desidenciam vix admittit ydemptitas amicorum. Porro & perpetuitatem dilectionis concathenauit, que res parem in nobis gignere gliscit voluntatem, & consonum in omnibus reddere debeat consensum. Et cum Cracouientem vos respuisse certo cercius cognouimus principatum, omnium in nos vota procerum super eo noueritis incurrisse. Quorum propositum tanto confidencius aggredimur, quanto minus de vestra dulcedine dubitamus, non ut illo perpetuo pociamur, sed ut prompcior ad illum nobis ex nostro arbitrio paretur facultas. Hoc igitur in facto non est solum vestra promocio, sed vestri profectus honoris. Dux igitur Lestco mente huius intellecta Epistole, quidquid in se vel in suis visus est habere promocionis & studii, fraternis desideris accommodat; condescendes contra pontificum & primatum consilia ac prudentum. Gemebant enim successionem filiorum ducis Kazimiri in illa dignitate, in hoc facto deinceps ex pirare; cernentes ipsum Lestconem contra suum commodum & profectum laborare. Vnde frater eius, dux Conradus, vix tandem & quasi coactus eorum voluntati superficietenus visus est consentire. Itaque sub totius Polonie conspectu satraporum a coligato milite usque ad supremum, consensu omnium accedente, dux Wladislaus, Mezconis lenis filius, constituitur Cracouie princeps. Qui tam accessibilem, tam fauorabilem, tam benignum, dulcem & suauem omnibus se prebuit, ne aliorum crederetur affectus contemnere: ymmo ne de propriis virtutibus arrogancior videretur, sese offerebat cunctis affabilem, eciam dona largiflue effundendo. Quo non obstante subito

Wladislaus
Dux Poznani-
ensis Monar-
chiam Polonie
fortitur:

(89)(0)(80)
 principatui Cracouiensi cedere sit coactus, ut infra patebit.

Lestco dux perpetuus efficitur Cracouie Possessor.

Mortuo itaque Nicalo Castellano, Comite Cracouiensi, qui iuxta votum duces amouebat & alios subrogabat, potiores Terre Cracouiensis cum Ffulcone Episcopo ipsorum, duci Wladislao fidelitatis obsequia denegant, & expresse ipsum pro duce habere recusant; & mox pro Lestcone versus Sandomiriam transmittunt ipsum deprecantes, ut principatum Cracouiensem suscipere non recuset; qui veniens Cracouiam per vniuersitatem Nobilium in Cracouiensem principem fuit honorifice susceptus, Wladislao de Terra Cracouiensi reiecto & penitus profugato: &c.

De Diuisione Terrarum inter Lestconem & Conradum.

Lestco namque primogenitus Cracouie, Sandomiriæ, Syradie, Laucicie & Pomeranie dux & dominus efficitur; Conradus vero iunior totam Mazouiam & Cuyauiam plenissime consequitur & possidet ac semem suum diuino munere possidebit in æternum. Post hac Lestco Albus accepit vxorem Nobilem de Russia, nomine Grzimislawcam, de qua genuit ducem Boleslaum pudicum & felicem Salomeam.

Lestko & Conradus Romanum Principem Russie uicerunt.

Illo quoque in tempore Romanus potentissimus Princeps Ruthenorum sepe dictus duci Lestconi tributa denegat, audaciterque suo imperio se opponit, ac congregato magne numerositatis exercitu manu potenti

A Wladislao
 Duce Monar-
 chia redit ad
 Lestkonem:

Lestko & Con-
 radus Terras
 suas diuidunt:

tenti metas Polonie aggreditur insperate. Quod dum auribus Lestconis perstrepuerit, illico paucorum armorum congregacione facta in Zawichost sibi occurrit, in eumque irruit, occupat & prostermit. Quod Rutheni cernentes, qui primo pompatice uenerant, uulnerati & occisi quam plurimi cum duce suo Romano mortui ceciderunt; reliqui fuge presidium inire; in qua fuga multi in Wisla fluuio vitam miserabiliter terminarunt. Sic Romanus, qui oblitus beneficiis per Kazimirum & Lestconem filium eius sibi quamplurimes impensis, fratres suos impugnare presumpsit, a gladio corruens in loco certaminis expirat. Et hoc Anno Domini MCCVto.

Lestco per Pomoranos in Dominum suscipitur & honorifice tractatur.

Post hec Lestco Albus Pomoraniem intrat, ibique ab omnibus maritimarum proceribus, tamquam eorum legitimus Princeps & dominus honorifice est susceptus & magnifice pertractatus. Negociis quoque rite & prouide ordinatis statuit loco sui Capitaneum, Swanthopelkonem nomine, virum potentem & strenuum; sed domino suo minime fidelem, ad sedem Regni sui reuertitur feliciter prosperatus.

Qui Principes in quibus prouinciis principantur.

Vt autem quilibet lector Historiarum Polonie actus & gesta ac progressum principum Polonorum, que sequentur, plenius possit capere & lucidius nominare. Restat videre qui principes, qui Tethrarchiis hiis temporibus presuerunt. Lestco e itaque & Conrado filiis Kazimiri in Cracouia & Mazouia, ut

Turbæ in Ruffia:

Lestko Pomeranie Res ordinata

Quotum Polonia Principes habuerit

9205

7181

7551

pre-

premittitur, regnantibus, Henricus cum barba in Slesia, Wladislaus Kazimiri in Oppol, Wladislaus magnus, dictus Lasconogi, Meszconis senis filius in Gnezna, Wlad Plwacz filius Odonis, filii Meszconis senis in Poznaniam similiter principantur & regnant. Obmissis namque Slesie & Oppolie principibus aliqua tamen de ipsis incidenter inserere non obmittam; de ceteris tamen scribere intendo. Siluitque aliquot annis Regnum Polonie, utens tranquillitate pacis peroptate.

Wladislaus Odonis de Terra fugatur.

Wladislaus igitur, filius Odonis, sub cura Wladislai magni, dicti Lasconogi, ducis Gneznensis, patris sui existens, cum ducatum suum Poznaniensem & Kaliszientem habere voluisset; & castrum Kalis ignorante patre subintrasset, Wladislaus patruus suus congregato exercitu, ipsum de Castro Kalis fugientem usque ad Vngariam profugavit. Et hoc Anno Dni MCCXVII^{mo} qui post aliquot annos rediens Vszcze castrum, Swanthopelkone, capite Pomoranie sibi auxilium prebente, anno Dni MCCXXIII. subintrat, ipso die Sti Dionisii & sociorum eius &c.

De prelio ante Castrum Vszcze commissio.

Anno itaque MCCXXVII^{mo} Wladislaus Magni totali sue gentis potencia & magnitudine recollecta, Vszcze Castrum vallavit; in cuius structiones Wladislaus Odonis ipso die diuisionis Apostolorum de Castro repente exiliens, exercitum patris debellavit; palatis quoque ipsius cum multis Nobilibus & gente innumera prostratus occiditur. Sic Wladislaus magnus castrum impu-

capiz in Polo.
Ya Turba:

1217

1223

1227

impugnare desistens, ab iplo confusus abscessit; quem Wlad. Odonis post modici temporis interuallum animose insequitur & Poznaniam, Kalis & alia castra domini sui recuperat, Patruo suo invito.

De Morte ducis Lestconis Cracouie.

Tempore quoque eodem & Anno Swantopelcus, Pomeranie superioris Capitaneus, de quo superius premissum est, rememorans, qualiter Kazimirus Lestconis pater, quendam virum strenuum de cognacione Grif-tonum, Cracum Bolestaum nomine Capitum Cassubitarum in ducem pacis Pomorie & Cassubitarum creasset, sibi tamen & suis successoribus obsequialem reseruans, aniebat & ipse importunis instantiis Lestconi supplicando, ut ipsum similiter in ducem Pomoranie superioris creare dignaretur. Quodque Lestco facere differebat, Swantopelcus sibi fidelitatis obsequia & tributa debitis temporibus reddere negligebat. Quod Lestco perpendens, inito consilio cum Henrico Barbato, duce Slesie, Odonis expugnare prefatum Swantopelconem Capitaneum & ceterarum Terrarum suarum Capitaneos evocari precipit, iubens ut in Gansawam prope Zuvinam predicti Monasterii Trzemenis certa die conueniret, super bono cum ipso reipublice tractaturi. Volens etiam Castrum Naklanense sub duce Wladislao, ubi Swantopelcus veniens domino suo duci Lestconi bellum mouere presumpsit; a quo bellum dux Lestco diuertisset ad villam Marczincova fugiens, Swanthopelcus proditor ipsum fugientem nefarie occidit, & magna strages in populo committitur utroque. Henricus vero dux predictus ibidem in balneo grauer vulneratur. Sicque dux Lestco de loco necis in Cracouiam ducitur, ibique in maiori Ecclesia

Swantopelcus
Pomeranie
Præfectus
Meszkonem
Album interfecit:

Cui Bolezlau
Pudicq F. suc
cedit.

1217

113

(S)(O)(S)

clesia honorifice Anno Dni MCCXVII. sepellitur. Cui Boleslaus pudicus, filius vnicus in Regno successit; dux vero Henricus versus Slesiam similiter reductus est cum nimio dolore. De cuius virtutibus infra patebit. Et extunc Swanthopelcus proditor nequissimus sibi in Pomorania ducatum vsurpauit. Fertur namque quod mors huius piissimi ducis, ut quidam aiunt, Wladislaus Odonis per patruum suum, ut premissum est, de terra fugatus & tempore sui exilii sororem Swanthopelci prefati duxerat in vxorem, & ad finem, ut eiusdem Swanthopelci auxiliis fortificatus terras suas a patruo recuperare potuisset. Quibus recuperatis eciam Swanthopelcus consiliis & auxiliis assistebat.

Conradus Dux Mazouie Boleslai pudici tutor efficitur.

Conradus Dux
Mazouie Boleslai
pudici tutor
efficitur.

Denique post mortem Lestconis, preclari Principis, Conradus frater eius, Mazouie dux, nepotem suum, Boleslaum pudicum, nondum pubertatis annos habentem, cum suis ducatibus Cracouiensi & Sandomiriensi & aliis terris in sui curam suscepit. Sed postquam Boleslaus annos pubertatis attingens cum sua genitrice dominia sua a patruo suo Conrado, tutelam suam respiciens, habere voluisset, Conradus ipsum cum matre captiuam & in Castro Szezechow arte custodie vinctum deputauit. Qui tandem post aliquod tempus sollicitudine Abbatis Szezechouiensis captiuitate euadens, Zanichoisth & Sandomirie castris vltro se sibi, veluti Domino suo naturali tradentibus obtinuit reuerenter. Quibus habitis Henricum cum barba, ducem Slesie, Boleslai alii filium, fratrem suum patrualem in subsidium contra patrem suum euocauit. Qui Henricus fratri suo Boleslao in subsidium festine veniens, cum Conrado patruo

HENRICVS
Barbat us Dux
Silesiae Terrae

(S)(O)(S)

113

patruo suo multa prelia, non sine desolacione Terrarum Cracouiensis & Sandomirie commiserunt, priusquam ipsam de Terris Cracouiensi & Sandomiria eiecere potuissent. Quo tandem eieceto, Henricus cum Barba, dux Slesie predictus, Cracouiensem ducatum & partem Terre Sandomirie eciam consenciente Boleslao pro se vsurpauit. Iste namque Henricus Monasterium Oppathonienese, cuius Monasterii Abbas & Ruthenorum Episcopus pro Catholicis ibi degentibus de nouo fuerat creatus, ad Ecclesiam Lubuczensem transtulit omnia bona Episcopatus Ruffie olim ad Monasterium Oppathonienese pertinencia incorporando Ecclesie Lubuczensi predictae, licet de facto. Huius eciam Henrici tempore mos ille nepharius inoleuit, quod Ecclesie incastellabantur. Nam monasterium Andrzejoniense, Ecclesia in Prandoczin, Ecclesia Sti Andree sub Castro Cracouiensi, Scarminiensi incastellabatur; & vicissim expugnate prophanabantur.

Conradus paganos contra Nepotes educebat.

Conradus igitur dominia nepotis ambiens, & eieccionem sibi fore pudorosam estimans Iaczwezanszitas Scouweas Pruthenos Lithuanos Szanmitas precio conuentas ad deuastandas Terras Sandomirienses Nepotis sui, frequenter educebat. Qui furtim aliquas Terras inuadentes ipsis rapinis desolabant; Belciam quoque, Episcopi opidum & villas plurimas eidem opido adiacentes deuastrarunt. Cui Cracouite & Sandomirite fortissime resistebant, ipsius gentem paganicam & exchristianam pluries debellantes, prout in annalibus hystoriis continetur. Huius Cunradi tempore gens paganica ad euocacionem eiusdem, vt premittitur, Regnum

Maiores Poloniae occupas

Expeditio Conradi Ducis Mazouiae in Prussia

P

Polo.

1217

1217

1217

Polonie primitus cepit deualtare. Congregauerat enim Canradus predictus magnum thesaurum ad suggestionem vxoris sue, paganis sibi auxiliantibus largissime effundendum. Sed impunitus non remansit, prout suo loco describetur.

De Captiuitate Wladislai Odonis.

1228

Wladislaus
Odonis captus

Anno vero Dni MCCXXVIII. Wladislaus magnus cum Wladislao Odonis nepote suo congressi campestri bello inuicem bellauerunt. In quo congressu Wladislaus magnus victor existens nepotem suum ducem Wladislaum Odonis incaptiuauit. Qui captiuitatem euadens patrum suum Wladislaum magnum seu Lasconogy dictum, anno sequenti de terris Polonie fugauit, &c.

Dux Wladislaus magnus Gneznam impugnat.

1231

Wladislaus
Lasconogi fra
Gnefnam
impugnat; &
paulo post moritur.

Demum Anno Dni MCCXXXI. dux Wladislaus magnus ueniens de Raciborzis castrum Gnezne uallauit & aliquanto tempore in expugnacione eiusdem mora facta, expugnare non ualens tristis abscessit, & eodem anno in exilio existens diem clausit extremum. Sic Wladislaus Odonis in totius Polonie Dominio principatur.

Quare dux Wladislaus Odonis de terris expellitur.

1232

Fata Wladislai
Odonis
Ducis Maioris
Polonias:

Sequenti igitur anno, uidelicet MCCXXXII. dux Wladislaus Odonis socius maioris Polonie princeps effectus, uolens de sublimacione sua Deo uices rependere, qui iam duos filios de vxore legitima procreauerat,

creauerat, uidelicet Przemislaum primum & Boleslaum piuum, & tactus deuocione, quam ad Ecclesiam Poznaniensem pietatis motu gerebat, in qua pater suus Odo & magnus Boleslaus & alii sui progenitores tumulati requiescunt, libertates ipsi Ecclesie ducales concessit, absoluens omnes hereditates Ecclesie predictae, quas pro tunc Episcopus & Capitulum Poznaniense possidebant, ac in posterum iusto modo acquirere possent; & incolas eorundem ab omnibus Angariis, parangariis, a Stofza, aporadieu, przewodis Podwodis, a Sepii, a Stani, ab expeditione & ab omni Iurisdictione Palatinorum, Castellanorum & omnium Iudicum & Subiudicum; ita quod coram nullo eorundem homines seu Ecclesie citati comparere seu respondere tenentur; sed tamen coram suis dominis Episcopo, Prelatis & Canonicis deceant respondere, propter tres causas, propter quas homines Ecclesie Dominis eorum presentibus, per ducalem Iudicem seu Regalem iudicari debebunt; nec tunc penas pecuniales, si ad ipsas condemnarentur, Iudex ducalis tollere debeat; sed Ecclesiasticus, cuius homo fuerit, ipsas tollet. Prima autem harum causa est: Si homo Ecclesie inimicus ducis ad Terram suam deuastandam eduxerit, & si in mortem ducis machinatus fuerit; & ex hoc quidem multa capitis vel effusio sanguinis sequeretur: Ob hoc non uir Ecclesiasticus, sed Iudex ducalis seu Regalis sentenciare debeat. Concessit etiam prefatus dux in eodem priuilegio Paulo, Episcopo Poznaniensi & suis successoribus monetam cudere in opido Crobia, dans eidem villam, que dicitur Sulcowacroba, & quod possit uenari in quolibet loco Episcopatus sui, propter quarum libertatum donaciones primates Polonorum sequenti Anno uolebant ducem Wladislaum occidere;

Monarchia
Poloniae ad
Silesiae Ducem
sanquam line-
am Ducum Po-
loniae princi-
pem translata:

inducentes & affumentes in dominum Henricum cum
barba Slesie & Cracouie ducem. Contra cuius ad-
uentum Wladislaus Odonis cremauit castrum Buyn &
Castrum Gnezne reedificauit. Alia autem causa eiec-
tionis eiusdem ducis fuit hec, quia Henricus cum bar-
ba rememorans vulnera alias in Gansowa suscepta, si-
bique per machinationem Wladislai predicti illata,
Terras Pomeranienses, Kalisienses, Pisdenses & Sre-
denses ac castrum Bechow de Cominetia & ad eua-
cationem Poloniam subintrauit, Castraque Buyn &
Srem reedificauit, ac expensis & hominibus muniuit
decenter, locauitque in Srem filium sororis sue Han-
dleidis, Marchionis Pomoranorum, quam post mor-
tem Dyppoldi, Marchionis Morauie, Rex Bohemie
monoculus de terris Morauie cum quatuor filiis eie-
cerat, qui apud fratrem degebat pro tunc. Sed Po-
loni post aliquod tempus Castrum Sremense clam in-
trantes ipsum occiderunt. Alter vero postmodum Bo-
leslaus a paganis occiditur; tercius Przemisslaus mori-
ens in Trebnicz tumulatur; quartus Dyppoldus Ca-
nonicus Magdeburgensis ibidem decedens sepellitur. Et
sic idem Henricus cum filio suo Henrico duces Slesie,
Polonie & Cracouie terrarum Domini sunt effecti.

*Qualiter Hospitalarii Sancte MARIE de domo Theutu-
nica Culmensem Terram introierunt.*

Terra Culmen-
sis Hospitalari-
is S. MA-
RIAE de Do-
mo Theutoni-
ca oblata:

Conradus namque Mazouie dux supra dictus, qui
multas infestationes a Pruthenis & a Pollexianis in
Terra Culmensi sustinebat, ad Consilium Guntheri E-
piscopi, barbati nigra cruce signatis Hospitalariis San-
cte Marie Ierosolymitane de domo Theutonica con-
cessit Terram Culmensem viginti annis, vt resisterent
Pru-

Pruthenis & Pollexianis cum ipsis preliando eius iu-
uamine mediante. Infra quos annos cum Prutheni &
alie gentes Paganice Terris Mazouie ducis Conradi
predicti nimium fuissent infesti, predictus Cunradus
Henricum cum barba nepotem suum ducem Slesie
prefatum in sui adiutorium euocauit, cuius fretus au-
xilio & cruce signatorum predictorum in Pruthenis
& in aliis gentibus paganis magnam stragem commi-
sit, ipsos fortiter debellando. Post cuius victorie fa-
mosum triumphum, Henricus dux, sepe dictus, Conra-
dum patrum suum peccit, vt cruce signatis Terram
predictam Culmensem perpetuo ascribere dignaretur.
Ad cuius preces idem Cunradus Terram predictam in-
fra Ossam, Wissam, & Dwanczam fluuios Hospitalari-
is predictis graciosè donando * perpetue ascripsit.

De morte Ducis Henrici cum barba.

Anno igitur Dni MCCXXXVIII. Henricus cum
barba dux Slesie, Polonie & Cracouie, diem clausit
extremum; Henricum filium suum vnicum, quem de
Sancta Hedwigi procreauerat relinquens heredem. Et
sequenti Anno, videlicet Anno MCCXXXIX. Wladi-
slaus filius Odonis, Dux Polonie exul existens & in
modica parte Polonie principatum, videlicet Vszcze,
Nakel, Szim cum eorum appendiis obtinens,
migravit ad Christum & in Ecclesia Poznaniensi tu-
mulatus quiescit, Eodem quoque Anno Archi-Epi-
scopus Magburgensis Lubucense Castrum obsedit, alle-
rens illud per Henricum Imperatorem tempore Bole-
slai expugnatum fuisse & Ecclesie sue Magburgensi
donatum. Sed magna multitudine hominum sui exer-
citus deperdita & per Polonos deuicta mestus discessit.

Eodem

* Cumulatius hoc negocium, & Diplomatum quidem fide Celebrer.
Autor Bibliothecae Polonicae nuper 8 pec. IV. no. 1. exposuit.

Mors HENRI
CI BARBA-
TI: Ducis Sles-
siae an. 1238.

item an. 1229.
Wladislaw O-
donis: Ducis
Maioris Polo-
niae.

1238

118

(S)(o)(S)

Erruptio Tatarorum:

Eodem quoque Anno, videlicet MCCXXXVIII. Thartari Vngariam deuastauerunt; & cremauerunt & spoliis receptis secundo anno ad propria redierunt. Sequitur de nuptiis Boleslai pudici, ducis Cracouie.

Boleslaus pudicus, dux Cracouie, Kyngam duxit in uxorem.

Nuptiæ Boleslai Pudici:

Anno igitur, quo supra Boleslaus pudicus, filius olim Lestconis ducis Cracouie Kyngam filiam Boleslai Regis Vngarie sibi copulauit in Vxorem. Que, vt aiunt, statim, vt nata fuerat, contra morem infantum in vocem prorupit dicens: Aue Regina celorum; quo loqui desit usque ad tempus a natura prefinitum. Hec cum viro suo celibam vitam ducentes continenter ad finem vsque dum vixerunt & feliciter animas Deo reddiderunt.

Qualiter Castrum Lowicz cum districtu ad Ecclesiam Gnezensem peruenit.

Demum Anno supra dicto Cunradus Mazouie dux vefania indutus Magistrum Johannem Cappelus Scola- sticum Plocensem comprehendere iussit & plagis appositis nimium afflicto vt furem suspendere precepit. Quem iterum iam mortuum a patibulo sublatum, & ad Ecclesiam Sancti Benedicti in ripa Wisle contra faciem Ecclesie Plocensis deferri & suspendi iussit. Et hoc ideo, quia cum Kazimirus filius Conradi predicti filiam Henrici ducis Slesie neptem ducis Henrici cum barba & Sancte Hedwigis quinto gradu consanguineatis a se distantem duxisset in uxorem. Et prefatus Scola- sticus Kazimiri Magister & Pedagogus existeret; idemque Kazimirus dux circa vxorē in domo soceri sui preter Patris voluntatē plus debito tempore moram faciebat.

Fatum Scholasticum Plocensis:

(S)(o)(S)

119

ciebat. Imposuit culpam dux Conradus Magistro Johanni, qui ipsius consensu & consilio dux Kazimirus in contemptum patris hoc facere presumebat; & ob hoc in eius necem prorupit. Loco cuius maleficii dux Conradus sepe dictus Castrum Lowicz cum suo districtu Archiepiscopo & Ecclesie Gnezensi in satisfacionem perpetuo donauit.

De Concilio per Gregorium IX. Rome celebrato.

Denique Anno MCCXL. Papa Gregorius nonus iussit omnes Archiepiscopos Romam conuenire; Episcopi vero & Capitula eorum qui nolent seu non possent ex aliqua causa rationabili per nuncios comparere. Adhoc vt de consilio eorundem Fredricum Imperatorem, quem iam in anno proxime preterito excommunicarent pro eo, quod quosdam Episcopos de sedibus suis eiecerat, & quosdam Cardinales captiuauerat, ab Imperio remoueret, quia per annum & amplius in excommunicatione perdurans reconciliari contempsit. Sed ipsius Imperatoris attucia & dolo precluse fuerant vie Romam venire tendentibus: sicque venire minime vocati valuerunt &c.

Archi-Episcopi Romam vocati:

De primis Thartaris, qui Poloniam & Vngariam intrarunt.

Anno vero MCCXLI. Bathi Rex Thartarorum cum suis Thartarorum exercitibus gentis seue & innu- mere transiens per Russiam volens intrare Vngariam. Sed priusquam fines Vngarorum attigisset, partem sui exercitus contra Poloniam destinauit. Qui die Cinerum Ciuitatem & Terram Sandominensem vastauerunt nulli sexui vel etati parcentes. Et postmodum per

HENRICVS
PIVS Dux Si-
lesie & Polo-
nie a Tartaris
prope Ligoi-
cium occisus :

120

(105)(0)(50)

per Wisliciam Cracouiam peruenerunt vastantes. Qui-
bus prope Oppol Boleslaus Oppoliensis & Wladislaus
Sandomiriensis duces occurrerunt & preliari ceperunt.
Sed terga vertentes fugerunt multitudini & voluntati
resistere non valentes. Et sic decima pars exercitus
Thartarorum deinceps Syradiam, Lauciciam & Cuya-
uiam vastantes usque ad Slesiam peruenerunt. Quibus
Henricus filius Henrici cum barba Slesie, Polonie &
Cracouie dux cum multis millibus armatorum in cam-
po Castri de Legnicz potenter occurrit & animose
spem in DEI auxilio & fiduciam obtinens cum ipsis
concreditur. Sed permittente DEO, qui suos aliquan-
do propter scelera flagellari permittit, Nobilissimus
dux Henricus prefatus multis milibus hominum deper-
ditis, ipse cecidit interfectus. Cum quo quidam dux
Boleslaus, dictus Szepowa, fuit similiter interfectus.
Bathi vero Rex Thartarorum, cum intrasset Vngari-
am, occurrerunt & Bela & Culmannus, fratres ger-
manici Reges Vngarorum; Qui tandem maiori parte e-
xercitus sui in prelio amissa terga verterunt. Et sic
Baty Vngariam vastans & homines a maiori ad mini-
mum crudeliter interficiens nec parcens ulli sexui vel
etati etiam Danubium fluuium pertransit. In quo Re-
gno per annum & amplius fuit commoratus, crudelem
stragem in populo & desolationem urbium nephari-
am committendo.

Boleslaus filius Henrici occisi de Polonia eiicitur.

Boleslaus namque primogenitus Henrici, quem
Thartari occiderunt, mansuetudine patris exutus &
seuicia beluina indutus, qui patri suo Henrico cum fra-
tribus suis, Henrico videlicet, Wladislao, Conrado
& Me-

Boleslaus Cal-
Bus Dux Sile-
vie Terras ma-

(105)(0)(50)

121

& Melzconi in ducatibus successerat, cepit seuire in
Polonos & insolenciam nimiam exercens Theutoni-
cos Polonis preferendo & ipsis predia large tribuendo.
Propter quod Poloni sibi fidelitatis omagia facere re-
cusarunt, ab ipsius dominio sponte recedentes, adhe-
runtque dominis suis naturalibus Przemislao & Boleslao
filiis Conradi ducis Wladislai Odonis. Quo facto mox
terrigenae Poloni Castrum Przemanth sub Boleslao
duce Slesie, a quo recesserant, ceperunt & dominis
suis Przemillio & Boleslao assignauerunt.

*Swanthopelcus proditor, dux Pomeranie Pruthenos
contra Christianos insurgere fecit.*

Swanthopelcus itaque proditor, qui se ipsum pu-
dorose & nepharie in ducem Pomoris creauerat, Pru-
thenos baptifatos sub ditione barbarorum constitutos
ab eorum fidelitate suo prauo consilio subtrahens sibi-
que coadunatos in eosdem insurgere fecit. Qui ino-
pinate irruentes in Theutunicos nulli etati vel sexui
parcentes multos de Theutunicis perimerunt. In cu-
ius facti vlcionem barbati cruce signati cum ducibus
Polonie coadunati castra predicti Swanthopelci Wisse-
grod & Zartawozam expugnauerunt. Castrum quo-
que Nakel, quod idem Swanthopelcus sub Przemil-
lio & Boleslao iuuenibus fraudulenter paulo ante oc-
cupauerat, de eius potestate capientes, duci Przemillio
& suo fratri reddiderunt. Et hoc Anno Dni MCCLIII.
quo tempore Przemisl dux Polonie predictus edifica-
uit Castrum Cawanzin.

*Conradus dux Masouie bona Ecclesie Cracouiensis
spoliavit.*

Q

Eodem

oris Polonia
amittit:

Adversa Swan-
topulci Pome-
ranie Ducis
Fata:

Conradus Dux
Masoviz In-
terdicto Ec-
clesiastico sub-
jectus: & quā
ob causam?

Eodem quoque anno Cunradus dux Mazouie, dio-
cesim Cracouientem intrauit, Ecclesie villas spoliavit
& curias Episcopi exussit & multis dampnis Ecclesie
illatis ad propria rediit illesus. Et ob hoc Prandotha
Episcopus Cracouientis, qui Anno proxime preceden-
ti in Episcopum fuerat electus & consecratus, ipsum
ducem excommunicauit, Cuius sententiam dominus
Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis confirmauit. Et
eodem tempore Swanthopelk, Pomorie dux filium su-
um Miecznyonem barbatis cruce signatis ex pacto ob-
sidem dedit. Et quia cum Pruthenis statim post hoc
pacti & fidei promissis oblitus sedicionem in Terra
Prussie mouere presumpsit; filius eius predictus in
Theutuniam est deductus. Anno quoque supra dicto
Cunradus Mazouie dux sepe dictus cum suis Mazoui-
ensibus iterum Terram Sandomiriensem potenter in-
travit. Cum quo Boleslaus nepos eiusdem sepe dictus
in Suchdol congressus prelium commisit & multos Ma-
zouitarum prosternens Cunradum patrum suum de
terra fugauit.

De Exustione Ciuitatis Culmensis.

Anno igitur sequenti, videlicet MCCXLIII.
Swanthopelk dux & proditor memoratus Zarthaniam
Culmensis ciuitatem dolo quorundam pecunia corru-
ptorum succendi fecit. Et post modicum temporis in-
teruallum, coadunata sibi multitudine Pruthenorum
Cuyauiam intrauit & multos christianos nepharie pe-
remit & alios captiuos adduxit; terram quoque Cu-
yauie incendio hostiliter deuastauit, & duos fratres de
ordine minorum exercitus interemit.

Qualiter dux Przemisl Castrum Kalis recuperauit!
Post

Swantopulcus
Pomeraniz
Dux Terram
Culmensis
cum Exercitu
ingreditur:

Post modici namque temporis interuallum anni
predicti Przemisl Polonie dux, duxit * Heduigem fi-
liam Cunradi Henrici ducis Slesie, quem Tharthari oc-
ciderunt in uxorem quarto & quinto gradu consan-
guineitatis a se distantem. Post nupciarum autem sol-
lemnitatem Milites Poloni castrum Kalis ceperunt &
duci suo Przemislio presentarunt. Tenuerat enim Bo-
leslaus dux Slesie castrum Kalisense usque ad tempus
predictum Przemislio & Boleslao reddere recusans.

De recuperatione Castri Santhok.

Eodem vero tempore & anno Pomorani, qui
longo tempore in antiquo Castro Santhok Slesie Duci
Henrico & filio eius Boleslao seruierant: ipsum Ca-
strum duci Przemislio spote tradiderunt.

Poloni insurrexerunt contra Ecclesiam Poznaniensem.

Anno itaque & tempore prefatis, omnes pro-
ceres Polonie contra Ecclesiam Poznaniensem vnani-
miter conspiracionem fecerunt, libertatem quam ei
Dux Wladislaus filius Odonis, de qua premissum est,
concesserat & privilegio suo confirmauerat, infringere
volentes. Quorum uelanie dominus Boguphalus Epi-
scopus cum suo Capitulo cesserunt ad tempus. Sed
anno sequenti videlicet MCCXLV. Przemislius & Bo-
leslaus fratres duces prefati ad instanciam dicti Domi-
ni Bogufali Episcopi & sui Capituli privilegium patris
ipsorum libertates prefatas reexemptionis continens
prouide confirmauerunt, & in foris, ut sub pena ser-
uentur, proclamare fecerunt. Et post hoc in crasti-

Q 2

no

* Ita Codex Manuscriptus errore manifesto, Elisabethen enim HENRICI
PII: Ducis Silesie filiam an. 1245. Przemislaus: Dux Poznaniensis du-
xit: vid. Dlugosus VII. ad an. 1265.

Boleslao Cal-
vo Duci Silesie
Castrum Ga-
liffense eri-
pitur:

Item Castrum
Santhok:

Privilegia Ec-
clesie Pozna-
niensis Baro-
nes Polonie
tollere con-
tendunt Du-
cibus eo ma-
gis has ipsas
libertates con-
firmantibus:

no beati Adalberti Przemilius dux fratrem suum Boleslaum gladio cinxit militari, & hoc in Ecclia Gneznenli Domino Ffulcone Archiepiscopo missam celebrante.

Qualiter Castra quedam Boleslao duci Zlezie accesserint.

Concordia inter Duces Silesie & Poloniae

Anno quoque MCCXLVII. Boleslaus dux Slesie sepe dictus veniens Poloniam Castrum Copaniczam super fluvium Odram edificavit; cui occurrentes Przemilius & Boleslaus fratres cum suis exercitiis ante congressum belli facta compositione amabili tria castra Santhok Mycdzneg & Cwanzin sibi gratuite pro bono pacis contulerunt.

Impetio Lithuanorum instigante Conrado Duce Masoviae

De prelio in Zarzissow commissio.
Conradus namque dux Mazonie pro titulus molestus gerens, qui per nepotem alias in Suchdol fuisse debellatus & non sinestanti pudoris obprobrium inultum pertransire, elegit magis maculata conscientia Deum offendere, quam obmittere vindictam. Et congregata Lithuanorum multitudo Terram nepotis sui invasit depredando, Cui Boleslaus in Zarzissow occurrens prelium in vicem grande comiserunt. Sed Boleslao pro dolor fugato, Lithvani & Mazovite Sandomiritas & Cracovitas quamplurimos occiderunt, multos ex eisdem captivando.

De Divisione Terre inter Przemisium & Boleslaum Duces.

Polonia Major inter duos Fratres divisas

Demum Anno Domini MCCXLVII. Przemilius & Boleslaus fratres memorati Terram Polonie dividerunt in hunc modum. Quia duci Boleslao cessit castrum

strum Kalisiense cum suis appendis, & tota terra, que protenditur a fluvio Przosna usque ad Przemanth, & ipsum castrum Przemanth cum suis adiacentibus universis, versus vero septentrionem usque ad Wartiam fluvium & usque in Manszham & ad paludem, qui Sepno nominatur, & inde Lanca, demum Obra fluvii terminantur. Residuum vero Terre Gneznenlis & Poznanensis cum suis appendis cessit in dominium duci Przemilio. Jurat uterque quod huiusmodi dominium nunquam alter eorum violabit. Episcopus quoque Bogufalus Poznanensis instantibus ducibus predictis tulit excommunicationis sententiam in illum, qui contra Juramentum aliquid de terra fratris presumeret vindicare. Sed nec Juramentum nec excommunicatio obfuit, quin divisio huiusmodi fuit violata, ut infra patebit.

De impugnatione Castri Santhok.

Prefatis igitur anno & tempore Baroyn dux Slavonorum seu Caschubarum obsedit castrum Santhok. Ad eius resistenciam Przemisl dux Polonie festinus accessit; cui Boleslaus Slesie dux, cuius erat Castrum, in subsidium properavit. Quos cernens Barnyn advenisse, ab obsidione Castri nocte abcessit. Dux vero Boleslaus considerata Przemillonis strenuitate & sollicitudine defendendi Terras sibi mox castrum Santhok gratuita voluntate restituit.

Castro Sancto Barnym Dux Slavonum frustra obside & Boleslaus Calvus Dux Silesie Przemilao Duci Poloniam redidit

De recuperatione Castri Landensis.

Post paucorum namque dierum revolutionem anni predicti Boleslaus dux Kalisiensis, frater Przemillonis recuperavit Castrum Landense, quod Kazimirus dux Cuyavienlis & Lancienlis filius Conradi ducis Mazovie sub Monachis Landensibus firmaverat, & firma-

Conradus Dux
Mafouia mo-
ritur:

126

(S)(O)(S)
firmatum detinuit occupando. Post quod factum Cun-
radus dux Mazouie, pater Semouiti & Kazimiri pre-
dicti de hoc seculo migravit, Semouito filio suo du-
catum Mazouie relinquens. Frater autem ipsius Ka-
zimirus patre sepulto Lanciciam Spiczmirzs & Ro-
szprzam ex improviso occupauit; dum frater eius Se-
mouitus cum matre ipsorum in paternis exequiis mo-
rarentur.

De Synodo in Wratisslauiā per legatum Pape celebrato.

Anno itaque MCCXLVIII. Jacobus Archidiaconus
Leodnensis, domini Pape Capellanus, & in Polonia,
Prussia & Pomoria nuncius eiusdem celebravit Sino-
dum in Wratisslauiā; cui interfuerunt Ffulco, Archie-
piscopus Gneznensis, Thomas Wratisslauiensis, Bogu-
phalus Poznaniensis, Praudotha Cracouiensis, Michael
Wladisl. Petrus Plocensis, Nankerus Lubuczensis &
Henricus Culmensis primus ordinis Cisterciensis, qui
de Abbate eiusdem loci de nouo in Episcopum fuit
creatus. In qua Synodo idem Jacobus de consilio &
consensu Episcoporum indulget Polonis, uti carnibus
libere a Septuagesima usque ad XLmam. * Consue-
uerant enim Poloni dicto tempore more primitiue Ec-
clesie ab esu carniū abstinere. Et quia plurimi fre-
quenter violabant & ob hoc excommunicabantur; &
eueniebant ex hoc pericula animarum. Et ideo indul-
gentia huiusmodi ipsis fuerat concessa.

Jejunium Qua-
dragesimale a
Die Cinerum
incipit.

De Subsidio per Clerum prouincie polonicae Pape.

Denique Anno prefato Ffulco Archiepiscopus
cum

* Add. uescerentur.

(S)(O)(S)

127

cum Episcopis & Clero sue prouincie, quintam partem
redituum Ecclesiasticorum pro tribus annis simul &
semel recollerunt, & per fratrem Gothfredum pri-
marium domini Pape pro subsidio Ecclesie Romane
transmiserunt. Nam prefato tempore Innocencius quar-
tus in concilio Lugdunensi Fredricum Imperatorem
ab Imperio deposuit & contra ipsum brachium secu-
lare inuocauit, &c.

Fridricus II.
Rom. Imp. in
Concilio Lug-
dunensi ex-
communica-
tus:

Qualiter uilla Cozlowo Ecclesie Poznaniensi accessit.

Anno quoque supra dicto Boguphalus, Episcopus
Poznaniensis uillam Cozlowo a Semouito duce Ma-
zouie pro XC. marcis argenti recepit: quas idem dux
pro debitis paternis soluere tenebatur. Et eodem an-
no & tempore Przemisl dux Polonie Thomam Castel-
lanum Poznaniensem & Thomisslaum ac Sandiwogium
filium eius pincernam de cognacione Nalancz capti-
uauit & uinculis ferreis constrictos in Gneznensi ca-
stro carcerali custodie deputauit. Volebant enim pre-
fati milites cum suis confortibus in Terram Polonie
Boleslaum ducem Slesie inducere, Przemissio & fratre
suo profugatis. Sed eorum consilia quamuis occulta
& malicie conceptus presencia ducum fuerunt propal-
ata.

Turbæ in Po-
lonia:

De diuisione Terrarum Polonie iterum facta.

Deinde Anno Dni MCCXLIX, dux Przemisl Po-
lonie reedificauit Castrum & ciuitatem Poznaniensem
circa Ecclesiam maiorem & fratri suo duci Boleslao
dedit Gneznam, Byn, Gredez seu Gedcz, Bechow,
Ostrow, Nakel, Vszge, Czamcaw & Szim. Bolesla-
us uero Przemissioni duci redonauit partem suam Ca-
stri & Terre Kalissienis ipsum contingentem.

Nova Maioris
Poloniae Diui-
sio:

De

De Alienatione Castri Lubuschi.

Teutonibus in
Poloniam &
Silesiam alle-
git.

Tempore quoque & Anno predictis, Boleslaus dux Slesie predictus, volens de fratre suo Henrico duce Wratislaviensi, qui ipsum paulo ante propter suas insolencias captiuauerat & vinctum in Turri Lowicz arte custodie deputauerat, summere vindictam, Castrum Lubusz nobile & firmum fratris sui Meszconis, qui ibidem in Ecclesia Scti Petri sub Castro tumultus quiescit, Archi-Episcopo Mathburicensi, ut sibi contra Henricum ducem prefatum ferret auxilium minus consultorum donauit. Cuius fretus auxilio nitebatur fratrem suum Henricum prefatum ducem de Terris penitus profugare. Iste enim Boleslaus cepit primo Theutonibus Poloniam inducere, & ipsis predia & castra tribuebat, vt contra fratres suos germanos, quos sine cessatione impugnabat, sibi auxilium preberent; Sythuiam quoque & Gorliciam & alias plures vrbes & castra a ducatu Slesie alienauit confuse.

Qualiter dux Przemisl rehauiit Castrum Rudense.

Necessario
que Silesie
cum Masouie
Ducibus in-
tercessit.

Post modici igitur temporis reuolucionem predicti anni, Wladislaus dux de Oppol, filius quondam Kazimiri ducis Oppolienlis, qui Castrum Rudense cum suo districtu suo Wladislaui Odonis & suis filiis tempore exilii eorundem occupauerat, nitebatur ducem Castrum Rudense Kazimiro quondam Cayano filio Conradi olim duci Masouie pro quingentis maris obligare. Duxerat enim Meszco Wratislavi ducis Oppolienlis fratrem Sororem Kazimiri ducis predicti. Cui assignauerat ratione donationis propter nuptias, summam argenti predictam, quam postmodum in Testamento decedens per fratrem suum Wladislaum commiserat vxori sue exoluendam.

Sed

Sed dum nuncii Kazimiri ad recipiendum Castrum predictum Rudense tardarent, Przemisl dux Polonie fugatis nunciis ducum predictorum, Castrum Rudense predictum accedens ipsum per Castrenses sibi presentatum occupauit. Eodem tempore in prima nocte post diem Beati Johannis Baptiste, Ego Boguphalus, Episcopus Poznaniensis audiui licet peccator, per visum quendam Religiosum mihi dicere: Infra XXV. annos tota Polonia consumabitur, & dum a loquente interpretationem diligenter inquirerem, vtrum in bono, an in malo deberet consumari, non michi respondit, dixit tamen, quod & papa deberet consumari. &c.

Fata Castri
Rudensis:

Viso Bogu-
phali Episcopi
Poznaniensis:

Dux Przemisl edificauit Castrum Bythom.

Transacto vero eiusdem anni modico tempore Cunradus dux Slesie, filius Henrici ducis occisi a Thartaris, metu fratris sui Boleslai sepe dicti, qui ipsum non solum captiuare, sed etiam occidere nitebatur, partem Terre sibi dare denegando secessit in Poloniam ad Przemissionem generum suum; qui ipsum benigne suscepit & honorifice pertractauit. Et tandem Przemisl dux ante dictus collecto exercitu suo & sui fratris Boleslai Gneznensis, edificauit Castrum Bythom prope Glogouiam super Odram, & tradidit illud duci Cunrado predicto. Medio autem tempore, quo Castrum predictum muniebatur, dux Przemisl Boleslaum, ducem Silesie sepe dictum captiuat & in vincula coniecit; & rediens Poznaniam sororem suam Salomeam Cunrado duci prefato dedit in vxorem. Quorum nuptiis intererat Ffulco, Archiepiscopus Gneznensis, & Boguphalus Episcopus Poznaniensis. In hac etiam sollempnitate nuptiarum Thomas Castellanus Poznaniensis & filii eius a captiuitate per manus fideiussorum

Conradus II.
Dux Glogouien-
sis Salomeam
Sororem Prze-
missai Ducis
Poznaniensis
ducit:

Qui Castrum
Bythom extru-
xit:

R

libe-

liberantur; sicque bona fide & absque fraude & dolo duci Przemislioni & suo fratri perpetuo seruitio se obligarunt. Denique Anno Domini MCCLmo in Kalendis Januarii Hedwigis, mater Przemillonis & Boleslai ducum diem clausit extremum.

De Captiuitate Boleslai Ducis Gneznensis.

Boleslaus Dux
Gneznensis
captus:

Eodem uero anno XIII. Kalendas Junii dux Przemisl fratrem suum Boleslaum captiuauit & omnes munitiones illius, uidelicet Gneznam, Nakel, Wicze, Czarncow, Szim, Obedz, Bechow &c. occupauit, tradentibus se eidem spontanea voluntate &c. Sequitur de captiuitate ducis Henrici.

De Captiuitate Henrici Ducis Wratislaviensis.

Henricus III.
Dux Wratisla-
uensis a Con-
rado II. Duce
Glogov. Fra-
tre captus:

Tempore quoque eodem Cunradus dux Slesie de Bythom predictus fratrem suum germanum, Henricum ducem Wratislaviensem captiuat pro eo, quod sibi promiserat & iuramento firmauerat, adhuc Boleslao fratre ipsorum sepe dicto partem ducatus Slesie repetere, quod non fecit. Ipse autem dux Henricus datis pro se obsidibus liberatus est promittens Cunrado a Boleslao partem Terre repetere, aut de sua sibi certam partem assignare.

Croznenses Terrigenae duci Conrado adheferunt.

1251 Conradus II.
Dux Glogovi-
ensis Terram
Grosnensem
occupat:

Anno igitur MCCLmo Boleslaus dux Slesie prefatus Hymkonem filium Muzonis, Castellatum Croznensem, quem pre ceteris singulari fauore prosequi uidebatur, captiuum tenuit & Theutonicis custodiendum presen-

presentauit, volens ab ipso pecunias exigere, cum quibus Theutonicis in auxilium conueniret. Quod cernentes Poloni & de ipso penitus fratri ipsius duci Cunrado adheferunt, Croznam urbem & alias munitiones eidem presentantes.

Wladislaus dux de Oppol Ensennam duxit in uxorem.

Eodem namque tempore Przemisl dux Polonie Sororem suam * Ensennam Wladislaui duci de Oppol copulauit in uxorem, quinto & quarto gradu consanguinitatis sibi coniunctam &c.

Nuptiæ Wla-
dislai I. Ducis
Opoliensis.

De occupatione Castri Dzbanzin.

Tempore quoque predicto quidam Latrunculi de Castro Lubusz exeuntes uenerunt ad campestria Castri Dzbanzin, & predam caperent. Quibus pecora capere uolentibus, quidam Pastor ait, ut quid pro modica preda maiora spernitis? Ecce enim Castrum Dzbanzin tam acris uiris custoditur expectantibus ceteros, qui debent ad custodiam Castri venire. Quod audientes latrunculi & ad custodiam Castri euntes eodolo castrum intrauerunt, ipsumque occuparunt. Sed cum mane ad ducem Przemislaum rumor facti huiusmodi peruenisset, festinus ad Castri obsedicionem proponit Edictum emittens, ut omnes Nobiles & populares ipsum festine insequerentur, & ueniens latrunculos in Castro existentes obsedit. Latrunculi uero se in mortis articulo positos cernentes, clemenciam principis inuocarunt. Qui ipsos benigne suscipiens &

Fata Castri
Dzbanzin:

R2

vi-

* Diploma Spec. C.D. CIV. an. 1258. Coenobio Raudensi concessum ZUSANNAM uocat. Quare una eademque Dlugossi EUPHEMIA ad an. 1251. ac hæc BENSENNA siue ZUSANNA adde Tab. nostræ VI. Genealog. Tom. I. no. 8.

vitam tribuens Castro rehabito ipsos abire liberos ad propria permisit. &c.

Dux Przemisl ducem Cunradum cinxit gladio militari.

Conradus II.
Dux Glogo-
viciensis Baltheo
militari cinxit
gladio.

Anno itaque MCCXII. in die Sti Stephani, martyris gloriosi, Nobilis Przemisl dux Polonie Illustris Cunradum ducem Glogouiciensem generum suum, Boguphalo Episcopo Poznaniensi missam celebrante in sua Ecclesia Poznaniensi insigniuit baltheo & gladio militari. Eodem quoque Anno Barnyn, dux Pomorie, Castrum Drdzen sub quodam dolo fraudulenter occupavit. Sed priusquam Mensis occupationis predictae expirasset, Przemisl dux Polonie per potentiam ipsam recuperavit viceversa &c.

De obitu Boguphalis, Episcopi Poznaniensis.

Mors & Elogium BOGUPHALI Episcopi Poznaniensis.

Anno igitur Domini MCCLIII. V. Idibus Februarii Boguphalus Episcopus Poznaniensis in predio Ecclesie sue Solecz, diem suum clausit extremum. Delectabatur autem nocte dieque legendo in libris sacre scripture; quorum copiam non modicam habebat & plus quam aliquem Thesaurum feruentissime diligebat. Quos omnes post obitum suum Ecclesie Poznaniensi reliquit. Ille felix Episcopus secundo Anno Episcopatus sui chorum Ecclesie Poznaniensis propter quasdam scissuras fundamentaliter, seu funditus destrui fecit & de nouo construxit. Vixit autem in Episcopatu suo decem annis & XXVI. septimanis. Post cuius decessum Capitulum Poznaniense ad electionem futuri pontificis conuenientes processerunt per formam compromissi elegerunt Petrum Decanum Poznaniensem

sem, virum pyum & deuotum. Sed quia Hugo Cardinalis, Apostolice Sedis legatus, Archiepiscopo Gneznensi inibuerat, ne electos confirmaret, idcirco ad predictum legatum nuncios Capitulum Poznaniense destinavit; qui nuncii a predicto legato licentia confirmandi Electum suum per Archiepiscopum predictum Gneznensem faciendam benigne obtenta. Cum ad Ffulconem Archiepiscopum redissent, & ipse confirmandi terminum in Slawno eidem assignasset: In quo termino Johannes Archidiaconus Poznaniensis & Theophilus Archidiaconus Gneznensis, Canonicus Poznaniensis in electionem prefati Decani se opposuerunt, dicentes se esse contemptos, quia ad electionem non fuissent vocati; & ob hoc pecierunt ipsam electionem magis infirmari, quam confirmari. Sicque dilacione confirmationis pendente, Oppiso Abbas de Melzano, protunc Apostolice sedis legatus, utrosque versus Wratillauiam ad se venire coegit; quos ad concordiam salubriter reuocans & inducens tandem concordauit; sic quod prefati Archidiaconi in electionem decani predicti consenserunt. Cuius electionem prefatus Abbas Auctoritate Apostolica confirmavit, decernens per Archiepiscopum Gneznensem munus confirmationis sibi impendi. &c.

Cui PETRUS
Decanus succedit:

De Canonisatione Sancti Stanislai.

Anno denique prefato gloriosissimus Martir Sanctus Stanislaus fuit per Dominum Innocentium Papam nostrum canonisatus, in Ecclesia Sancti Francisci, Papa predicto missam celebrante; vbi inter cetera miracula miraculum infra scriptum. Quod cum nobilis quidam defunctus ad memoratam Ecclesiam, vbi Papa

Canonisatio
S. STANISLAUS

ecle-

134
& in ea Canoni-
ficatione mor-
uus resuscita-
tus est:

☩(o)☩
celebrabat, delatus fuisset, propinquis ipsius flentibus & magnum lamentum facientibus, papa prostratus ante altare beati Francisci flens orauit in hec verba: O beate Francisce, si sunt hec omnia vera de Sancto Stanislao, Polonorum Prothomartyre, sicut audiuius, suscita hodie hospitem nouo signo: quo signo statim, qui mortuus fuerat, resurrexit. Benedictus DEUS.

De Diuisione Polonie iterum facta.

Poloniae Ma-
joris inter du-
os Fratres Di-
uino:

Anno quoque eodem in festo Paschatis dux Przemisl fratrem suum Boleslaum a captiuitate absoluit; & post hoc conuenientes in Castro Gedz Domino Ffulcone, Archiepiscopo Gneznensi & ceteris Nobilibus Polonie presentibus Gneznam Metropolin, Kalis, Rudam, Pysdii, Srodam, Byn, Bechow, Gedcz, Robydziskam & Cieczito eidem fratri suo Boleslao pro sua porcione assignauit.

De Tempore pluuiali.

Inundacio a-
quarum:

Eodem itaque Anno a festo Paschatis vsque ad festum Sancti Jacobi tempore messis, nocte dieque pluit incessanter; & tanta fuit inundacio aquarum facta, quod per agros & vias homines nauigabant, & cum segetes metebantur, querebantur monticuli ad fruges reponendas. Inueniebantur etiam pisces per agros, insule in gulgustris pendebantur. Et ex tunc Terra Wiszinensis tum ex infestatione paganorum, tum multitudine ymbrum fuit desolata. Et posthac in festo omnium Sanctorum post missam Petro electo Poznaniensi Episcopo cum suo Capitulo consedente audita sunt sexies tonitrua magna.

De

De Edificatione Ciuitatis Poznaniensis.

Eodem vero tempore Przemisl dux prefatus ciues de Szroda prope Ecclesiam maiorem ad predium Ecclesie ultra Wartham ad instanciam cuiusdam Ciuis de Enbyn transtulit, vbi iam primitus per dictum ducem ciuitas erat locata, quam iam fossatis circumfodi & blancis muniri procurauit. Szrodam predictam loco predii in quo ciuitatem, vt premissum est, situauit, Ecclesie Poznaniensi perpetuo assignauit.

Przemisl
Dux nouam
Ciuitatem eri-
git: & Eccle-
siae Poznani-
ensi adscri-
bit:

De Consecratione Elecli Poznaniensis

Anno vero predicto Petrus Electus Poznaniensis & frater Vitus de ordine Predicatorum, Lythwanorum primus Episcopus per Wenerandum Ffulconem Archiepiscopum Gneznensem in Episcopos fuerant consecrati.

Consecratio
PETRI Epi-
scopi Pozna-
niensis.

De Interdicto in Terram Przemislonis prolato.

Anno igitur MCCLIII. Oppiso Abbas de Messano, Sedis Apostolice legatus, in ducem Przemissionem excommunicationis sentenciam promulgauit, & Terram ipsius Ecclesiastico supposuit Interdicto. Et hoc ideo quia ipso legato in Terra Slezie extante, Przemisl dux Oleszniczam Opidum cum suo districtu Henrici ducis Wratislaviensis miserat spoliari, propter quingentas marcas argenti, quas Henricus dux Slezie prefatus Przemissioni duci pro captiuitate cuiusdam Theutunici soluere tenebatur; durauitque huiusmodi Interdictum a Sexta feria post Reminiscere ad diem terciam post dominicam Judica & tunc fuit dux absolutus & Interdictum relaxatum.

Varia Bella
inter Duces
Poloniae:

De

(S)(O)(S)

De Obitu Petri Episcopi Plocensis.

Petrus Episcopus
Plocensis obiit.

Eodem vero Anno Petrus Episcopus Plocensis vitam carnis est ingressus: Et Andreas Prepositus Ecclesiae eiusdem cognomine Golek fuit Electus in Episcopum & Anno predicto consecratus.

De Eleuacione ossium Sancti Stanislai.

Corpus Sancti
Stanislai exhumatum &
Ossa pro Reliquiis in Veneratione habentur.

Anno igitur predicto VIII. Idus Maii Canonificatio Sancti Stanislai martiris fuit in Ecclesia Cracouensi sollempniter publicata, & ossa eius benedicta, quae a die passionis suae usque ad eleuacionem ipsius in terra iacuerant Centum LXXXIII. annis, minus medio fuerant honorifice eleuata seu sublimata & pars eorum per Ecclesias iocunde distributa. Alia vero in predicta Ecclesia cum capite gloriose recondita conseruantur. Huius autem publicationi canonificationis & factorum ossium eleuacioni interfuerunt Wenerabiles Patres, Oppiso Abbas de Mezano legatus Domini Papae Innocencii III. Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis, Prandotha Cracouiensis, Thomas Wratislauiensis, Walimirus Wladislauiensis, Andreas Plocensis, Vitus primus Lithoniensium ordinis Predicatorum, Gothardus primus Ruffie Ordinis Cisterciensis, quondam Abbas de Oppatowo, Episcopi, & preclari principes Kazimirus Cuyauie & Lancicie dux, Przemisl dux Plocensis Polonie, Semouitus dux Mazouie, Boleslaus dux Cracouie & Sandomirie. Petrus autem Episcopus Poznaniensis huic sollempnitati non interfuit, quia paralisi morbo VIII. Kal. Maii laborabat & V. Idus Maii diem clausit extremum. Cui successit Boguphalus de Ceznelm. Cuius electionem Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis in Cuzelow confirmauit &c.

PETRUS Episcopus
Poznaniensis obiit.

Succedit Boguphalus III.

De

(S)(O)(S)

De Deuastacione Terre Oppauie.

Eodem quoque Anno Illustres principes Boleslaus Cracouiensis & Wladislaus Oppoliensis duces cum suis exercitibus eciam Ruthenis terram Oppauie, quam Przemissius, qui cognominabatur oculakarus Rex Bohemie occupauerat, incendio & gladio vastauerunt.

Ducatus Regis
Bohemiae Oppauiensis per-
vastatus.

De Deuastacione Terre Slesie.

Anno eodem Przemiss & Boleslaus Polonie & Cunradus Glogouie duces cum suis exercitibus vastauerunt terram circa Trzebniczam Widauam & ultra Odram Letzniczam Henrici ducis Wladislauiensis Ecclesiarum villas in nullo molestantes.

Item Ducatus
Wratislauiensis a Ducibus
Poloniae:

De Captiuitate Semouiti ducis Mazouie.

Eodem vero anno Kazimirus quondam Cunradi filius Cuyauie, Laucicie, Siradie dux, Semouitum ducem Mazouie fratrem suum germanum & uxorem eius captiuauit & captiuos destruxit.

Semouitus
Dux Mazouie
a Fratre Casimiro captus:

De Consecracione Boguphali Episcopi Poznaniensis.

Anno itaque Dni MCCLV. in dominica Reminiscere in Ecclesia Laudensi Boguphalus de Cirznelm fuit per Wenerabilem patrem dominum Ffulconem Archiepiscopum Gneznensem in Episcopum consecratus. Cui consecracioni astiterunt Wenerabiles patres Thomas Wratislauiensis, Walimirus Wladislauiensis, Andreas Poznaniensis & Culmenfis, ordinis Predicatorum Episcopi.

Boguphalus
Ill. Episcopus
Poznaniensis, con-
secratus:

De Absolucionem ducis Semouiti a captiuitate.
Eodem itaque Anno Kazimirus Cuyauie dux pretitula-

Semouitus
Dux Mazouie

S

138
a) Carcere li-
beratur

138 (S)(O)(S)
tulatus fratrem suum Semouitum ducem Mazouie a captiuitate liberum dimittens cum iplo fraternaliter concordauit &c.

Pomerani Ca-
strum Nakyel
subita & ino-
pinâ irrupti-
one capiunt:

De prodicione Castri Nakyel

Eodem igitur anno dux Msczyng, filius Swanthopelci, ducis Pomorie, proditoris nequissimi, in nocte beati Michaelis Archangeli per tradicionem cuiusdam Bolestarii Castrum Nakel sub duce Przemislio occupauit. Przemislius vero collecto exercitu suo & fratribus sui Boleslai vna cum Kazimiro duce Cuyauie, Castrum predictum yndique vallauerunt. Quibus pudicus Boleslaus dux Cracouie mille & Semouitus Cunradi Mazouie dux octingentos viros armatos in subsidium sibi destinarunt. Przemisl vero & Kazimirus cernentes, firmitatem Castri & quod non possit de facili expugnari, edificauerunt aliud castrum ex opposito Castri antiqui versus occasum solis & positis in eo viris fortissimis & audacibus, qui illud custodierunt; ac ingressum & regressum facientibus de antiquo Castro pro posse prohibuerunt, ad propria redierunt. Castrenses vero Castri vtriusque sepissime inter se congressi conflictum habebant, & in quodam congressu Pacoslaus Szzedrici & Hermanus milites robustissimi de parte ducis Przemislonis fuerant occisi; multi etiam de Pomoraniis pro tunc & alias sunt prostrati. &c.

De Expugnatione Castri Raczans Pomoranie.

Anno itaque Domini MCCLVI. dux Przemisl cum fratre suo Boleslai & suis exercitibus & cum duce Kazimiro Cuyauie conuenerunt circa Nakel & inito consilio iuerunt ad expugnationem Castri Raczans, ad quod multi homines de Castellania eadem confluxerant, vite &

Przemislaus
Dux Poznani-
ensis castrum
Racziascz Po-
meraniae ca-
pit & combu-
rit:

(S)(O)(S)

139
& rerum gracia conseruandarum. Ad quod venientes duces predicti igne appposito ex omni parte ipsum impugnare ceperunt. Quibus castrensi flamma in altum crescente resistere non valentes, & mortis incendium vitare volentes ad staciones hostium, qui poterant exire, intrauerunt & se vtronee captiuitati subdiderunt, vite beneficium assectantes. Multi tamen exire non valuerunt & hii cum Castro & rebus in eodem existentibus per ignem occupati, crudeliter sunt exusti.

De Impugnatione noui Castri Nakyel.

Eodem quoque anno in XLma Swanthopelcus dux Pomorie proditor predictus cum fratre & filiis suis collecto exercitu expensas deduxit in Nakel. Quibus deductis & in Castrum Nakel illatis, castellum nouum ducis Przemislonis expugnare temptavit; mandauitque hominibus sui exercitus ligna sicca de pino afferre, & in fossatum iactare volens ipsum Castellum ignis incendio expugnare. Sed cum homines sui ligna portassent, & in fossatum iactassent & pro aliis plurimis rediissent. Illi de Castro exeuntes ligna de fossato recollegerunt ipsi ligna succedentes. Quibus per ignem consumptis Pomorani amplius ligna afferre desistentis ipsum Castellum clipeis protecti ardentibus & aliis instrumentis impugnare ceperunt. Fundibularii vero lapides & etiam de paruis machinis intus iacentibus iacentes. Sicque ab hora sexta & citra & vsque ad horam completorii Pomorani viri tamquam fortissimi & propter exustionem castri Raczans & hominum in eodem peremptorum nimium prouocati predictum Castellum impugnauerunt. Quibus castrenses, quos dei clemencia tamquam iustos & pro patria sua iuste pugnantem miraculose contra proditoris nequissimi infe-

& Svantopul-
cus Dux Po-
meraniae no-
uum castrum
prope Nakyel
non potest ex-
pugnare:

S 2

sta-

staciones protegebat, viriliter resistebant; & XX. Pomoris occisis & LX. vulneratis, ipsos a Castellis impugnatione desistere & recedere coegerunt. Sic dux Swanthopelcus proditor prefatus cum iactura suorum ad propria rediit confusus.

De dolosis insidiis Swanthopelci prefati.

Insidiæ à
Swantopulco
militi præsi-
diario novi
Castri prope
Nakyl stru-
ctæ:

Anno quoque eodem in Dominica Rogacionum Swantopelcus, Pomorie dux, factis insidiis & in latibulis prope Castellum nouum Nakel caute ordinatis iussit suos de antiquo Nakel, ut egredientes de Castro Nakel eos, qui in Castello nouo morabantur, ad certamen prouocarent. Quod cum egressi fecissent ipsi retrocedentes, quasi ad Castrum suum fugere volentes aduersarios se insequentes a Castello nouo remocius abducebant. Swanthopelcus vero dux considerans ipsos Castellum de facili intrare non posse, mox de latibulis saliens ducis Przemissionis homines, sue gentis multitudine vndique circumleptos prosternit, occidit, vulnerat & captiuat. Nec tamen pro tunc victoria licet dolose obtenta predictum castellum poterant expugnare &c.

De Concoradia inter Przemisl & Swanthopelcum duces facta.

Tandem per
Popponem
Cruciferum
Pax sancita:

Eodem quoque anno in vigilia beati Jacobi Apostoli dux Przemisl cum suis Baronis venit ad villam suam Kczinaz cum Swanthopelcone super recuperatione Castri Nakel tractaturus. Aderat etiam quidam frater Poppo crucifer de domo Theutonica, qui duci Przemissioni quarto gradu consanguineitatis per matrem suam attinebat. Hic nota quod mater ducis Przemissionis, ut fertur, si fuit soror Swanthopelci prefati

fati & vxor Wladislai Odonis, extunc sequitur, quod Swanthopelcus fratri Popponi prefato tercio gradu consanguineitatis fuisset coniunctus: vnde necesse videtur, quod sicut premissum est, sic aut quod Wladislaus Odonis dux Polonie & Swanthopelcus duas sorores germanas in vxores habuissent. Quia Msczyng, dux Pomeranie filius Swanthopelci prefati Przemissionem & Boleslaum filios Wladislai, fratres suos amitaes appellat & Przemissio secundo ducis Polonie filio Przemissii ducatum Pomorie resignauit. Poterat etiam esse, quod Swanthopelcus sororem Wladislai duxisset in vxorem; & ex hoc fratres amitaes haberentur. Quid autem certi sit, non inuenio. Poppo autem de quo genere fuit apud nos non habetur. Interposuit tamen partes suas, ut ipsos tamquam sibi coniunctos ad concordiam reuocaret. Custodierat namque Swanthopelcus sepe dictus, quod castrum Nakel fraudulenter obtentum commode retinere non posset ex eo, quia de castello nouo sibi frequenter molestie & infestaciones fiebant; petiitque pro expensis factis a Przemissio duce certam pecunie quantitatem per restitutionem Castri eiusdem. Sic vterque eorum compromiserat in fratrem Popponem predictum promittentes bona fide se firmiter seruatuos, quidquid per ipsum tam super restitutione Castri, quam super obseruancia pacis fuisset diffinitum; pronunciauitque frater prefatus Poppo, quod firmam pacem & tranquillam inter se seruare deberent, castrum Nakel Swanthopelkone duci Przemissio restituente. Cui dux Przemisl memoratus quingentas marcas argenti viceuersa in certis terminis soluere deberet; & demum inter Castrum vetus & nouum conuenientes inermes oscula sibi inuicem prebuerunt: maxime autem in die Sancti

ſti Jacobi dux Przemisl Caſtrum antiquum Nakel, duce Swanthopelcone ipſum inducente cum ſuis intrauit. Dux Swanthopelcus benigne ſuſcipiens & Caſtrum Nakel reſignat. Dux vero Przemisl ſibi pro quingentis marcis argenti predictis nouem oſides, donec pecuniam ſolueret, tenendos aſſignauit; & ſic pace firmata ad propria redierunt.

De captiuitate Thome, Episcopi Wratislauenſis.

Boleſlaus Cal-
vus Dux Sileſie
Lignic. Tho-
mam Epiſc.
Wratiſl. cum
Præpoſito &
Canonico in
Carcerem ab-
ripit.

Demum anno prefato infra octauas Sancti Michaelis, cum dominus Thomas Episcopus Wratislauenſis tempore illo totius Cleri Polonie ſpeculum in Gorka predio Abbatis Sancte Marie in Arena, Eccleſiam de nouo conſtructam dedicare volens de nocte quieſceret Boleſlaus ſeuus dux Sileſie, filius quondam Henrici, quem Thartari occiderunt, inductus veſania diabolica & ſuaſu Theutunicorum, quorum regebatur conſilio, Episcopum in lecto quieſcentem, veluti fur & latro, & non ut princeps fracto hoſtio captiuare ac rebus omnibus ſpoliare, ipſumque veſtibus denudare cepit, cauſas friuolas contra eundem pretendens; quarum tamen hec maior fuerat, vt ab ipſo pecunias extorqueret, Theutunicis erogandas. Sciennes autem Theutunici ipſum equitatus vltim non habere, vt puta, qui iam grauedine corporis tenebatur; eum tamen equum tractantem equitare coegerunt, in ſola camuſia & femoralibus, ceteris veſtimentis penitus denudatum. Cuius miſertus quidam latrunculus, virgulatam ſatis vilem propter auri diſcrepanciam & ocreas vetuſtas ipſum indui fecit. Capti quoque fuerant cum eo Boguphalus Præpoſitus & Hoccardus Canonico Wratislauenſis, & vna cum eo ducti ad Caſtrum

ſtrum Vlaus ducis Boleſlai predicti & dati cuſtodie carcerali. Prefatus autem præpoſitus & Canonico in vincula coniecit, vt ab ipſis eo cicius pecunias extorqueret, prout & fecit. Episcopum de Caſtro ad Caſtrum ludibriose deferre precipiens. Tandem ad Turrim Loduicz tenendum proiecit. Episcopus autem cernens, quod ſine pecunia euadere non poſſet; ipſum de duobus milibus marcarum argenti placauit, ſoluere promittendo, pannis Sarlaticis, quos ſibi Heccardus canonicus pro alienacione ſeu alleuacione ſui martirii aſſignauerat, duntaxat exceptis. Dominus vero Archi-Episcopus Gneznenſis auditis huiusmodi factis nephariis & conſternatus animo; communicatoque conſilio & conſenſu fratrum ſuorum Episcoporum ſue prouincie in ducem prefatum excommunicacionis ſentenciam promulgauit, mandans ſuffraganeis ſuis, vt in omnibus ſollempnitatibus, dominicisque diebus & feſtiuis, tam in Cathedralibus, quam Parochialibus Eccleſiis candelis accenſis & tympanis pulſatis excommunicatum publice denunciare iuberent; ſtatuitque dictus Archiepiscopus poſt concionem cantando ſuper genua pſalmum: Deus laudem meam tacueris cum pater noſter & verſiculo: Exurgat Deus, & oracionem, que ſequitur: Exaudi quaęſo domine eccleſiam tuam non ſolum paganorum percuffionibus attritam; Sed etiam Chriſtianorum prauitate afflictam, & concede propicius, vt qui diuine lubdi recuſant poteſtati, dextera tue maięſtatis cito deliciantur inimici per &c. Et cum pſalmus legebatur, campana contra modum in vnã partem pulſabatur. Boleſlaus vero dux prefatus in ſua pertinacia extans ſeu perſiſtens, Episcopum & ſuos dimittere noluit, donec ſibi pecunia eſſet perſoluta; quam plus quam ſalutem & honoris ſui ſtatim

Interdicto Ec-
cleſiaſtico idco
ſubiectus.

aſſe-

affectabat. Episcopus autem tedio in captiuitate affectus & suorum afflictioni nimium compaciens, partem pecunie prefato duci persoluit; & pro residuitate positus obsidibus in die Pasce domini a captiuitate extitit liberatus. Boleslaus itaque nequiciam suam palliare volens, Henricum Wratislauientem & Cunradum Glogouiensem duces, fratres suos vterinos & quosdam eorum proceres de scelere captiuitatis Episcopi accusabat; cuius assercioni tamquam viri perfidi, qualis ipse fuerat, non fuit fides adhibenda.

De Captiuitate Boleslai ducis predicti.

Ipse vero Boleslaus Calvus a Conrado II. Duce Glogouienfi captus potest:

Anno itaque Domini MCCLVII. Boleslaus seuus dux de Legnicz sepe dictus, volens fratrem suum Cunradum, ducem Glogouie, dolo circumuentum captiuare, ipsum peciit, vt ad Castrum Legnicz gracia conuiuandi veniret; dux autem Cunradus modum traditionis per quendam Virum relatum veraciter intelligens, & certitudinaliter experiri cupiens, accepto secum sufficienti armatorum virorum comitatu, arma secrete deferencium. Et cum castro Legnicz appropinquasset, reliquit quosdam ex suis in latibulis, iubens vt iussa sua ibidem caute expectarent. Ipse vero cum ceteris, licet paucis Castrum Legniczense intrauit. Quem Boleslaus benigne, vt apparebat, suscepit: sed intus latebat fraus & dolus. Cunradus dux confiderans Theutonicos turris menia ascendisse castri, & alios in latibulo abscondos latitare: Statim in fratrem Boleslaum prorumpens ipsum captiuat; & cum ipso citissime, priusquam Theutunici de latibulis egressi ipsum inuaderent, de castro exiliens ad suos prope- rauit, Boleslaum in Glogouiam deducens arte Custodie deputauit.

De

De Obitu Przemislai ducis Polonie.

Eodem quoque Anno pridie Nonas Junii Nobilissimus Vir dominus Przemisl, dei gracia dux Polonorum, filius quondam Wladislai Junioris, qui fuerat filius Odonis, de hoc seculo ad Christum migravit; cuius vitam sub breuitate transcurrens actus & mores eius in parte aliqua possent imitari. Fuerat autem quidem dux minorennis etate, vix habens XXXVI. annos; sed maturus moribus, vita & conuersatione magnam dei gratiam in multis habebat & mirabilem. Homo fuit inter Religiosos & seculares pudicissimus. Nunquam aliquis audiuit de ore eius turpe verbum vel verecundum. Irasci minime sciuit; & si aliquando per aliquem ducebatur ad iracundiam, nunquam aliquis in ipso notare, si irasceretur, poterat propter hilaritatem vultus eius, quem cuiuslibet ostendebat, semper paratus fuit magno & paruo, diuiti & pauperi aurem suam inclinare, & affectuose sibi loquentem audiuit, & honeste dum potuit, necessitates hominum expediuit. Inter principes Polonie tunc temporis mitissimus fuit, disciplinatus & humilis, pacificus & mansuetus & pius, seruens in caritate, non facta contra Deum & homines, cum nullo discordiam voluit, nisi forte aliquis terram eius inuaderet, tunc se defendebat, prout poterat. Terram suam tempore vite sue ex omnibus partibus pace vallauerat, coadunando sibi principes vicinos in amicos non per gladium, sed per sapienciam, quam ei IESUS CHRISTUS dederat, & quam semper libenter sequebatur. Nullius principis terminos occupare voluit; sed potius cum omnibus hominibus pacem cupiuit. Deuotissimus fuit: numquam carere voluit, cum potuit, diuino officio. In cantu pulcro delectabatur, horas de Domina gloriosa, cum

T

potu-

Mors & Elegium Przemislai Ducis Maioris Polonie

potuit, expleuit, & ipsam in maximo honore veneratus est. Et mirabile fuit de eo, cum deponebat se ad lectum hora nocturna, & aliquantulum sompno recreabatur, cum nocte tota credebatur ab aliis dormire, ipse surgebat aliquando media nocte, aliquando ante, sedens sub conopedio suo cum candela tenens psalterium legebat aliquos psalmos; sorores quas sciebat, superbiam despexit, ebrietatem prorsus vitabat. Numquam eum aliquis ebrium vidit. Temperatim comedit; Medonem multis annis non bibit; sed ceruisiam vel vinum. Illud ita fuit temperatum, quod vix saporem vini habuit. Balneo - - quatuor annis ante mortem non fuit usus. Qualibet XLma, ut dicebatur, cilicio utebatur sub vestibus aliis & hoc secrete quidem. Cilicium ego *Basco*, Custos Poznaniensis post mortem ipsius vidi ferre quendam sacerdotem; & erat satis spissum. Deum multum dilexit & sanctam Ecclesiam honorificauit seu honoravit, & defendit totum Clerum, & omnes alios viros religiosos in magna reuerencia habuit, & eos in sua Curia sepius honorifice pertractauit. Et si in aliquo magno festo circa Ecclesiam Gnezensem vel Poznaniensem fuit, Canonicos illarum Ecclesiarum & Vicarios in prandio habebat; & omnibus aduenientibus clericis & laicis mensa eius patuit. Feria quinta magna ubicunque fuit, pauperes occulte adduci in nocte precepit & pedes eorum lauit, extergens linteo & osculatus est eosdem, & recreans corpora eorum de potu, dans eis etiam aliquos pannos ad tuniculas. Nunquam de aliquo quantocumque quis male vixerit, male sciuit loqui. Et quid dicam homo inter principes & alios in Polonia non fuit ei similis inventus, qui recordans eternorum bonorum consolacionem in celo, id testamento

mento suo reliquit Deo & Ecclesie Beati Adalberti in Gnezna villam Czirnelm & aliam Beati Petri in Poznania Buk cum ciuitate, cum moneta, cum Theloneo, cum Tabernis, cum omnibus hominibus & vtilitatibus & cum omni Jure & dominio in custodiam eiusdem Ecclesie, rogans & statuens, vt pro anima sua ad eius sepulcrum nocte & die in perpetuum habeatur lumen; & de eisdem vtilitatibus missæ pro ipso & pro ceteris, qualibet die, si fieri potest, vel ad minus qualibet feria sexta vel alio die, qui comode obseruari in septimana poterit, celebrarentur. In exequiis eius tantus fletus fuit, qui nunquam in alicuius principis Polonie est auditus. Fleuit enim Clerus, quia socialis ei fuit; fleuerunt milites, quia benignus eis fuit; fleuerunt religiosi, quia vitcera minime contra eos habuit. Nulla etas, nullus sexus, qui in exequiis fuerat, vel eum mortuum audierat, a fletu continere poterant. Collocet DEVS animam eius in Regno celorum.

De Natiuitate Secundi Przemislonis.

Anno namque eodem natus est Przemislonis ducis boni Polonie in Poznania, infra matutinas die dominico in festo Sancti Kalixti Martyris; & cum cantarentur matutine per Canonicos Poznanienses & vicarios, venit nuncius circa finem noue leccionis & significauit de natiuitate Pueri; & statim ceperunt alta voce cantare: Te DEUM laudamus; tam pro matunis, quam pro gaudio nati pueri ad laudem DEI; qui dignatus fuit tanto munere Polonos consolari. Boguphalus vero Episcopus Poznaniensis, qui vocabatur de Czirnelm, puerum de fonte sacro leuauit baptismatis cum Bastone, Custode Poznaniensi; Impositumque fuit ei nomen patris Przemillius ad memoriam boni patris.

Przemislaus
II. Posthumus
nascitur.

De Sinodo in Lancicia celebrata.

Synodus Lanciciensis contra Boleslaum Calvum Ducem Slesie Legnicensem:

Anno quoque & die beati Kalixti predictis, Dnus Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis, Prandotha Cracouienfis, Thomas Wratiflauienfis, Boguphalus Poznaniensfis, Wolimirus Wladiflauienfis, Andreas Flocenfis & Wilhelmus Lubucenfis, Episcopi ac multi Abbates, Prelati & Canonici Ecclesiarum in Lancicia Sinodum celebrarunt. In qua Sinodo Archiepiscopus predictus cum suis suffraganeis contra Boleslaum Ducem Slesie per Alexandrum Papam datam crucem predicarunt, & eiusdem auctoritate domini Pape predicare iusserunt, pro eo, quod idem dux per annum & ultra sententiam excommunicationis propter captiuitatem Episcopi Wratiflauienfis in eum perlatam sustinuit, animo induratus, & normam Ecclesiastice discipline contempnens. Multe etiam constitutiones in eadem Sinodo fuerunt ordinate, que in Ecclesiis cathedralibus recondite referuantur. &c.

Boleslaus Dux Kalis uxorem accepit.

Boleslai Ducis Caliciensis Nuptia & Liberis

Demum Anno MCCLVIIuo Boleslaus, Polonie Dux, frater Przemiflonis iam defuncti, Helenam, Bele Regis Vngarie filiam, de sorore Sancte Hedugis procreatam, quam anno vno ante obitum Przemiflonis, fratris sui, apud Boleslaum Ducem Cracouie sibi copulauerat in uxorem, in Terram suam de Terra Cracouienfi abduxit cum sollempnitate Regali; de qua postmodum Tres filias generauit; quarum vnam Wladiflao, filio Kazimiri Ducis Cuyauienfis, cum qua sibi Poloniam aut MCC. marcas argenti, & aliam Henrico filio Ducis Boleslai pessimi Slesie Legnicienfis sepediti, cum similiter MCC. marcis argenti aut terram Velunensem seu Rudensem Castellaniam nomine dotalicium

licium assignando copulauit prouide in uxores; Terciam ad Monasterium Ste Clare per ipsum fundatum Gnezne & sufficienter dotatam tradidit diuino seruitio mancipando.

De Discordia inter Boleslaum & Kazimirum Cuyauie.

Anno vero eodem Boleslaus dux Polonie cepit a Kazimiro Castrum Laudense cum suo districtu, quod idem Kazimirus tempore sue iuuentutis & fratris sui occupauerat, repetere, & cum eodem pro ipso gwarrire; & cum Terra vtriusque ex Guerrarum vicissitudine fortiter vastaretur; Boleslaus collecto totali suo exercitu Polonie totius, Terram Cuyauie potenter intrauit & Wladiflauiam iuuenem accedens, & staciones circa ipsam faciens, ipsam viriliter impugnat. Cui Warcisslaus Boguphali dux Pomorie cum sexcentis armatorum in adiutorium aduenit; quorum potencie Kazimirus obuare non valens, mediam partem Castellanie Laudensis restituit, Castrum Laudense, quod edificauerat, comburendo.

Discordia inter Duces Polonie.

De Obitu Ffulconis, Archiepiscopi Gneznenfis.

Eodem vero Anno Ffulco, Archiepiscopus Gneznenfis, qui Pelka nomen proprium habebat, in Lancicia diem clausit extremum. Vir in moribus compositus, libratu & honeste vite. Sub cuius regimine Ecclesia Polonica in omnibus feliciter triumphabat.

Fulco: Archiepisc: Gnezne: moritu:

De Eleccione Janussii Archiepiscopi Gneznenfis.

Eodem quoque Anno electus fuit Janussius, preposi.

Succedit Janussius Prepositus Gneznenfis

positus Gneznenfis de communi voluntate eligencium in Archiepiscopum Ecclesie predicte. Post cuius electionem misit nuncios ad Curiam Romanam, Henricum decanum Poznanienfem, Ægidium Archidiaconum Lancicensem & Przibislaum Canonicos Gneznenfes ad petendum munus consecracionis seu confirmacionis sibi impendi, & pallium destinari. Qui venientes Curiam Romanam, invenerunt constitutionem Alexandri Pape, qua cauebatur, quod quilibet electus in Archiepiscopum principaliter Domino Pape debeat se presentare & exhibere. Quod cum domino nuncii predicti Electo nunciassent, statim iter arripiens feria sexta proxima ante Inuocavit Curiam Romanam intrauit Anno Domini MCCLIX. & se presencie Domini Pape exhibuit. Quo Dominus Papa viso & per Cardinales examinato ipsius electionem confirmavit; & proximo die Dominico Inuocavit ipsum in Archiepiscopum consecrari precepit. Henricus vero Decanus Poznanienfis & Przibislaus Canonicus supra dicti ad propria redeuntes in partibus Lambardie obierunt.

Swanthopelcus, Pomorie dux, staciones Warczislai devicit.

Bellum inter
Pomerania &
Casszuborum
Duces:

Eodem itaque Anno Warcislaus, Dux Casszuborum cum exercitu Polonorum, quem Dux Boleslaus in subsidium destinauerat, & cum Episcopo Caminensi contra Swanthopelcum, ducem Pomorie, processit & veniens circa Slupxi, qui alio nomine Scolp nominatur, dimisso Episcopo & exercitu eius & quibusdam suis militibus non paucis, in Stacionibus, ut res suas & Polonorum ac clientelam ibidem dimissam custodiuerunt propugnantes, Solus cum exercitu magno terram Swanthopelconis animose vastavit. Sed Swanthopel-

thopelcus potencie sue resistere non valens, in Staciones irruit & Episcopum cum suo exercitu devictum fugat, plurimos militum & seruientes armorum occidit & quosdam captiuat, & acceptis multis spoliis & captiuis secessit illesus.

Dux Kazimirus Terram Kalis deuastauit.

Item Anno eodem, videlicet MCCLIX. Kazimirus Cuyauie, Laucicie & Syradie Dux congregato suo exercitu vsque ad duo milia virorum pugnancium ipso die Ciriaci martiris Terram Kalis intrauit occulte, quam hostiliter invadens absque mora spoliavit. Sed cum rumor huiuscemodi ad Boleslaum Ducem Polonie peruenisset, qui iam eundo Poznaniam fuerat constitutus, festine ad Castrum Kalis rediit; sed nec in via, nec in Castro miliciam poterat colligere tam repente preter XXX. milites, qui aduenerunt, cum quibus Cuyauiensibus suis adiunctis & DEO se totaliter committens, in quo semper confidebat, exercitum Kazimiri insecutus, ipsum inter Clomam & Oppataw villam Archiepiscopi in quadam Borra, que dicitur Salecz animose inuasit. Cui DEUS & sue genti tantam virtutem, licet paucis, miraculose contulit, quod Kazimirus Ducem prefatum cum sue gentis multitudine in fugam conuertit, & multis occisis, vulneratis & captis & recuperata preda, quam ceperat, equos CCCtos ipsorum, quibus insiderent, acquisiuit. Palatinum quoque Cuyauie grauiter seu lethaliter vulneratum captiuauerunt. Fertur namque quod quando Boleslaus Kazimirus & suum exercitum inuasit, tantus timor corda eorum concussit, quod omnes arbores homines exercitus Boleslai esse putabant. Et ex hoc perterriti fugam pro presidio elegerunt; in qua fuga miraculose deui-

Boleslai Ducis
Califfiensis &
Casimiro Duce
Cajavia repor-
tata insignis
Victoria:

deuicti, donum victorie DEO & Justicie Boleslai tribuebant. Nec dubium extat, quod auxilium Dei omnipotentis desuperius sibi missum fuerat, qui non deserit sperantes in se; quod tantam multitudinem cum paucis victoriosissime debellauit.

De Captiuitate Nobilium fraudulenta.

Proceres Poloniz a Casimiro Duce Cujaviz capti:

Item eodem Anno Kazimirus, dux pretitulatus Herkboldum Palatinum Gneznensem, Simonem fratrem suum Castellatum loci eiusdem & Nicolaum Kalisiensem Palatinum & multos alios Nobles in quodam colloquio per iussum fraudulenter celebrato captiuauit.

De Edificacione Castri Pacoszcz.

Castrum Pacoszcz in Præiudicium Boleslai Ducis Celisiensis constructum:

Eodem vero Anno Kazimirus dux predictus cum adiutorio ducis Swanthopelconis proditoris edificauit Castrum in dominio Boleslai Ducis Polonie & in præiudicium eiusdem.

De Vastacione Terre Lanciciensis.

Lanciciensis Terra peruersata:

Item anno eodem infra octauas Sti Michaelis Boleslaus Polonie, Boleslaus pudicus Cracouiensis & Sandomiriensis & Semouitus Mazouie & Romanus filius Danielis Regis Russe, qui venerat in auxilium Semouito duci predicto contra Kazimirum ducem fratrem ipsius vterinum conuenientes in Terra Lanciciensi, ipsam totaliter spoliis & incendio deuastarunt; edificaruntque Castrum Terra in eadem, & edificatum Semouito duci Mazouie predicto assignauerunt. Cernens autem dux Kazimirus malum sibi iminere, & tot principibus resistere non posse, petiit treugas vsque ad festum Sti Andree sibi dari & colloquium in eodem festo celebrari: in quo se omnibus illis obtulit satisfacere,

cere, quorum metas vel terras aut Castra minus iuste detineret occupata.

Tarthari secundario Terram Sandomiriensem vastauerunt.

Anno, quo supra, ante festum Sti Andree, periculis Christianorum introiuerant Tarthari cum Pruthenis, Ruthenis, Comanis & aliis gentibus Terram Sandomiriensem; ipsam rapinis, inflammacionibus, hominum occisionibus enormiter spoliantes. Et sciientes magnam multitudinem hominum cum suis rebus ad Castrum Sandomiriense confluxisse, ipsam vallauerunt sine cessacione impugnantes. Duces vero Russe, Wassylico frater Danielis Regis Russe; Leo quoque & Romanus filii predicti, cernentes moram fieri in expugnacione Castri predicti, concuperunt Castrenses circumuenire dolo fraudulento & accepta securitate cum Castrensis conuenerunt, suadentes eis, ut dexteras seruitutis a Thartaris peterent; & ipsis Castrum & bona, que in ipso habent, presentarent, vt vitam ipsis Tartari largirentur. Qui vitam Castro & bonis preferentes, & sic, ut premissum est, vitam obtinere sperantes, predictorum ducum decepti consilio, & ut liberi & securi de vita & suis vxoribus & natis abire possent, a Thartaris & a predictis ducibus fidei promissa recipientes, Castrum apperuerunt, & rebus in eo omnibus dimissis inermes de Castro exierunt. Quos cernentes Tartari in eos irruerunt sanguinem nimium innocentum hominum effundentes: Ita quod riuus sanguinis in Wislam decurrentes, ipsam inundare fecerunt. Et cum in eorum occisione grassati & lassati fuissent, reliquos viros, tamquam gregem peccorum ad Wislam fluuium impellentes submerferunt. Mulieres vero iuenculas

Tartari Poloniam depopulantur & Sandomiriam occupant:

& speciosas virgines, ac adolescentes masculos secum captiuos abduxerunt: & tunc multa milia hominum tam diurnitate captiuitatis, quam in occasione gladii perierunt. Tarthari vero rebus de Castro Sandomiriensi & ciuitatis eductis, ipsum exusserunt, plurimis diebus in Cracouiensi & Sandomiriensi Terris existentes multa mala & enormia proch dolor commiserunt &c.

De Desponsatione filie Przemislonis.

Castellania
Santocensis a
Regno Poloniz & qua occasione alie-
nata:

Anno itaque Domini MCCLX. Polonie dux predictus Constancium, olim Przemislonis ducis Polonie fratris sui filiam Cunrado filio Marchionis de Barnthborg, alias de Scorzelicz fecit copulari in vxorem & sollempnitatem nupciarum in Castro Santhok cum eisdem celebravit: qui Castellanium Santhocensem pro dote eiusdem obligat, sed non ipsum Castrum. Per hoc autem ipsa Castellania a Regno Polonie est alienata vsque in presentem diem.

Mendolphus Rex Prussie a fide Christiana recessit.

Mendolphus
REX BO-
RUSSIAE a fi-
de CHRISTI-
ANA recessit

Anno vero eodem Prutheni baptisati cum suo Rege Mandolpho propter multa grauamina, que ipsis inferebantur per cruciferos, fidem Christianam, quam assumpserant, deserentes, ad Lithuanos cum aliquibus fratribus ordinis Cruciferorum abierunt, ipsis fortissime adherentes. &c.

De Vastatione Terre Plocensis.

Et Ducatum
Mazouie dilata-
uerat:

Item Anno eodem Mendolfus predictus suorum Pruthenorum, Lithuanorum, & aliarum gentium infidelium ad triginta milia virorum pugnantium multitudine collecta, Terram Mazouie intrauit, vbi pri-

mo

mo Plocensem ciuitatem, & deinde opida & villas totius Terre Plocensis crudeliter gladio & incendiis, spoliisque & rapinis totaliter deuastat. Et deinde Prussiam invadens vrbes subuertit, villas & fere totam terram Prussie destruxit, magnam stragem in populo Christiano per suos Pruthenos baptisatos committendo &c.

De Vastatione Terrarum Paganicarum a Christianis.

Anno itaque Domini MCCLXI. tertia Septimana post diem Epyphanie, multitudo Christianorum Theutunicorum & Polonorum & aliarum gentium fidelium in vnum collecta, Terras Lithuanorum & aliorum Paganorum intrauerunt, ipsas impugnare & delere cupiens. Et cum Christiani per terram Paganorum fuissent dispersi, pagani in vnum collecti reliquum exercitum, qui ad sarcinolas Christianorum remanserant, repente invalerunt, multos ex ipsis gladio perimendo; ibique reditum Christianorum expectarunt. Sed in sua potencia confidentes cum Christiani auditis rumoribus de prostratione suorum ad sarcinolas festine remearunt, vbi venientes exercitum Paganorum inuenerunt copiosum; cum quibus animose congressi viriliter pugnare ceperunt; & quamuis multos ex paganis occidissent, pagani tamen Deo permitte, & peccatis Christianorum exigentibus, victoria obtenta Christianos fugam inire coegerunt.

De Secta Flagellatorum Vesanica.

Item eodem anno insurrexit quedam secta rusticorum; ita quod alius alium nudatus tum lintheo ad vmbilicum precinctus sequebatur, se ipsum quili-

U 2

bet

Flagellatorum
Secta in Polo-
nia:

bet flagellandi ad dorsum verberando, quos duo cum vexillis & duabus candelis precedebant, quandam cantilenam precinentes, & hoc his in die, videlicet hora prima & hora nona faciebant. Ianussius vero Archiepiscopus Gneznenfis cum suis suffraganeis in sua prouincia sub excommunicationis pena decetero talia fieri prohibens, principes Polonie peccit, vt sectatores huiusmodi per penas carceris & distractionem rerum a predicto errore compefcere deberent. Quod & fecerunt. Nam rustici hoc audientes Archiepiscopi & principum edicta a predicto errore defierunt. Eodem quoque anno Episcopus Plocensis, qui cognominabatur Golck post octauas Pasche migravit ad Christum; cui Petrus successit.

Petrus Episc.
Plocensis:

De occupatione Lauciciensis & Syradiensis Castrorum.

Turbæ in
Lanciciensi &
Syradiensi
Terræ exortæ:

Eodem quoque anno & Szemomisl fratres filii Kazimiri ducis Cuyauie obiecta causa contra nouercam suam, que ipsos toxico perimere voluisset, & recedentes a patre occupauerunt Lauciciam & Syradiam cum suis appendiis vniuersis; quibus Terrigene spreto patre eorum fortiter adhererunt.

Boleslaus Pyus rehabuit Castellaniam Landensem.

Castellania
Landensis Du-
ci Boleslao Pio
restituta:

Demum anno predicto Boleslaus Pyus, Wladislaus Polonie dux circa festum Sancti Bartholomei collegit exercitum fortem, vt terras Cuyauie Kazimiri ducis inuaderet incendio & spoliis destruendas, propter hoc quod medietatem Castellanie Landensis predictus Kazimirus contra promissa Boleslao reddere non curabat. Sed Kazimirus cernens se disparem potentie

tencie Boleslai immediate Wolimiro Wladisl. Episcopo medietatem Castellanie Landensis, residuam vero Boleslao resignauit cum Castello quod construxerat in eodem.

De occisione Semouiti Mazouie Ducis.

Anno Domini MCCLXII. XXII. Mensis Junii Rutheni cum Lithuanis venientes caute in terram Czirrensem Mazouie ipsam totaliter igne & gladio deuastarunt, vbi inopinato quandam villam Iaszdensem nomine intrantes inuenerant Semouitum cum suo filio Cunrado, Mazouie duces; quos captientes inhonefte tractauerunt. Swanno autem filius sororis Danielis Regis Ruffie Semouitum ducem prefatum sic captum manu propria decollauit & Cunradum filium eius secum abduxit captiuum. Eodem anno Mazouite in quodam predio Dlugoszedle cum Prutheni congressi pugnauerunt nono Augusti; Sed Prutheni victores effecti ad propria hilares redierunt.

Lithuani cum
Ruthenis Ma-
souiam iterum
ingressi; Semo-
uitum Ducem
interficiunt:

De Edificatione Castri Plocensis.

Transacto igitur anni predicti modico tempore circa festum Sancti Michaelis Boleslaus dux Polonie pretitulatus ad petitionem relicte Semouiti Ducis Mazouie premortui, congregato exercitu iuit in Terram Mazouie & reedificauit Castrum Plocense, quod fuerat per paganos exustum, & reedificatum ac benemunitum presentauit relicte predictæ domine & filii eiusdem Boleslao & Cunrado, & nisi reedificasset Castrum predictum residuum Terre Mazouie per paganos totaliter fuisset deletum.

Castrum Plo-
cense à Bolesl.
Pio Duce Po-
loniae reedi-
ficatum;

De

De Vastacione Terre Louicensis.

Pruthenorum
Incurfiones
repetitas:

Anno vero MCCLXIII. Idus Januarii Castellaniam Lowicensem & alias multas villas in circuitu eiusdem Prutheni & alie gentes paganice gladio & incendio & aliis armis enormiter vastauerunt.

De Fundacione Parochie in Ciuitate Poznaniensi.

Eodem quoque anno fundata est Ecclesia Parochialis in ciuitate Poznaniensi, nomine Capituli Poznaniensis; sic quod dominicis diebus nec processionem, neque scolas circa ipsam habere debebant: Sed omnes viri Ecclesiastici tam ciuitatis, quam subvrbanis ad maioris Ecclesie processionem & perinde scolas circa eandem constitutas frequentare deberent. &c.

De Fundacione Hospitalis in Poznania.

Beneficia in
Ciuitem Poznaniensem à
Capitulo Poznaniensi col-
locata:

Eodem quoque anno videlicet Anno Domini MCCLXIII. fundatum est Hospitale infirmorum in honorem Sancti Stephani foris ciuitatem Poznaniensem per Boguphalum Episcopum loci eiusdem; cuius hospitalis prepositus ex institutione Episcopi eiusdem habet Stallum in Choro & vocem in Capitulo Ecclesie Poznaniensis antedictæ.

De obitu Elizabeth matris Przemislonis.

Elizabeth Du-
cissa Maioris
Pol. moritur:
nem Thomasi.
Ep. Wratibla.

Anno igitur Domini MCCLXV. Nobilis Dna Elizabeth vxor quondam Przemislonis ducis Polonie & Henrici occisi per Tartaros ducis Slesie filia feria sexta proxima post octauas Epiphanie Domini in villa sua Modersz migr ad Xpm: & eodem Anno Dnus Thomas Episcopus Wratiblauiensis debitum humane nature persoluens feliciter in Domino obdormiuit.

De

De obitu Boguphalis Episco Poznaniensis.

Eodem vero Anno nocte inter feriam terciam & quatuor quartam post diem beate Lucie Boguphalus Episcopus Poznaniensis in Czirzinna villa Ecclesie sue migravit ad Christum. Cuius virtutes & mores describere nolui, quia si quas habebat, ipsis nequaquam uti volebat. &c.

item Bogupha-
lis III. Ep. Po-
znanienfis:

De Eleccione Petrziconis in Episcopum.

Anno itaque Domini MCCLXV Capitulum Poznaniense conuenit in conuersione Sancti Pauli in suo Capitulo & inuocata Spiritus Sancti gracia inceperunt tractare de Eleccione Pastoris. Tandem habito tractatu elegerunt Petrzicium prepositum filium militis Dogrossai de Scorow in Episcopum & Pastorem, & post electionem factam, sicuti est moris, processit dictus Electus cum quibusdam fratribus de capitulo ad Dominum Janusium Archiepiscopum Gneznensem Metropolitanum pro sua confirmatione. Et cum venisset in Zueynam ubi alter Episcopus erat, intellexit a quibusdam, quod debebat cassari, propterea quod simplicis literature erat & Jura ignorabat, licet reuera quod in Diuino officio regere Ecclesiam Dei poterat. Et hoc totum faciebat Dominus Archiepiscopus pro voluntate Domini Ducis Boleslai, qui tunc terram regebat, & pro vxore dicti ducis, Domina Helena filia Regis Vngarice, vt igitur Falantam decanum Gneznensem intruderet in Episcopatum Poznaniensem; de cuius condicione & natalibus tota Polonia ignorat, quia ipsorum compater fuerat, sicut postea patuit, videns Dominus Johannes Decanus, filius Veszconis militis Jurisperitus & magister nominatus, a Domino vero Archiepiscopo appellat Eleccionem volens Ecclesie

Succedit Pe-
trisiko Praepo-
situs quae res
maximam Di-
scordiam pe-
perit:

sic sue a Papa confirmare. Sed cum idem Petricus
 Electus deberet sue Electioni stare, quam fecerat Do-
 minus Joannes decanus, habito consilio prauorum ho-
 minum & maxime sui proximi accessit ad Dominum
 Ffalantam, vt facilius eum Dominus in Archiepisco-
 patum intruderet, videns Capitulum a suo Jure rece-
 dere & ex hoc Ecclesiam gravari, habito consilio ce-
 pit tractare de alia electione vt abstrueret viam in-
 trudendi sepe dictum Fallantam, elegerunt Dominum
 Johannem Archidiaconum, literarum hominem, bone
 vite & sancte conuersacionis. Et cum ipsum presen-
 tarent eidem Archiepiscopo in Gnezna noluit eum con-
 secrare, pretendens causam contra Capitulum, quod
 habet alium Electum, & hoc totum in fraudem fa-
 ciebat, vt Fallantam intruderent; considerans Domi-
 nus Joannes decanus, quod Archiepiscopus maligna-
 tur Ecclesie Poznaniensi eodem die prorupit in appel-
 lacionem a prefato Domino Archiepiscopo ad Domi-
 num Papam, & facta Appellatione in Gnezna in qua-
 tuor temporibus hoc est, intret, premisit Dominum
 dictum Johannem Archidiaconum Electum, cum Do-
 mino Petro Scolastico & cum Mirossao Canonico ad
 Curiam Romanam. Et cum ibi processissent curiam
 dictus iam Archiepiscopus intrusit sepe nominatum
 Fallantam in Episcopatum Poznaniensem; & cum vel-
 let consecrare eum in Episcopum in Pisdi Capitulum
 misit quendam Vicarium nomine Benedictum qui co-
 gnominabatur Kolka, ad appellandum, ne ipsum in E-
 piscopum consecraret. Dicitur vero Archiepiscopus
 pro nichilo reputans appellationem factam ad Papam,
 fecit trahi & male tractari dictum Vicarium & sacer-
 dotem. Et sic contempta Appellatione & irregulari-
 tate ligata ipsum consecrauit in Episcopum, quem
 credo

credo male esse tractatum. Johannes decanus nolens
 sustinere iniuriam Ecclesie sue secutus fuit prefatum
 Johannem Archidiaconum Electum. Ad curiam ve-
 nientes coram Domino Papa Clemente Quarto coram
 ipso proposuerunt de negotio per intrusionem predi-
 cti Falante, quod fecerat Archiepiscopus contra Jura
 & contra constitutionem Domini Alexandri Pape quar-
 ti, nec habebat Jus prouidendi alicuius Ecclesie nisi
 in solo casu negligencie, dedit eis literas ad dominum
 Thomam Episcopum Wratislaviensem citatorem con-
 tra Falantham intrusum. Et cum redissent de Curia
 cum literis predictis Johannes Decanus dictus Scolasti-
 cus Petrus & Mirossaus Canonicus ipsum citauerunt
 ad curiam. Sed quia dictus Mirossaus, qui debebat
 citacionem factam per Dominum Episcopum Wratis-
 laviensem deferre Domino Pape, per quosdam Polonos
 milites fuit occisus; & sic negotium Ecclesie negligebatur.
 Sed Dominus Joannes Decanus & Petrus Scolasticus
 & alii fratres Canonici habito consilio miserunt
me, Glodslau Custodem eiusdem Ecclesie Basto-
nem cognomine, cum litteris Domini Pape, & Episcopi
 Wratislaviensis ad Curiam: & cum venissem ad curiam,
 venit etiam post me & dictus Fallantha; & cum
 essemus in presencia Domini Pape prefatus Falantha
 exhibuit literas sue prouisionis; sed Dominus Papa vi-
 sis & perlectis ipsius literis inuenit ipsum male tenere
 Episcopatum Poznaniensem: Ipse sicut iustus Iudex ad
 instanciam dicti Johannis Archidiaconi & Electi, tam
 ad instanciam meam & etiam iure ab Episcopatu Po-
 znaniensi amouit prefatum Falantham; videns etiam
 Dominus Joannes Archidiaconus & Electus, quod dif-
 ferebatur negotium sue confirmacionis & ex hoc gra-
 uabatur non modicum Ecclesie periculum, Jus quod-
 cunque

Tandem NI-
 COLAVS Ca-
 pellanus P.R.
 Episcopatum
 Poznaniensē
 obtinet:

cunq̄ue habebat in sua electione Domino Paqe renun-
ciat. Dominus vero Papa cum Jus conferendi habe-
bat, Magistro Nicolao Capellano suo, qui tunc erat
pro Canonisatione Beate Hedugis per Poloniam mil-
lus, Episcopatum Poznaniensem contulit & ipsum in
Witerbio in Episcopum consecrauit Poznaniensem.

De occupacione Castri Santhok fraudulenta.

Concordia in-
ter March.
Brandenb. &
Ducem Maio-
riam Poloniac:

Post modici temporis eiusdem anni inter-
uallum, quidam Saxones latronculi clam castrum
Santhok subintrantes ipsum occupauerunt & oc-
cupatum Marchioni Brandenburgensi presentarunt.
Sed Boleslaus dux Polonie cum collecto exercitu pre-
dictum castrum expugnare uoluisset, Marchiones con-
uenientesi cum ipso ordinauerunt amicabilem seu a-
micabili ordinacione, quod Boleslaus Drdzen & ipsum
Santhok cremare deberent, quod & fecerunt.

De obitu Danielis Regis Ruffie.

Daniel Rex
Ruffie mori-
turus in Swan-
thopelcus: Dux
Pomeraniae:

Anno vero Domini MCCLXVI. Daniel Rex
Ruffie, Leonis & Romani Pater debitum nature per-
soluens migravit ad Christum de hoc mundo. Et eodem
Anno Swanthopelcus proditor dux Pomoranie, qui no-
men ducale sibi prodicionaliter & nepharie usurpa-
uerat. Nam transiit vitam carnis uniuerte.

De vastacione Terre Plocensis.

Prutheni Ter-
ram Plocensem
peruastant:

Eodem namque Anno Prutheni cum aliis genti-
bus paganis Terram Plocensem intrantes Residuita-
tem Terre eiusdem totaliter deuastarunt.

De vastacione Terre Ruffie.

Eodem quoque Anno Boleslai Pudici ducis Craco-
uie

nie exercitus terram Ruffie subintrantes ducatum Swar-
nonis enormiter deuastant; cum quo exercitu Swarno
dux prefatus ipso die Geruafii & Prothafii Sanctorum
congressum faciens uiriliter pugnavit. Sed Poloni vi-
ctores effecti multis milibus ex Ruthenis occisis & Ru-
thenorum preda sufficienter ditati ad propria redie-
runt cum honore; siluitque Terra aliquo tempore
in habundancia pacis optate. Anno vero eodem Pran-
dotha Episcopus Cracouienfis de hoc seculo migravit
ad Christum, cui Paulus de Przemocowo successit.

Prandotha Ep.
Cracouienfis
moritur: suc-
cedit PAV-
LUS de Prze-
mokowo:

De Reedificacione Castri Santhok.

Post decursum itaque dierum anni predicti Bole-
slaus Pius dux Polonie, collecto exercitu reedificauit
minus Castrum Santhok. Erant enim ibi duo castra,
minus in quo dux residere consueuerat; & maius in
quo milites Castrenses se peculium habentes cum po-
pularibus & mechanitis morabantur. Sed cum dux
Boleslaus edificato Castro ad propria rediisset, Mar-
chiones predictum castrum vallauerunt. Timens dux
Boleslaus de Lesione suorum hominum in castro ex-
tancium iuxta ordinacionem, cum Marchionibus predi-
ctum Castrum comburi mandauit.

Novum Ca-
strum Santok
combustum:

De Consecracione Pauli Episcopi Cracouienfis.

Anno igitur Domini MCCLXVII. Wenerabilis
pater Paulus de Przemancow Episcopus Cracouienfis
per Archiepiscopum Gnezensem & alios Episcopos
in Episcopum Cracouiensem consecratur. &c.

Paulus Episco-
pus Cracov.
consecratur:

De occisione Petri Pomorani, Canonici Poznanienfis.

W₂

Item

Item Anno Domini MCCLVIII. cum Petrus Pomoranus Canonicus Poznanienſis, Eccleſie a Dobrogostio de Nagrodomecz coram Nicolao, Epifcopo Poznanienſi decimam predialem repeteret, & terminus ad audiendam ſententiam definitiuam fuiſſet assignatus, Sulislaus Dubrogastij filius prefatum Canonicum in cimiterio Eccleſie in Czirnelino in proceſſione tranſuentem nepharie occidit. Et ob hoc prefatus Dobrogostius & ſua progenies ad preſtacionem decime more ruſtico fuerunt pertuo contempnati.

Sulislaus Petrum Canonicum Poznanienſem cruci-dati

De Edificacione Caſtri in Szulencz.

Caſtrum Szulencz ab Ottonis Marchione Brand. adificatum

Anno vero Domini MCCLXIX. Otto filius Ottonis Marchionis Brandenburgienſis ſiue de Sgorzelicz poſt obitum Patris ſui Ottonis edificauit Caſtrum Szulencz inter Lubuffz & Medzirzecz tolerante Boleslao Polonie duce &c.

De Obitu feliciffime Salomee virginis.

Salomea moritur: & inter Sanctos referatur

Demum Anno Domini MCCLXVIII. in vigilia beati Martini, Salomea virgo generoſa ſanctimonialium Ordinis Sancte Clare ſoror Boleslai pudici ducis Cracouie prefati in ſcola Monasterii, qui locus dicebatur lapis Sancte Marie, celebre nomen virginitatis retinens, feliciter migravit ad Chriſtum. Ob cuius virginis amorem mater ipſius deuota cum filio ſuo Boleslao duce predicto Cenobium Sancte Clare in Janichosth fundauerunt, quod poſtmodum in ſcolam ad locum propter inſultancias Lithwanorum tranſulerunt ac demum verſus Cracouiam ad Sanctum Andream fuerat tranſlatum, de qua narratur hoc miraculum. Quod dum quinque diebus in choro ſororum ibidem in ſcola inhumata iacuiſſet, nullum tamen

ſecre-

ſecretum in horrorem corpus eius pudiciffimis ſoribus ingerebat; ymmo quodam ſuauiſſimo odore de ipſius corpore ſacro prodeunte refici videbatur. Poſtquam autem corpus eius nobiliſſimum in Idus Nouembris Eccleſiaſtice fuit traditum ſepulture, & demum kalendas Julii exhumatum verſus Cracouiam humanum denuo cum magna reuerencia portaretur. Nil tamen foetoris, licet Sartophagum fuiſſet appertum, de ipſius ſacro corpore exalabat. Audiui eciam ab alia religioſiſſima virgine Martha ſanctimoniali Cenobii predicti, quod de ipſius corpore oleum mire ſuauiſſimatis & flagrantie diſtillabat, cuius ſtillicidio multi infirmi digitis capientes & ſe exinde linientes, a quacunque detinebantur infirmitate, illico ſanabantur.

De prodicione Caſtri Bidgoſtienſis.

Anno quoque eodem quidam Theodricus Pruthenus baptiſatus Bidgoſtiam, Caſtrum Semomillii tradidit Boleslao pio duci Polonie & rememorans ſe huiusmodi prodicionem comiſſiſſe peccit famulum tuum ſeu proprium, vt ipſum decollaret; qui recepto gladio ipſum protinus decollat.

Caſtri Bygdost proditor ſuo Jusu occiſus

Cuyauite ſuo duci obedienciam recuſarunt.

Anno denique predicto primates Terre Cuyauie, cernentes quod Semomisl dux eorum ipſis ſpretis, fratrum barbarorum interim conſiliis utebatur eorum in omnibus ſequens fauores, adheſerunt duci Boleslao Polonie. Semomisl vero ſeram derelictum proſpiciens Boleslao duci Polonie nobile Caſtrum Cruſchuicenſe dono assignauit, vt ipſius industria favori milicie Cuyauie reconciliatus ipſos ad ſue obediencie gremium reuocaret.

Turbæ in Cuyauia.

De

De vastatione Urbis Medzirzecensis.

Urbs Malzirc
ab Ottone
Marchione
Brand. capta:

Demum Anno eodem circa festum Sancti Michaelis, Boleslaus pius, dux Polonie, muniuit ciuitatem suam Mycdzirzecz de blancis; & priusquam fuisset circumdata fossatis, Ottonis Marchionis predicti filius ex improviso veniens ipsam expugnauit; & castrum expugnare non valens ipsum exussit, & preda ciuitatis magnifice ditatus ad propria rediit letabundus.

De Expugnatione Castri Sulencz.

Castrum Sulencz a Boleslao Pio: Duce Pol. captum.

Anno itaque prefato in vigilia beate Lucie Boleslaus Pius, dux Polonie sepefatus Castellaniam Landensem potenter subintravit, ipsam incendio & rapinis totaliter deuastauit, & in Crastino ad Castrum Sulencz rediens ipsum viriliter impugnauit. Ad quod sui milites animose aggredientes igne apposito idem Castrum succenderunt; in quo Castellani nomine Sabelcum sua gente captiuauit; & sic armis, equis & predanimia sufficienter sunt ditati, Deo gratias agentes leti ad propria redierunt.

De Edificatione Castri Santhok.

Fata Castri
Santhok:

Anno denique Domini MCCLXX. Otto Ottonis Marchio Brundenburgensis circa purificationem beate Marie virginis reedificauit Castrum Santhok circa Ecclesiam Sancti Andree absente Boleslao duce Polonie, qui tunc temporis ad partes Cracouie pro quibusdam negociis peragendis se transtulit. Erat namque Castrum Santhok olim valde magnum, in quo multi milites & populares morabantur; & etiam in eodem castro prepositum Sancti Andree cuius Ecclesie prepositus in omnibus Ecclesiis infra Odram, Drawam, Wartham & Notesz omnem Jurisdictionem in clero & populo exercebat. De praepositura huiusmodi Episcopo-

scopus Poznanienfis, qui pro tempore erat, providebat. Habebat etiam dictus Prepositus villam Kyow ad suam preposituram spectantem, quam nunc Castrensem de Santhok aliqui occupant & aliqui Castrenses de Mycdzirzecz vsurpare contendunt. Nam postquam Marchiones Brandenburgenses occiso Rege Polonorum Przemislto Castellaniam & Castrum Santhoczenle occupassent preposituram Santhoczensem deleuerunt & Capitulo Solduensi omnem Jurisdictionem prepositure Santhoniensis addere procurarunt: per quod factum magna pars Dioeceseos Poznanienfis in praefata castellania ab Ecclesia Poznanienfi per negligenciam Temporis est euulsa; quam licet quidam Episcopi, ut puta Andreas Symonowicz & Dominicus in Curia Romana repetere cepissent. Johannes tamen Lodza Episcopus Poznanienfis successor eorundem immediatus negligenter profequi non curauit. Eodem quoque Anno circa festum Sancti Gregorii Boleslaus dux Plocensis reedificauit castrum Drdzen in nocumentum Castri Santhok eiusdem.

De Obitu Wladislai Ducis Wratislauenfis & Episcopi Salczburgensis.

De Anno eodem Wenerabilis pater Episcopus Salczburgensis Wladislaus dux Wratislauenfis, olim Henrici Ducis Slesie occisi pes Tartaros filius, in suo Episcopatu de hoc seculo circa festum Sancti Adalberti ad Christum ingrauit per suos Slesianos nepharie, ut aiunt, toxico interemptus: & hoc ideo, quia ducatum Wratislauensem, cuius partem habebat dimidiam, post mortem fratris sui Henrici gubernabat; quam in suo decessu Henrico IVto licet paruulo fratris

Wladislaus
Dux Slesie
Archiepiscop.
Salzburgensis
moriturus

tris sui Henrici tercii filio Jure hereditario reliquit, veluti legitimo successori. Sic Henricus Quartus tam in patris sui, quam patruj porcionem successit.

Boleslaus Dux Polonie, Castellaniam Santhoczensem vastat.

Boleslai Pii Ducis Pol. vi. storia de Marc. Brand. reportata:

Denique de Anno Domini MCCLXXI. Boleslaus Pyus dux Polonie Polonie collecto non paruo exercitu Castellaniam Santhoczensem subintrat, in qua Otto Marchio predictus Ciuitates & villas Jure Theutonico locauerat, ipsam incendiis & spoliacionibus horribiliter per triduum deuastauit: ciuitatem quoque Soldin bene munitam & alias vrbes & Castra potenter subuertens vsque ad solum redegit & funditus euerit & magna preda ditatus ad propria feliciter remeaucit &c.

De Discordia inter Mszczigionem & Warcislaum Pomoranie ducem.

Turbæ in Pomerania:

Eodem anno Warcislaus dux Pomoranie fratrem suum Mszczigionem captiuaui & in vincula coniecit & tandem eo dimisso cum sibi Gdansk Castrum firmissimum & ciuitatem redidisset, ipse turbatus animo de fratre vlciscisci cupiens nobile Castrum predictum Cunrado Marchioni, filio quondam Johannis Marchionis de Brandenburg, tradidit, vt sibi contra fratrem suum Warcislaum auxilia preberet optata, proponens Warcislaum de terra Pomeranie profugare penitus. Warcislaus vero cum Pomeranis sibi adherentibus est adeptus Castrum Gdanczk & alia castra potencia &c.

*Mienslaw p... Krol Polli ...
Rolu 966. unant Rola 1001.*

*Pornan misse ...
S. p...
Tomas Culmerita ...
Henrici regis ...
ad 1230. p 117.*

*Regis Dalmaie ...
Saba, dedit ...
interpres ...
de nomine ...*

*Vistula seu ...
Bezugel 2. ...*

*Piasti electio ...
Boleslaw d. ...
Cathedrali ...*

*Boleslaw ...
Boleslaw ...*

*Septimus ...
in ...*

*Anno 1217 primam expeditionem milites Ordinis Theutonici
susceperunt in Prussia. ...
et ad agritionem salutarem Christi auxerunt. Liber Ord. Pruss
videtur in Chronologia Abrahami ...
Lituaniam ...
stituit. Eccl. Cath. et Epoptu' ut habet mechovius 1387.*

H.

